

JÓZSEF ATTILA TUDOMÁNYEGYETEM

FILOZÓFIA TANSZÉK

CSALÁDI DEVIANCIÁK ÉS ANNAK KÁROS HATÁSA A GYERMEKEKRE

/A veszélyeztetett gyermek. A családi légkör típusos
ártalmai. Az alkoholizmus./

Felmérés Nagybánhegyes veszélyeztetett gyermekeiről

1970-1984 között

Doktori disszertáció

Készítette: Dr. Antal Lászlóné

Szeged

1984

A családi devianciák és annak káros hatása a gyermekekre

A veszélyeztetett gyermek.

A családi légkör tipusos ártalmai.

Az alkoholizmus.

Tartalom	1.old.
1. Bevezetés	2.old.
Az erkölcs fogalma, történeti és osztályjellege.....	3.old.
A család szerepe a társadalomban.....	4.
2. a./ A veszélyeztetett gyermekek sorsa 1945 előtt	7.old.
és után. Történeti áttekintés.	
A gyermekvédelem szerepe 1945 előtt.....	7.old.
A felszabadulás utáni helyzet.....	15.old.
Ifjúságvédelmet irányító hatóságok.....	20.old.
Speciális gyermekvédelem.....	21.old.
b/ A veszélyeztetettség társadalmi okai.....	24.old.
Vizsgálatok, felmérések, tények, adatok publikálása....	26.old.
5 év sajtótermékeiben 1975-től 1980-ig.	
Veszélyeztető tényezők.....	34.old.
Veszélyeztető ártalmak.....	36.old.
c./ A veszélyeztetettség fajtái a családi életben belül....	37.old.
Környezettanulmányok jelentősége és készítésének.....	42.old.
módszerei.	
d./ Alkoholizmus	45.old.
3. Veszélyeztetett gyermekek Nagybánhegyesen.....	56.old.
(Felmérés 1970-től 1984-ig)	
4. A gyermekvédelmi munka jelentősége, aktuális feladatok....	93.old.
a/ A pedagógus szerepe a veszélyeztetett gyermekek nevelésében	
b./ A pedagógus feladatai.	
c./ A gyermekvédelem terén adódó állami feladatok.....	94.*old.
5. Irodalom	99.old.
6. Mellékletek.	

1. Bevezetés

A mai magyar társadalomban az emberek többsége családi keretek között él, a gyermekek nevelése is ezen belül történik. A családnak mint a társadalom legkisebb képződményének feladata az utódok, a gyermekek nevelése, mely magában foglalja a gyermekek jellem- és erkölcsi formálását. De az egyre növekvő számú széthulló családok, deviáns magatartású szülők növelik a társadalmi gondokat, emelkedik a veszélyben élő gyermekek száma.

A gyermek és ifjúságvédelem ezért komplex feladat, a szociális sérülések megelőzése, kiküszöbölése családpolitika, életszínvonal politika. E politika célja felderíteni, kiküszöbölni a társadalomellenes, deviáns magatartási formákat. Feladata alkotóképes, a társadalomba beilleszkedő, becsületes emberek nevelése.

A disszertáció kitér a témához szükséges alapfogalmak, mint: a család, erkölcs, etika, deviáns magatartás, veszélyeztetettség, alkoholizmus stb. tisztázására. Körüljárja a problémát etikai, pszichológiai, orvosi, pedagógiai megközelítésben, adódik ez a téma összetételéből.

A deviáns viselkedés, alkoholizmus és ennek hatásai a gyermekekre élő társadalmi probléma. A tömegkommunikációs eszközök, konferenciák, az emberek egymás közti beszélgetésének napirenden lévő témája.

A disszertáció megírásánál az az elv vezérelt, hogy a téma feldolgozásával némileg hozzájárulok ezen nem kis társadalmi probléma még tudatosabb felismeréséhez és kezesve a megoldást segítséggel lehetek a kiküszöbölésére folytatott küzdelemben.

AZ ERKÖLCS FOGALMA, TÖRTÉNETI ÉS OSZTÁLYJELLEGE

A társadalmi fejlődés minden korszakában fennálltak bizonyos, tartalmilag egymástól eltérő követelmények, amelyeket a társadalom egy osztálya vagy csoportja támasztott az egyén magatartásával szemben. Ezek a követelmények kiterjedtek a társadalommal az embertársakkal szemben tanúsított magatartásra, meghatározták a férfi és a nő kapcsolatát, a szülők viszonyát gyermekeikhez és a gyermekek viszonyát szüleikhez. Aszerint, hogy az emberek eleget tettek-e ezeknek a követelményeknek vagy nem, cselekedeteiket jóknak vagy rosszaknak, becsületeseknek vagy becstelenségnek, igazságosoknak vagy igazságtalanoknak ítélték. Ezeket az értékeléseket az emberek minden történelmi korszakban használták.

Az erkölcs a társadalmi tudatnak éppen az a sajátos, történelmileg kialakult formája, amely az emberek magatartásával, cselekedeteivel szemben fennálló követelményeket, a magatartás, a cselekedetek értékelését meghatározó szabályokat, normákat tartalmazza. Az erkölcs kérdéseivel foglalkozó tudomány az etika, a szó a görög éthosz szóból származik, amely erkölcsöt, jellemet, szokást jelent.

Az erkölcs, mint a társadalmi tudat egyéb formái /a politikai és jogi ideológia, a vallás, a filozófia/,

a társadalmi lét tükrözője. Az emberek erkölcsé társadalmi létükben: a termelésben elfoglalt helyzetükben, a termelési viszonyokban, az osztályviszonyokban gyökerezik.

A marxista etika elismeri az ugynevezett elemi erkölcsi normákat, amelyek Lenin szerint "a társadalmi együttélés legelemibb, ősidők óta ismert és évezredek óta minden intelemben ismételt szabályai". Az elemi erkölcsi normák a társadalmi együttélésnek minden osztályra kötelező olyan alapvető szabályai, amelyek nélkül a társadalmi együttélés megszűnnék. /Dr. Ágoston György: A kommunista erkölcs, 17-23. oldal/.

A család és szerepe a társadalomban

A család mint a társadalom egyik legkisebb szervezeti egysége története során számos típusváltozáson ment keresztül. A családtípusok általában a társadalmi rendnek felelnek meg. Az európai dolgozói családtípust az jellemzi, hogy a család anyagi, gazdasági bázisát az a munkabér szolgáltatja, amelyet a szülők kapnak.

"A család a társadalom életében nagyon sokirányú funkciót tölt be. Nélkülözhetetlensége egyértelművé vált mind az egyén, mind a társadalom számára."

/Horvaci László: Korunk és a családi-házassági-szexuális viszonyok, Etika 1983. 362. old./

Az MSZMP Programnyilatkozata egyértelműen hangsúlyozza a család fontosságát: "A család szocialista társadalmunkban az emberi együttélés alapvető közössége. Mindennapi tevékenységével olyan feladatokat lát el, amelyek nem csupán az egyén, hanem az egész társadalom számára rendkívül fontosak. Társadalmi eszközökkel segíteni kell, hogy a családi kapcsolatok új, szocialista elemei erősödjenek. Ehhez részben szemléleti változásra, részben a szolgáltatások és a gyermekintézmények fokozott fejlesztésre van szükség." /A Magyar Szocialista Munkáspárt XI. kongresszusának jegyzőkönyve. Az MSZMP Programnyilatkozata. Kossuth Könyvkiadó 1975. 606. old./. A család jelentőségét igazolják a pedagógia, pszichiátria, kriminológia stb. tényei is.

A család történetileg és napjainkban is jelentős pszichikai funkciókat látott, illetve lát el. A pszichikai funkció jelentős mértékben a gyermeknevelés feladatai körül sűrűsödik. Egyrészt a család jelenti azt a "szociális anyaméhet", amely elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy a gyermek tudata, jelleme normálisan indulhasson fejlődésnek, másrészt biztosítja azt az "érzelmi kötődést", amely nélkül nincs normális jellemfejlődés és személyiségformálódás.

A család funkciói között előkelő helyet foglal el a gazdasági funkció, és a nevelési funkció. Ez napjainkban magában foglalja a gyermek tudati, jellem- és

erkölcsi formálását, megszabja a jellem olyan vonatkozásait, mint a szorgalom, a rendszeretet, a fegyelmezettség, a kötelességtudat, a lelkiismeretesség, amelyek egyben erkölcsi jegyek is. /Horuczi László:
Korunk és a családi-házassági-szexuális viszonyok,
Etika 1983. 361-370. old./.

A családi devianciákból adódó egyik legfontosabb feladat a gyermekvédelem mert a gyermek sínyli meg a legjobban a deviáns magatartás káros hatásait. Tekintsük át, hogy alakult a veszélyhelyzetben élő gyermekek élete napjainkig.

2. a./ A veszélyeztetett gyermekek sorsa 1945 elő-t és után.

Történelmi áttekintés.

Veszélyeztetettség (az értelmező szótár szerint) = kárral, romlással fenyegetés, körülmény, amely káros következménnyel járhat.

Veszélyeztetett = a veszélynek kitett személy.

A gyermekvédelem szerepe 1945 előtt.

A hazai gyermekvédelem kialakulása és fejlődése

A hazai gyermekvédelem csírái a XVIII. sz. első évtizedeire nyúlnak vissza. Erre az időszakra esik az un. vagyonos és vagyontalan árvákkal való foglalkozás I. József király 1711-ben kiadott rendelete szerint a vagyonos árvák mellé "tutorokat" neveztek ki. A vagyontalan árvákkal azonban már alig-alig törődtek. Az 1724-es királyi rendelet értelmében minden község magagondoskodik szegényeiről és árváiról. Mégis az általános gyermekvédelemnek már ekkor is voltak lelkes hívei. Így pl. Hatvani István debreceni professzor tanári munkássága mellett igen nagy jelentőségű iskolaegészségügyi munkáltnak a kezdeményezője. Elsőnek szervez hazánkban iskolaegészségügyi hálózatot. Amint megérkezik a kollégiumba, mint orvos,

azonnal észreveszi, hogy a diákság egészségügyével mindeddig senki sem törődött. Megszervezi a betegszobákat, később a gyógyszerellátást, betanítja az ápolószemélyzetet, végül pedig létrehozza a főiskolai diákkórházat, melynek mindvégig vezető orvosa marad.

Hatvani tanítványa Tessedik Sámuel sem marad el mestertől. Ilyen javaslatokat tesz: "A paraszt gyermek, kit az Oskolában idején korán a munkás Polgárhoz szoktatni kellene, lehetne is, egész esztendőket az ülésben tölt; valamely alacsony, setétes, bűdös szobában néha 100, 200, 300 gyermeknek is együtt kell ülni. Gondolja meg az ember a gőzt, bűdösséget, port és lármát az ilyen sok gyermek között. Hát nem jobb volna-e nyáron csak reggel 4-5 órától fogva 6-7 óráig szabni az oskolai órákat? Azután az oskolába járó gyermek az ő szüleinek segíthetne odahaza, a kertben, mezőn és a méhek körül is. "Másként így ír a paraszti életsorsról: "Ha baj, betegség van a feleségnél, gyermeknél, a paraszt a javasasszonyhoz, ráolvasóhoz, hóhérokhoz fordul, kenő-fenő vénasszonyok után lótt-fut. Az ezek által véghezvitt gyógyító gyilkosságokért még előre is kell fizetni, mielőtt a javas az ő hitvány mestersége által kivégzi betegét a világból. Mi hasznára válnék a parasztnak, ha a termés-őszet adományaival élni tudna! De arra senki sem figyelmezteti, annál kevésbé oktatja őt rendszeres életmódra. A gyógyításnál használt háziszerek és a szeszesitalok hatása végzetes nála. Okos tanácsot, hogy tegyen valamint egészsége fenntartására, meg nem hallgat, mert az szerinte a

gondviselés jóságában való kétkedést jelentené. Ó ti községi tanítók, vizsgáljátok meg egyszer jól a dolgot, és tanítsátok a parasztembert is okosan gondolkozni." ("A parasztember Magyarországon" ld. Vajda, 1957.)

Magyarországon az első árvaházakat Nemcsó (1741.) és Kőszeg (1949.) községekben alapították. Jóval később, 1870-ben hozták létre a balatonfüredi szeretetházat, majd országos méretű adakozási felhívás nyomán szervezték meg az első javítóintézetet Zeleméri pusztán. Eddig már sokféle jótékony célzatú egyesület működött, melynek betetőzése az 1889-ben alapított Gyermekvédő Egyesület. Megjegyzendő, hogy eddigre már 105 szeretetház működött, kb. 2000 gondozottal (ld. Veczkó, 1972.)

A gyermekvédelem e rohamos fejlődésének oka elsősorban a századvégi gazdasági és társadalmi ellentmondásokban keresendő. Ekkor már nem lehetett kitérni az egyre sűrűsödő társadalmi problémák megoldása elől. A hazai kapitalizmus fejlődésével együtt nőtt a szélesebb néprétegek, a parasztság és a munkásság nyomora is. Néhány adat:

1886-ban 1000 halottból 518 az 5 éven aluli gyermek
1000 vagyonos újszülöttből 10 halt meg
100 középosztályból származóból 15 halt meg
100 munkás vagy agrárproletár szülőktől
származóból 70 halt meg (ld. Veczkó, 1966.)

Az 1900. évi népszámlálás szerint a 7-14 éves gyermekekből 497798 dolgozott cselédként és bér munkásként. Ugyancsak ebben az időben 1000 újszülöttből 245 "törvénytelen" volt,

akinek jelentős részét szüleik elhagyták.

E tények hatására végre 1901-ben létrejött az első gyermekvédelmi törvény. A VII. tc. 1. §-a a következőket mondja ki: "A talált, valamint a hatóságilag elhagyottnak nyilvánított 7 éven aluli gyermekek védelmére ... az ország különböző vidékein gyermek menhelyek (lelincázak) állítatnak fel." A XXI. tc. a 7-15 éves gyermekekre is kiterjesztette később az állami gondozást. Így 1905-ben összesen 63 intézetben közel 6000 gyermeket neveltek, nevelőszülőkhöz pedig több mint 16000 gyermeket helyeztek el. Az egykori Gyermekvédő Egyesület utódaként 1906-ben megalakult a Gyermekvédő Liga, melynek elsősorban adakozásra épülő, karitatív funkciója lett. Ugyancsak ebben az időszakban az első világháborúig tartó fellendülés korszakában látott napvilágot a Gyermekvédelmi Lap, főleg főtékonysági tendenciák szószólójaként, majd később a Gyermek című folyóirat, amely már kifejezetten pedagógiai-pszichológiai alapvetést kívánt adni a gyermekvédelemnek is.

A Magyar Tanácsköztársaság gyermekvédelmi intézkedései

A Magyar Tanácsköztársaság gyermekvédelmi rendeletei közül csak néhányat emelünk ki. A Kormány LXXI. sz. rendelete mondja ki, hogy a gyermekvédelem állami feladat. Az első konkrét intézkedések a háború utáni éhező, rongyos, ellátatlan gyermekek felkarolását érintették. Felemelték az

özvegyek és árvák anyagi juttatásait. Hasonlóképpen a nevelőszülők számára nyújtott díjat is tízszeresére emelték. Felállították az Országos Iskolai Gyermekvédelmi Központot. Az iskolákat tekintették a gyermekvédelmi munka központjának, kihangsúlyozva a tevékenység elsődlegesen pedagógiai jellegét. Egyértelműen elkülönítették a szűkebb és tágabb értelemben vett gyermekvédelem fogalmát. A kormány valamennyi gyermekre kiterjesztette a gondoskodást. Így pl. biztosították minden gyermek ingyenes orvosi kezelését, nevelési tanácsadó hálózat kiépítését kezdték meg.

A helyi tanácsoknál szervezték meg a gyermekbiztosok hálózatát; ezeknek joguk volt az állami gondozásba vétel és intézeti beutalás vonatkozásában közvetlenül intézkedni. A proletárgyermekek számára ingyenes üdültetést szerveztek főleg a Balatonon és az ország legszebb tájain.

A sok konkrét gyakorlati intézkedéssel párhuzamosan megkezdődött a gyermekvédelem elméleti alapjainak kimunkálása is. Így pl. Kelen Jolán a Fővárosi Köznevelési Osztály részéről megindította az első un. szociálpedagógiai tanfolyamot, amelynek fő célkitűzése a gyermekvédelem pedagógiai-pszichológiai elméleti kérdéseinek feltárása volt.

A Horthy-korszak és a gyermekvédelem

A Tanácsköztársaság bukása után az ellenforradalmi rendszer meghirdette a gyermekvédelem újjászervezését. Ugyanakkor az e célra kiutalt állami támogatás összege sokkal kevesebb volt, mint az első világháború előtti években. A még 1915-ben alakult Stefánia Szövetség és a későbbi Országos Gyermekvédő Liga is csak igen nehezen tudták fenntartani intézményeiket. A gondozottak többsége tehát így falura került, gazdag parasztcsaládokhoz cselédnek, ahol mint libapásztorok, kondások, stb. dolgoztak, és embertelen életfeltételek között nevelkedtek. (V.ö. Móricz Zsigmond: "Árvácska")

Pontosan 1926-ban - a gyermekvédelem "újjászervezése" idején - rajzolja meg Móricz Zsigmond párbeszédese formában a Liga tényleges segítségének döbbenetes százalékát: "kb. mennyi munkát tud ez a sok egyesület végezni, úgy értem, a főváros nyomorgó gyermekeinek milyen százaléka részesül az egyesületek útján valamilyen segélyben? - Hát talán egytized része... Körülbelül tíz százalék. - Szóval az ön véleménye szerint száz éhező és fázó gyermek közül tíz kap segélyt, kilencven pedig sorsára marad? - Igen." Az interjú további részéből kiderül, hogy a Liga ugyan"... sokezer gyermeket küldött ki külföldre nyralni, de tüdőbeteg gyermeket egyet sem. Sőt nem tüdőbeteget, de beteget sem! Sőt, nemcsak hogy beteget nem vesz fel, s nem küld ki, de igazi szegény gyermeket sem... Nem is küldhet, mert a Liga nem kompromittálhatja Magyarországot azzal, hogy a hollandus

családokhoz valóságos szegény, rongyos, piszkos, büdös, varras, mocskos gyermeket küldjön: nem lehet az, hogy ilyen egészségileg, s é rendszerint moraliter is fertőzött gyermekek képviseljék hazánkat a külföld előtt..." ("Riport a pesti gyermekről" ld. Havasné, 1962.)

A Horthy-korszak uralkodó osztályának embertelen, álszent morálja a gyermekeken torolta meg a szülők "bűnét" az un. "törvénytelen" gyermekek egy életre szóló megbélyegzésével, továbbá a házasságon kívül szülő anyák erkölcsi és anyagi megszégyenítésével. Így tehát ezen anyák többsége - kiutat keresve a szégyenből és nyomorból - állami gondozásba adta gyermekét. (Az állami gondozott gyermekek 45,6 %-a házasságon kívül született!) E gyermekek sorsa egyet jelentett a mostoha étellel, a testi fenyegetéssel, a csavargással, lelencruhával, állandó megaláztatásokkal, melynek felszámolására csak a felszabadulást követő forradalmi átalakulás után kerülhetett sor.

Állami intézmény az árvaszék, az állami gondozást a menhely végzi. Ide csak a 15 éven aluli gyermekek kerülhettek, akik elhagyottak, árvák, erkölcsileg, fizikailag veszélyeztetettek, anyagilag nélkülözők, zülöttek.

A mai értelemben vett gyermekvédelemről a felszabadulás előtti időkre vonatkozóan nem beszélhetünk. A földbirtokosok, arisztokraták és a burzsoázia állama nem érezte kötelességének a gyermekvédelem területén jelentkező feladatok megoldását. Amire szorítkozott, a teljesen elhagyott, legnagyobb nyomorban élő gyermekek állami gondozásba vétele.

A gyermekek sorsa között nem volt kivétel számba menő Móricz Zsigmond által megrajzolt Árvácska sors. 1938-ban 41.000 gyermek volt állami gondozásban, közülük 40.000-et családoknak adtak ki "lelenc gyerekként", ezek a főleg paraszt családok szabadon rendelkeztek a gyermekek munkaerejével. Mindössze csupán 1.000 gyermek volt árvaházakban elhelyezve.

Az uralkodóosztály, hogy lelkiismeretén enyhítsen látványos gyermeknapi gyűjtéseket rendezett, segélyeket osztott. Ezeknek nagyobb volt a híre, mint az eredménye. Kun Béla: A fiatalok támogatására hivatott jótékony céllú intézmények Magyarországon c. könyvének tanulsága szerint különböző fiatalok támogatását célzó egyesületek munkájának enm sok eredménye volt.

Voltak jószándékú, gyermekvédelemben tenni kívánó erők, személyek, egyesületek, így a Gyermekvédő Liga, Patrozázs szervezetek, munkásmozgalomban a Gyermekbarátok, sajnos morzsánál többet e szervezetek sem tudtak nyújtani.

A problémák megoldatlanok maradtak. A házasságon kívül született gyermekek életre szóló megbélyegzése, a házasságon kívül szülő anyák erkölcsi lehetetlenné tétele hozzájárult ahhoz, hogy e körből kerültek ki oly nagy számban az állami gondozottak.

A felszabadulás utáni helyzet

Közvetlenül a felszabadulás után a Nemzeti Segély gondoskodott a háború következtében még nagyobb számú elhagyott, nyomorgó, kóborló életmódot folytató gyermekekről. Jogilag először a 6300/1945.M.E. rendelettel érintették a kérdést, melynek nyomán községi szociálpolitikai bizottságokat, a megyeszékhelyeken pedig törvényhatósági bizottságokat szerveztek.

1945-ben a romokban heverő országban nagy feladatot vállalt magára az állam. Még a menhely sem működik, a romok között viszont csavargó, elhagyott gyermekek tömege bujkál. Éhes, rongyos, fedél nélküli gyermekeknek kellett sürgősen segíteni. E gyermekréteg helyzetét megrázó erővel, mély humanizmussal jellemezte Balázs Béla filmje a "Valahol Európában", Radványi Géza rendezésében.

A Magyar Kommunista Párt azonnal hozzájárult a feladatok megoldásához. A Nemzeti Segély összeszedi az elárvult gyermekeket, vidékre viszi őket, vagy egy sebtében létesített átmeneti otthonban helyezi el. A következő lépés; a nagyobb villák, kastélyok elfoglalása gyermekotthonok számára.

Antosi Istvánné a Család és Iskola 1966. márciusi számában arról beszél, hogyan kezdett hozzá közvetlenül a felszabadító harcok után az elhagyott, csavargó gyermekek összegyűjtéséhez, neveléséhez, az új társadalmi rend igényének megfelelően. 1945-ben Budapest felszabadítása után

kezdett tevékenykedni, összegyűjtötte a háborúban árván maradt gyermekeket, ezután elment a Szovjet Városi Parancsnoksághoz, hogy segítséget kérjen, több mint 1500 gyerek nevében. A szovjetek segítségére siettek, épületet, építőanyagot, berendezési tárgyakat adtak a telepnek. Ez volt Magyarország első ifjúsági telepe. A kóborló gyermekek törzslapjára a korábbi "Elhagyottá nyilvánítom" kifejezés helyett az "Állami gondozásba veszem" kifejezés került. Antosné gyermektelepéről indult ki az úttörő mozgalom is.

Az első gyermekváros 1946. V. 29-én jött létre a Debreceni Ideiglenes Kormány rendeletére. 1950-ben átköltöztek Tiszadobra.

Az állam célkitűzései hamar megmutatkoztak az idevágó törvényekben, törvényerejű rendeletekben. A 29/1946-os törvény rendezi a házasságon kívül született gyermekek családi jogállását és gazdasági helyzetét. 1948-ban a Népjóléti Minisztérium kezdeményezésére a Minisztertanácsi határozat rendeli el, hogy a jövőben nemcsak szociális és un. erkölcsi ok, hanem egészségügyi okból is állami gondozásba vehető az ilyen irányba veszélyeztetett gyermek.

Az MKP III. kongresszusának kultúrpolitikai tézisei egyértelműen kialakítják a gyermekvédelem további tennivalóit. A széttagolt (felekezeti, állami, községi) gyermekvédelem helyett egységes hálózatra volt szükség már. Így azután a 12.820/1948.sz. rendelettel létrejött az egységes állami gyermekvédelmi szervezet, továbbá az irányítás

központi szerve, az Országos Gyermekek- és Ifjúságvédelmi Tanács. Ez azt jelenti, hogy az állam saját szervei útján irányítja a gyermekvédelmet, a feladatok megvalósításában azonban támaszkodik a társadalmi szervek munkájára.

A Magyar Népköztársaság társadalmi rendje a gyermek érdekeit szolgáló intézkedéseket és jogszabályokat minden gyermekre megkülönböztetés nélkül érvényesíti. Alkotmányunk 50. cikkelye rendelkezik az anyaság és a gyermekvédelmi intézmények rendszeréről, az 52. §. szerint pedig az elhagyott gyermekeket az állam gyermekének kell tekinteni.

Az 1952. IV. un. családjogi törvény új alapokra helyezte a házasságról, a családról és a gyámságról szóló eddigi jogi és társadalmi gyakorlatot. Ugyanígy a 13/1952. (II.9.)M.T.sz.r. eltörölte az "elhagyott gyermek" elnevezést, és helyette az "állami gondozott" fogalmat vezette be. További fontos intézkedés volt, hogy az állami gondozottság idejét a 18. életév betöltéséig terjesztették ki.

A gyermekvédelmi intézmények nevelési intézmények lettek, következésképp a gyermek- és ifjúságvédelem nemcsak jellegében, hanem tartalmában is megváltozott. A célok - a társadalom igényeinek megfelelően - a szocialista humanizmus alapján alakultak ki. E célok elérése érdekében a feladatok is megnövekedtek az elmúlt két évtizedben. A gyermekvédelem egyes területeinek kialakulásáról, fokozatos fejlődéséről a következő fejezetekben szólunk majd. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján kialakult jövő célkitűzéseit legtömörebben az 1971. évi IV. törvény az ifjúságról fogalmazza meg:

"A Gyermek- és ifjúságvédelem feladata a kiskorúak egészségi, szellemi és erkölcsi veszélyeztetésének megelőzése, a veszélyeztető okok feltárása és felszámolása, a veszélyeztetett fiatalok védelme és nevelése.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítása érdekében az állam megfelelő intézményeket tart fenn, s gondoskodik azok fejlesztéséről. A gyermek- és ifjúságvédelemért felelős állami szervek a társadalmi és tömegszervezetek segítségére támaszkodnak, velük együttműködve látják el feladatukat.

Az illetékes állami szerveknek a fiatalkori bűnözés elleni küzdelmét minden becsületese és a jövőért felelősséget érző állampolgárnak elő kell segítenie." (II. fejezet 10. §. 1,2,3. bek.)

1950-től 55-ig az egészséges irányú fejlődésben néhány éves caesura állott be, mely főleg szakemberek hiányából is adódott. A gyermekvédelem mellőzése tapasztalható az oktatás javára.

1957-ben a 62. számú Kormányrendelettel életre hívta az államvezetés az Országos Gyermek és Ifjúságvédelmi Tanácsot, melyet közvetlenül a Minisztertanács alá rendelt. E szervezet célja a széttagolt gyermekvédelem ügyvitelének összehangolása és egységes szakszerű kialakítása volt. Feladatává tette a gyermekvédelem egész területének áttekintését.

1957-ben a Fővérosi Tanács létrehozta az un. Ifjúsági Felügyelői Hálózatot. Feladatuk nemcsak a felügyelet, tehát a veszélyeztetett gyermekek felkutatása, hanem 3-18 éves korig a gondozása is. Tagjai: pedagógusok, akik munkájukat az iskoláktól és a gyámügyi előadóktól kapják.

1945 után tehát megszűnt a menhelyi rendszer, kiépítették a gyermekotthonok rendszerét. Kiterjesztették azon 18 éven aluli gyermekekre is, ahol a család felelőtlensége miatt lett a gyermek veszélyeztetett. Az állam vállalta a gyermekek ellátásának biztosítását, fejlődésének irányítását. Ez együtt járt a gondozásra fordított költségek nagymértékű növekedésével. 1973-ban már 1 gyermekre fordított összeg 28.000 Ft. 1945 után a gondozottak többsége gyermekotthonokban, kisebbik része nevelő szülőkhöz került. 1941-ben 7 %, 1973-ban 70 % élt intézetekben.

Az utóbbi 3/4-ed évszázadban állami gondozottak:

<u>1910</u>	54000
1920	36000
<u>1941</u>	45000
1945	23000
1960	23400
1970	35000
1973	35700

(Az adatok Szociológia 1976. 1. számában található. Várhegyi György a Gyermekek személyiségét veszélyeztető tényezők c. cikkben.)

Az elmúlt 45 év jelentős fejlődést hozott a gyermekvédelem életében. Jelentősen megnőtt a gyermekotthonok férőhelyeinek száma, de sajnos ezzel együtt nő az igény is a veszélyeztetett gyermekek állami gondozásba vételére. Ennek oka a válások számának évről-évre bekövetkező nagy arányú növekedése, az állami gondozottak nagyrésze szülővel rendelkező árva. Az alkoholizmus nagymérvű elterjedése a másik tényező, ami növeli a veszélyeztetett gyermekek számának nagy gyarapodását.

Az állam gyakran nyújt segítséget beteg, vagy rossz körülmények között élő szülőknek, néhány évre a gyermekek nevelésében, de vannak manapság olyan gyermekek is állami gondozásban, akik a szülők kényelme miatt foglalják a helyet azoktól, akiknek fontosabb lenne az állam gondozása. 1971-ben már 100-on felül volt a jól működő Gyermekotthonok száma, ahol valóban otthonra találtak a veszélyeztetett gyermekek.

Az ifjúságvédelmet irányító hatóságok.

A gyermekvédelem rendkívül komplex, összetett feladat, pedagógiai, szociális, egészségügyi, jogi területeket érint.. Ennek megfelelően a feladatokat több tárca főhatóság felügyelete alatt működő szervezet, intézményhálózat látja el: Művelődési Minisztérium, Munkaügyi Minisztérium, Igazságügyi Minisztérium, Belügy Minisztérium, Ügyészség stb.

Az állami szervek tevékenységét segítő, kiegészítő társadalmi szervek: Országos Ifjúságvédelmi Tanács, Gyermekvédelmi Tanács.

Bár az állam elsőrendű feladatának a családok segítségét tekintti, a gyermekvédelmi intézmények rendszerének kiépítésével, bővítésével, családi pótlékkal, segélyekkel, mégis előfordul a segítség ellenére, hogy a gyermek családjában veszélyeztetetté válik, különféle okok miatt, ezen gyermekek gondozását speciális intézmények, gyermekotthonok látják el.

A speciális gyermekvédelem.

A gyermekvédelem munkájának egyik kulcspontján végzik munkájukat a Gyámhatóságok. Feladatuk azoknak a kiskorúaknak, vagy családjuktól ehagyott, családi környezetükben egészségügyi, erkölcsi, anyagi stb. okok miatt veszélyeztetett helyzetben levő gyermekeknek állami gondozásba vétele, és elhelyezésükről való gondoskodás, akiknek a neveléséről a család nem gondoskodik.

A Gyámhatóságok az általuk állami gondozásba vett gyermekeket a megyei, fővárosi gyermekvédő otthonokba utalják. Jelenleg 70 % van gyermekotthonban, sajnos 30 % nevelő szülőknél.

A gyermekotthonokban lévő gyermekek 75-80 %-a állami gondozott, 20-25 % dolgozó család nehezen nevelhető gyermeke, egyedül álló anyák, elvált szülők, nevelési nehézségekkel

küzdő családok gyermekei.

Gyermekevédelemmel foglalkoznak a gyermekvédelmi hatóságok képviselői, gyámügyi, gyermekvédelmi előadók, fiatalok bírái, ügyészek, rendőri ügyintézők, a tanácsok egészségügyi, munkaügyi osztályai. A tanácsokon működő "Gyermekevédelmi Bizottságok" intézik a veszélyeztetett gyermekek sorsát. Tagjai: orvosok, védőnők, pedagógusok, nőtanács tagjai, vöröskereszt vezetők.

A Magyar Vöröskereszt egyik fő feladata a gyermekevédelem. A családlátogatások alkalmával felméri a családok szociális, anyagi, egészségügyi helyzetét.

A nem megfelelő körülmények igen nagymértékben rányomják bélyegüket az iskolába járó gyermekek tanulmányaira is. A gyermekek fele nem nekik megfelelő osztályba járt, tehát túlkoros, és sok közülük az osztályismétlő is.

A gyermekek szüleinek foglalkozását vizsgálva megállapították, hogy a gyermekek 22,9 % mindkét szülője dolgozik, 46,2 %-ánál csak az apa, 20 %-ánál csak anya dolgozó. Magas az olyan esetek aránya, 10,5 %, ahol az egyik fél nem dolgozik. (Havas Ottóné: A társadalmi szervek feladatai a gyermekevédelemben.)

A szükséges segítség módját a gyermek és a család helyzete határozza meg. Ugyanis azoknak a gyermekeknek az esetében, ahol a szülők együttélnek (az esetek 62,5 %-a) 55,8 %-nál nincs szükség intézeti elhelyezésre, hanem a családoknak nyújtott valamilyen segítséggel (nevelési tanácsadással, gyermekek napközibeni felügyeletének biztosításá-

val stb.) megoldható, vagy legalábbis nagymértékben könnyíthető lenne a gyermekek helyzete. A fennmaradó 44,2 % esetében azonban feltétlenül intézeti elhelyezésre van szükség.

Ott, ahol a gyermekek csak az egyik szülővel élnek együtt, vagy az egyik szülő mostoha, nagyobb arányú az intézeti elhelyezésre szoruló gyermekek száma 59,4 %. A rokonoknál élő gyermekeknél 64,2 %. Az idegennél, nevelőszülőnél pedig 67,3 %-ának intézeti elhelyezése oldaná meg a kérdéses problémát.

Az intézetbe elhelyezendő, illetve ezen belül állami gondozásba vételre szoruló gyermekek szülei, (eltartói) közül feltűnően magas az egyéb foglalkozásúak aránya. Feltehető, hogy ezek jelentős része azok közül kerül ki, ahol az egyik fél sem dolgozik rendszeresen, és így a gyermekek kitéttek a züllés veszélyének.

A vizsgálat egésze bizonyította a számok tükrében is, hogy ma a veszélyeztetettség nem a nyomor, hanem elsősorban a nevelési nehézségek, családi problémák következtében merül fel. A vizsgálat után állami és társadalmi szervek láttak hozzá a nem megfelelő családi körülmények között élő gyermekek ügyének egyénenkénti, gondos vizsgálatához, és problémájának megoldásához. (Havas Ottóné: A társadalmi szervek feladatai a gyermekvédelemben.)

A Magyar Nők Országos Tanácsa is hozzájárul a családban élő gyermekek védelméhez. Az általános gyermekvédelem körében a Művelődési Minisztériummal együttműködve irányítja a szülői munkaközösségek munkáját az iskolákban.

Hatékony gyermekvédelmi munkát végeznek a KISZ és az úttörőszervezetek is. Az iskolákban az osztályfőnököknek minden tanulóról adataik vannak, a családlátogatásokkor felméri a gyermekek otthoni környezetét. Környezet tanulmányai és az iskolában tapasztalt tények alapján nem egyszer derítenek fel veszélyhelyzetben élő gyermekeket, és folyamatos ellenőrzéssel védik a gyermekek egészséges fejlődését.

b./ A veszélyeztetettség társadalmi okai

Kérdezhetnénk milyen okok hatnak egy szocialista társadalomban- ahol megszűnt a munkanélküliség, az életszínvonal magas, fejlett a gyermekvédelmi intézményrendszer - oly módon, hogy a gyermekek egy része veszélyeztetett helyzetbe kerül, egyesek elzülLENEN, speciális intézkedésekre szorulnak, állami gondozásba vételükre kerül sor, vagy esetleg a bíróságnál találkozunk velük.

A régi társadalom erkölcsi maradványai az emberek tudatában, a nevelési kultúra viszonylagos elmaradottsága, az anyagi jóléthez képest - ami megnyilvánul abban, hogy sokszor a szülők minden "földi jóval" elhalmozott gyermeke magányos, érzelmileg elhagyott, kallódó, esetleg a züllés útjára kerül.

Az OGYIT megvizsgálta, milyen okok miatt kerülnek a gyermekek veszélyeztetett helyzetbe. A vizsgálat feltárta a bölcsődékbe, óvodákba, iskolákba, középiskolákba, iparitanuló iskolákba járó rossz családi körülmények között élő gyermekek helyzetét. A cikkíró arról ír, hogy a meg-

felelő korú népesség 1-2 % veszélyeztetett.

A nem megfelelő körülmények okait vizsgálva megállapították, hogy az okok rendszerint együttesen, egymással összefüggésben jelentkeznek. A nem megfelelő körülmények között élő gyermekek közül 2/3 mindkét szülővel együtt él. Kevesebb, mint 1/4 rész csak az anyjával él, és 23 % csak apjával. Az egyik szülő mostohaszülő a gyermekek 78 %-a esetében. 1 % nevelő szülőknél, idegeneknél él, 4,5 % rokonoknál.

A gyermekek rossz körülményei között kiemelkedő szerepe van az alkoholizmusnak, mely legsúlyosabban az együttélő szülők esetében jelentkezik. Az összes okok 15,3 %-a, de ezen belül a mindkét szülővel együttélőknél 20,5 %. Ez is mutatja, a családi életet mennyire mérgezi az alkoholizmus.

Az okok között 10,8 %-kal jelentkezik az egészségügyi ok. Ezen belül a mindkét szülővel együttélő gyermekek esetében a helyzet rosszabb 13,6 %. A nemfelelő családi körülmények 10 %-a a szülők házasságának felbomlása miatt él rossz körülmények között. Csak az édesanyjukkal, vagy édesapjukkal élők közül 1/3-a rossz körülmények oka a szülők házasságának felbomlása. A válások számának növekedése ismeretes, de a válások a gyermekek életére gyakorolt rossz hatása is ismeretes. A válások száma a felszabadulás óta 2-3-szorosára növekedett. Évente 7-8000 olyan házasság bomlik fel, melyben a kiskorú gyermekek száma 12000 -t tesz ki.

A nem megfelelő családi körülmények között élő gyermekek 9,3 %-a a szülők erkölcstelen életmódja következtében él rossz, veszélyes körülmények között. Közülük 47,7 % csak az anyjával él. Az erkölcstelen életmód mint ok, elsősorban az anyjukkal együttélő gyermekek körében jelentkezik.

A rossz körülmények közül 3,3 %-kal szerepel a gyermekekkel szemben alkalmazott brutális bánásmód. Ezen belül azonban azoknál a gyermekeknél, akik mostohaapával, vagy mostohaanyával élnek együtt, sokkal rosszabb a helyzet, ke-
reken 11 %-kal szerepel az okok között a brutális bánásmód.

Nem szülőknél, hanem rokonoknál, vagy idegeneknél nem megfelelő körülmények között élő gyermekek esetében nagy súly-
lyal jelentkezik a gyermekek magatartásával kapcsolatos problémák, rokonoknál 18,2 %. Itt kifejezésre jut az a tény, hogy a rokonoknál, nevelő szülőknél, idegennél élő gyermekek nevelési nehézségei fokozottabbak, és azt az idegen környezet kevésbé tudja megoldani.

Vizsgálatok, felmérések, tények, adatok publikálása

5 év sajtótermékeiben 1975-től 1980-ig

1./ A magyar sajtó élénken figyeli a családivianciák káros hatását a gyermekekre.

Faludi András arról ír, hogy 1976-ban 34380 gyermek volt állami gondozásban, intézetekben, otthonokban 24601.

A többi nevelő szülőknél. A tanácsok a szülőknél lévők közül 54957 kiskorút tartottak nyilván, az oktatási intézményeknél további 38805 veszélyeztetett volt. Az állami gondozottak sorsa nagyjából tisztázott, a nevelőotthon messzemenően gondoskodik róluk.

Az ifúságvédelmi tevékenység lényege: az iskolák, nevelési tanácsadók, lakótársak jelentései nyomán a veszélyeztetett gyermekek hatósági védelme. Az első lépés a szülők behívása, jegyzőkönyvi figyelmeztetése, folyamatos ellenőrzése, a rendőrség körzeti megbízottjával való figyeltetés. Szigorú intézkedések: elvonókúra, pénzbírság, gyámhatósági közbenjárás, feljelentés ifjúság elleni bűntettért. (Faludi András: Veszélyeztetettek, Magyarország, 1978, 15. évf. 34. sz. 29. old.)

2./ A cikkíró kínzott, a szomszédok bejelentései alapján a környezetből kiemelendő kisgyermekről ír, ezek egyenként is szörnyű tragédiák, az ilyen veszélyeztetett gyermekek először a Hámán Kató, és a Kmetti Ádám nevelőotthonba kerülnek elhelyezésre, míg sorsuk nem tisztázódik.

(Szélmalomharc, Ósz Katalin, Gyermekünk, 1978. 6. sz. 29. évf. 16. old.).

3./ Gyermekek állami gondozásban: Várkonyi Margit cikk az Élet és Irodalom 1975-ös számában arról szól, hogy 1975-ben 36000 gyermek élt állami gondozásban. Az író felteszi a kérdést: jó-e a túlzott állami humanitás? így inkább kivesszük

a családból a veszélyeztetetteket, mintsem jobban, keményebb eszközökkel megpróbálnánk rákényszeríteni együttesen a szülőket, hogy neveljenek ők. Vagy az alkoholista apát elvitetnénk elvonókúrára, munkára, és segítenénk az anyát napközivel és más kedvezményekkel. (Élet és Irodalom 1975. XIX. 34. sz. 16. old.)

4./ 1976-ban Szegeden tudományos ülésen idegorvosok, gyermekorvosok, pszichológusok vettek részt. A Szegedi Ifjúsági Ideggondozó Intézet fennállásának 20. évfordulója alkalmából, ahol Dr. Geréb György a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola pszichológia professzora is felszólalt, kifejtve, hogy az iskolai pszichés klíma nem független a gyermek otthonától. (Beszámoló Szegedről: Pintér Anna 1976. Magyar Pszichológiai Szemle márc. 5-6-n. tartott ülésről. 33. K. 602-603. old./.)

5./ Az, hogy ki mint neveli gyermekét magánügy, de az, hogy a társadalom számára milyen ifjúságot nevelünk, az közügy. Dr. Mészáros József alezredes a Budapesti Rendőrfőkapitányság fiatalkorú és gyermekvédelmi osztályának vezetője nyilatkozata szerint a főváros bűnüldöző szervei évente több, mint 100 olyan felnőtt ellen járnak el, akik nevelési, gondozási felügyeleti kötelezettségüknek nem tesznek eleget.

Ifjúság elleni büntetteket el lehet követni "tevéssel" (súlyos bántással), de mulasztással is, mikor a szülők megféleldkeznek nevelési, gondozási kötelezettségükről. Ez utóbbi a gyakoribb, de mindkettő súlyosan károsítja a kiskorú testi, szellemi, érzelmi fejlődését.

A halálesetek általában lakáson belül történnek, a külső szemlélőnek nem feltűnőek a jelek, sok esetben az oktatási intézmények hozzák tudomására a tanulók állapotát (kék-zöld foltok). Legközvetlenebbül a szomszédok észlelik az agresszív magatartást, de városban nem mindig szólnak idejében.

Az ifjúság elleni büntettek elkövetői általában rossz lakáskörülmények között élnek. 50 % még a 8 osztályt sem végezte el. 70 %-ának kettő, vagy több gyermeke van, de az ifjúság elleni büntett, mint bűncselekmény fajta szerencsére a bűnelkövetők arányát tekintve, nem jelentős, évi 4-5 %. (Intelem és ítélet: Szényi Gábor, Magyar Nemzet, 1977. 12. sz. 33. évf. 9. old.)

6. A veszélyeztetettséghez hozzájárul, hogy emelkedik azoknak a fiataloknak a száma, akik megszöknek otthonról. Szökésben: Schaffer Erzsébet cikke a Gyermeünk 1978. 10. számában beszámol arról, hogy a Budapesti Fővárosi Tanács Általános iskola és Nevelőotthon Ideiglenes Szállásán sok ezer szökött gyermek fordul meg, évente 2000 gyermeket hoz be a rendőrség. Nyáron többet, télen kevesebbet. Unatkozó 16 év körüli kamasz lányok a nyári szünidőt értelmetlenül töltő gyermekek. Egyetlen közös a sorsukban: veszélyben vannak. Ők maguk fel sem mérik mi-minden baj forrása az 1-2 hetes "csövezés". Ezért kell a szülőknek, nevelőknek, a társadalomnak ezek veszélyeire felhívni a figyelmet.

7. Napjainkban egyre több fiatal köt meggondolatlanul házasságot éretlen fejjel. 1973-ban 8526 14-18 év közötti férfi, és 38000 nő kötött házasságot. 1974-ben 9373-ra

növekedett, nőknél 39241 főre nőtt.

1973-ban 165 -14, 25337 -15-18 éves nő várt gyereket.

1974-ben ez a szám 172-re, ill. 27894-re nőtt.

Azok a lányok, akik házasság, terhesség miatt kimaradnak a középiskolából zömében elvált szülők gyermekei, vagy nevelőszülőknél élnek, zavaros körülmények között. Mivel szeretet nélkül élnek családjukkal, a környezetéből keres valakit, akihez tartozhat, akivel őszinte, bizalmas lehet, akinek ő a legfontosabb, az ilyen gyereket nem lehet a házasságról lebeszélni.

Az anyakönyvvezető szerint: mióta a házasságot nőknél 16, a férfiaknál 18 évtől számítják, azóta ezek a fiatalok már szülői beleegyezés nélkül kötnek házasságot, egyre többen élnek ezzel a lehetőséggel, de ezek a házasságok átgondolatlan, felelőtlen, megalapozatlan viszony alapján jönnek létre, sok menyasszony gyereket vár már, a szülők pénzére támaszkodik, a szülők lakásába házasodnak. Az anyaotthonba kerülő kismamák 60 %-a kiskorú, fiatalkorú. A legtöbb csecsemő állami gondozásba kerül, bizonytalan az albérletbe kerülők sorsa is. Növelik a veszélyeztetett gyermek számát.

A gyakorló védőnők tapasztalatai szerint a 18 éven aluli szülők életkörülményei rányomják bélyegüket a gyermek nevelésre is, türelmetlenek a kicsikkel szemben, mert nem járhatnak szórakozni, erre a családlátogatások alkalmával derül fény, A zárásában azt a következtetést vonja le az író, hogy az elsietett esküvők, a túl korán felnőni akarás megbosszulja magát a későbbiekben, s ezért mi szülők, és nevelők is felelősek vagyunk. (Schaffer Erzsébet: Elsietett esküvők, Gyermekünk, 1976. 11.)

8./ A gyermek személyiségét veszélyeztető környezet.

A 70-es évek elején végzett felmérések szerint: arra a kérdésre, hogy milyen társadalmi rétegekben él a legtöbb veszélyeztetett gyermek, és mik a veszélyeztető tényezők, azt mutatja a statisztika, hogy: a veszélyeztetettek többsége 3/4-e fizikai foglalkozású háztartásfők családjából kerül ki, ezek szakképzetlen, betanított segédmunkás családok. Az átlagosnál rosszabb anyagi és lakás körülmények között élnek. A vizsgálat azt mutatta, hogy a legalacsonyabb keresetű családok ezek. Az egy főre jutó havi jövedelem kicsi, mert nagy a sok gyermekes családok aránya. Nagyon rossz lakáskörülmények között laknak, a tápláltság, a ruházkodás is rossz. A szoba-konyhában 6-nál többen laknak, kevés az ágy, a bútorzat is hiányos. Főtt étel kevés, nagy a természetes szaporulat. Az átlagostól eltérő az életmód.

A veszélyeztetett gyerekek többségénél rendezetlen életmódot folytat a család, vagy családtöredék. A család belső világára a képlékenység, a pillanatnyiség uralma jellemző. A házasságok, együttélések hamar kötődnek, bomlanak. Családtípus szerint 2 % árva, 14 % félárva, 12 % leányanya, a legnagyobb aránya 41 %-a felbomlott családok gyermekei adták.

A szülők 1/3-a iszákos, 1/10-nél mindkét szülő iszik. Az alkoholizmus elterjedése óriási méreteket ölt, a férfiak nagyrésze iszik, de sajnos a nőknél is elterjedt.

Az állami gondozásba vehető okok között ok-okozati összefüggések vannak, az okok társulása, kapcsolódása nem esetleges, hanem konzisztens, a veszélyeztetett gyermekek-nél átlag 3 okot is fel lehet tüntetni.

A nagyon rossz anyagi körülmények és a deviáns szülői magatartás formák okozták leggyakrabban a veszélyeztetettséget, és ezért az állami gondozásba vételt.

Az alkoholizmus és a bűnözés gyakran együttjáró tényezők. A kedvezőtlen helyzetben levőknél erősebben halmozódnak az anyagi hátrányok, és életmódbeli nehézségek, meg-
lepő, hogy azokban a családokban, ahol az anya háztartás-
beli, erősebben halmozódnak a deviáns magatartásformák.

A hátrányok kevésbé halmozódnak a képzettebb, jobb keresetű anyák esetében.

(A társadalmi munkamegosztásban kedvezőtlen helyzetben levőknél majdnem teljes mértékben érvényesül a hátrányok halmozódásának társadalmilag meghatározott rendszere: az alapvető objektív hátrányokhoz újabb hátrányok társulnak és együttesen összefüggő konzisztens rendszert alkotnak.)
Pl. a legrosszabb anyagi és lakásviszonyok között élők-nél nagy számú az alkoholista, fizikai foglalkozású, képzetlen.
(Várhegyi György: Szociológia 1976. 1. sz.)

1977. december 31-én 104068 veszélyeztetett kiskorút tartottak Magyarországon nyilván. Ebből a gyámhatóságok 57727-et, az oktatási intézmények 46341-et.

A 104068 nyilvántartott közül:

községekben élet;	28734
nagyközségekben:	23390
városokban:	24247
a fővárosban:	27797
vagyis a községekben összesen	52124
a városokban összesen	51944.

Összehasonlításul: a községekben élt 1978-ban a lakosság 46,2 %-a, a városokban 53,8 %-a (Siklós László: Gyermek veszélyben 1983. 29. old).

Veszélyeztető tényezők

A gyermek a családi, illetőleg a mindenkori környezetének gazdaságilag, testileg és szellemileg egyaránt függvénye. (Okszerű gyermekvédelem a családi élet megismerése és szükség esetén szanálása nélkül lehetetlen.)

Ha a veszélyeztetett gyermek környezetéről szóló jelentéseket nézzük - amelyek jelentőségére Dr. Gayer Gyula az OGYIT titkárságának munkatársa: A környezettanulmányok jelentősége és módszerei c. cikkében felhívja a figyelmet - abból a szakemberek előtt jól ismert kép bontakozik ki.

Az extrém züllött "lumpen" rétegek, melyek száma a múlthoz képest ugyan csökkent, a házasságon kívül született gyermekek száma, akiknek érzelmi helyzetét a családon belül főleg a mostohaapák mellett a törvény sajnos egymagában nem rendezhette és a következő 3 kategória az, amelyek a leggyakrabban szerepelnek a környezeti kórokok között.

Milyen ártalmak:

- 1.) a sérült, illetőleg felbomlott családi háttér (rossz házasság, válás, mostoha szülő adaptáltság stb.)
- 2.) az ideg, illetőleg elmebeteg, ezek között túlsúlyban alkoholista szülő,

3.) súlyos nevelési hibák (erőszakosság, kényszeres pedantéria, brutális verés stb.)

Mindezek az ártalmak persze igen gyakran, sőt legtöbbször együtt járnak, halmozódhatnak.

Az első a válások megszapорodásának ténye (főleg városokban), s az általuk sokezres számban érintett gyermekek aránya Jogászok, társadalompolitikusok sokat foglalkoznak a kérdéssel.

Itt most nem tárgyaljuk részletesen, hogy pl. mennyire volt a kérdésre hatással a nők gazdasági függetlensége, megnövekedett kultúrális és életigénye. Vagy a felnőttkori továbbtanulás és ezáltal vagy egyéb okból az egymástól való elfejlődése is, tehát más tekintetben pozitív fejlődése káros melléktermékei, és mennyire a házastársak neurózisa, elmebaja, vagy zülött, felelőtlen magatartása, megfutamodása a vállalt terhek elől. Vagy mennyire a házastársak nagy és különböző helyeken történő elfoglaltsága folytán a családi élet érzelmi egységének megszűnése, vagy csak a szexualitásra alapozott, egymás személyét alig ismerő felelőtlen fiatalokúak házasságkötései, s azok felelőtlen felbontása.

Másik súlyos ok: az alkoholizmus a családban. Mint környezet a legkülönbözőbb és a legsúlyosabb ártalmakat sűríti magába. Csodálatra méltó, hogy milyen hosszú ideig tűrik el az asszonyok az alkoholista férj sokszor naponta megismétlődő botrányait, s futnak az utcára előle, szeren-

csétlen, idegbeteggé tett gyermekekkel együtt. Míg végül állami gondozásba nem vesz néha 3-4 gyermeket egy-egy ilyen családból az állam.

A harmadik, nálunk sajnos igen elterjedt és a disszociális irányú fejlődésnek egyik lényeges condicionáló tényezője: a verés. A szülőknek alig egy ezreléke lehet talán, aki ne élne ezzel a szerintük magától értetődő "nevelő" eszközzel. Legfeljebb fokozati különbségek vannak. Nem mindegyik látteleletes, testi vonatkozásban, lelkiekben annál inkább (A gyermekvédelem országos problémáiról: Dr. György Júlia).

Veszélyeztető ártalmak:

A gyermek egészséges fejlődését veszélyeztető ártalmak.

1.) Fiziológiai tényezők.

2.) Környezeti ártalmak.

I. Csecsemőkori veszélyek (az anya és gyermek kapcsolatának zavarai).

II. A családi légkör típusos ártalmai (a szakdolgozat ezzel foglalkozik részletesen).

III. A helytelen nevelésből fakadó ártalmak.

1.) A helytelen nevelési módszerekből folyó ártalmak.

2.) A gyermek életkori sajátosságainak figyelembe nem vételéből származó veszélyek.

(Dr. György Júlia: Gyermek és Ifjúságvédelmi ismeretek II. Veszélyeztetett gyermek, Budapest, Medicina 1965.)

3.) A veszélyeztetettség fajtái a családi életben belül.

1.) Az árvaság.

A támaszvesztettségnek és a család felbomlásának legmegszokottabb és mindenki számára azonnal felismerhető alakja: az árvaság.

A gyermekintézmények is már a kezdet kezdetén az árvákat karolták fel elsősorban. Az árvaságból adódó esetleges fizikai ellátatlanságon kívül a gyermek érzelmi, nevelődési feltételei is megváltoznak. Ezek egyrészt abból adódnak, hogy a magára maradt, özvegy szülő kevesebb figyelmet, törődést tud nyújtani a gyermeknek, vagy ellenkezőleg, túl sok energiával és érzelemmel kapcsolódik a gyermekhez, benső támaszt keres benne, megosztja vele gondjait, el akarja vonni hasonló korú pajtásaitól.

Az érzelmi életnek az az egyensúlya tehát, amely a mindkét szülővel rendelkező, sértetlen családot jellemzi, ezekben az esetekben nem alakulhat ki. Ezenkívül az apa, vagy az anya példája hiányzik a gyermek személyiségének felépítésénél.

Kritikus helyzetbe kerülhet a gyermek, ha az egyedül maradt szülő újabb házasságot köt, ha a gyermek mostohát kap. A veszélyt nemcsak a mostohaszülő bekapcsolódása jelenti: döntő a mostohaszülő jelleme, de sok függ az édesszülo és a gyermek között előzőleg kialakult kapcsolattól.

Ha a gyermek sokáig élt együtt egyedül egyik szülőjével, s ahhoz szokott, hogy annak érzelmeit, gondoskodását egyedül birtokolja, a betolakodó "idegennek" nehéz helyzete lesz. Sokszor az édes szülő és a gyermek közötti viszony is elromolhat, és súlyos konfliktusok alakulnak ki. A gyermek eseng a szülő régi szeretetéért, de ezt külsőleg nem árulja el, dacos, sértődött lesz.

2.) A házasságon kívül született gyermek.

Veszélyes a helyzete továbbá a házasságon kívül született gyermeknek. 1945 előtt az állami gondozottak 3/4 része közülük került ki. Kormányzatunk 1946. XXIX. törvénycikkkel rendezte jogállapotukat és gazdasági helyzetüket. Majd az 1952. évi IV. törvénycikkben az előző rendelkezést kibővítve, rendelkezett az örökbefogadások és általában a gyermekek családi jogi helyzetére vonatkozóan. A gyermeknek éppúgy joga van, mint a házasságban született gyermeknek.

A házasságon kívül született gyermekek közül több maradhat anyja, vagy nagyanyja mellett, ami a gyermek nevelése szempontjából szerencsés megoldás. Súlyosbítja a helyzetet, ha az anya férjhez megy, s a gyermeket beviszi a házasságba, amelyből újabb gyermekek is származhatnak. A gyermek ilyenkor többnyire elhagyottnak, mellőzöttnek érzi magát, ez a gyermekben csalódást, depressziót okoz,

dachoz, gyűlölethez vezet.

3.) A rossz házasság, válás.

A veszélyeztető környezet következő csoportjában a rossz házasság, majd a válás ártalmairól kell beszélni. A gyermek személyiségének felépítésében rendkívüli szerepe van annak, hogy milyen érzelmi viszonyban volt szüleivel, s az őt születése után körülvevő családdal.

A szülők erkölcsi tekintélye az együttélés kapcsán sok gyermekben súlyosan megsérül. Veszekedő házastársak - akik indulatukban megfélelkeznek gyermekük jelenlétéről - csakhamar tapasztalják a gyermek lelki fejlődésében végzett romboló munkájuk eredményét. Ha a szülő és a gyermek között szerető kapcsolat volt, s a gyermek érzékenyen reagáló, akkor mélyen depressziós lesz. Elveszti életkedvét, munkakedvét, megrendül bizalma a szülőkben, szorongásossá, támasztvesztetté válik. Maga a válás a gyermek lelkében súlyos krízist idéz elő. Ha a gyermek egyik, vagy másik szülőnél marad, ez feltétlenül érzelmi ellentmondásokat von maga után. Vagy haraggal gondol az eltávozott szülőre, vagy sóvárog utána, de ezt nem mindig mutatja ki, és ez súlyos lelki megterheléshez vezet, álmodozó lesz, de képmutatóvá is válhat, nevelési szempontból teljesen kicsúszhat annak a szülőnek a kezéből, akivel ugyan együtt lakik, de akitől elfordult érzelmileg.

Az elvált szülők különböző hibás magatartásából is számtalan ártalom származik. Az egyik esetben versenyeznek

a gyermekért és ennek érdekében nem válogatnak az eszközökben. Igéretekkel, ajándékkal csábítják, vagy becsmértlik egymást a gyermek előtt. Mindez, mindkét szülő nevelői munkája hatékonyságának csökkenéséhez vezet.

Ennek a helyzetnek pontosan az ellentéte, mikor a gyermek egyik szülőnek sem kell. A szülők újabb házasságot kötnek, ebből gyerekek származnak, s az első házasságból származott gyermek "létszámfelettivé" válik. A gyermeki psyché ilyenkor súlyosan megsérül. Az elhagyottság depresszív érzése féltékenységre, gyűlöletbe csap át.

Súlyos veszélyt rejt még magában az elvált - és főleg neurotikus - szülőknél, hogy a szülő öntudatlanul átviszi a gyermekre a házastárs iránti gyűlöletét. Gyakori ez elhagyott anyánál, ha kedélyelete kiegyensúlyozatlan.

4.) Az örökbefogadás.

Bonyolult ártalmakat, s így sok veszélyt rejthet magába az örökbefogadás is. Az örökbefogadó szülő éppúgy sóvárog a gyerek szeretete után, mint ahogy a gyermek keresi benne a biztos támaszt, de ezt türelmetlen mohósággal teszi, hogy megzavarja a gyermek valódi kapcsolódásának lassú folyamatát.

Az adaptáló szülő attól való félelmében, hogy a gyermek ellenkező esetben nem szeretné őt eléggé, titokban kívánja tartani a gyermek előtt annak valódi származását, s azt, hogy nem ő az igazi szülő. A gyermek azonban előbb, vagy utóbb ezt megtudja, és ez számára megrázkódtatáshoz

vezet. Megrendül bizalma, zárkózottá, esetleg hazudozóvá válik, kóborolni kezd.

A büntetés zülötté teheti a gyermeket. A nevelőszülő nem kívánja tovább megtartani a "rossz" gyermeket. Az örökbefogadás tehát, amilyen áldásos lehet megfelelő feltételek mellett, olyan károsító is, ha kellő irányítás nélkül, hibás módszerekkel történik.

5.) A "lumpen" rétegek.

A veszélyeztető környezetek közé tartozik az ártalmak tömkelegét magába foglaló "lumpen" rétegek, a maguk is züllött, prostituált, alkoholista, vagy egyéb ideg és elmebetegség miatt munkaképtelen felnőttek "nevelői" atmoszférája. Az ilyen körülmények közül a gyermeket azonnal ki kell emelni, mivel ez a réteg nevelési tanácsadással nem irányítható. A család felnőtt tagjait gyógyítani, átnevelni kell. Az alkoholistát kényszerelvonókúrára kényszerítheti a törvény.

6.) Az ideg és lelki megbetegedések.

Az ideg és lelki betegségek, természetesen nemcsak a munkakerülő, illetve munkaképtelen, zülött rétegek közt fordulnak elő, hanem sajnos a legkülönbözőbb kultúr fokú, foglalkozású, korú és nemű embereknél igen elterjedt népbetegségnek tekinthetők, világszerte.

Sok helyen még a családban élnek az egyébként sokszor intenzíven dolgozó, s a család, a laikusok által fel sem ismert, súlyos kényszer-neurotikusok, s mindenkit bizal-

matlanságukkal és vádaskodásaikkal szakadatlanul üldöző paranoid karakterek, vagy aliátusok és epileptoidok, sőt elmebeteg határesetek, vagy nyílt elmebetegek is, akik időnként intézeten belül, vagy időnként otthon élnek, s akik környezetüket állandóan nyugtalanítják, s állandó indulati feszültségben tartják. De a legelterjedtebbek a szorongásos, ingerlékeny neurotikus, aki a környezetben, s így a gyermekben is hasonló állapotot ébreszt.

A lélektanban nem járatos környezettanulmányozó nem ismeri fel és kitűnő, rendezett környezetnek minősíti esetleg, a "becsületesen dolgozó" gyermekére "szigorúan felügyelő" ugyanakkor súlyosan idegbeteg és tömeges nevelési hibát elkövető szülőt.

Ahhoz, hogy a gyermek ügyében, akinél valamely fejlődési zavar észlelhető, tisztán lássunk és segíteni tudjunk, testi-lelki előzményeken és pusztán külső környezeti adatokon kívül, ismernünk kell a családon belüli viszonyokat a házastársak, vagy az egyéb családtagok közötti esetleges érzelmi konfliktusokat is, tehát a gyermek belső környezetét (A nehezen nevelhető gyermek: Dr. György Julia, Medicina, 1978)

Bíróságaink és közigazgatási hatóságaink olyan ügyek intézésében, amelyeknél fiataalkorú gyermek van érintve, környezettanulmány beszerzése útján tájékozódik a fiatal-korú és családja helyzetéről.

Környezettanulmányt szerez be a gyámhatóság, ha a kis-

korú állami gondozásba vételéről van szó. Ez történik örökbefogadásnál is, bírósági ügyeknél is. A környezettanulmány alapján hozott határozat gyökeres változást eredményezhet a fiatalok életében, egész jövőendő sorsát eldöntheti. A környezettanulmány megalapozottsága, megbízhatósága, nélkülözhetetlen; ugyanis más személy végzi a környezést és más személy, ill. személyek döntenek az ügyben.

A környezettanulmány készítésének alapvető nehézsége, hogy értéke az eljáró személy véleményétől, kritikai érzékétől, megfigyelőképességétől és következtetéseitől függ. A környezettanulmányoknak nagy jelentőségük van a fiatalok személyiségének megítélése szempontjából, de abból a szempontból is, hogy a fiatalok nevelése vajon biztosítva van-e családjában, vagy sem. Azok a környezettanulmányok, melyet pedagógusok vesznek fel, megbízható, komoly segítséget nyújtanak a bíróságoknak.

Ahhoz, hogy valaki megbízható, megalapozott környezettanulmányt tudjon készíteni, körültekintő eljárásra, sokoldalú adatgyűjtésre, többféle információra, s főleg arra a készségre van szüksége, hogy az összegyűjtött adatokat rendszerezni, értékelni tudja (Dr. Gayer Gyula: Környezettanulmányok jelentősége és készítésének módszerei).

"Az emberi történelem (részben napjaink története is) azt mutatja, hogy a családi-házassági-szexuális viszonyok a legkülönbözőbb indítékok alapján gyakran válnak abnormissá, deviáns jellegűvé, és eredményeznek ezáltal súlyos meg-

rázkódtatásokat, tragédiákat az emberek életében.

" A családi élet elégtelenségei és zavarai nemcsak a házastársakra gyakorolnak káros hatást, hanem a család minden tagjára, de különösen a gyermekekre. A családi-házassági-nemiségi élet zavarainak, rendezetlenségeinek számtalan káros következménye lehetséges. Többek között ilyen deviáns következmény az egyénre az alkoholistává válás. Az alkoholizmus nemcsak az egyén életének egyik legsajnálatosabb és legrombolóbb jelensége, hanem a társadalomnak is igen sok problémát, bajt, gondot okoz. Az alkoholizmus gátolja a normális munkavégzést, lehetetlenné teszi a másokhoz való természetes, egészséges emberi viszonyt, elzüllesztí az egyént, és nagyon gyakran az egészségi és morális tönkretétele mellett a bűnözéshez is elvezet. Mint minden jelenség létrejöttében, úgy az alkoholizmus kialakulásában is az okok és a tényezők tömkelege játszik közre. A tapasztalatok alapján azt látjuk, hogy a kiváltó tényezők között az esetek nagy részében megtalálható a családi-házassági-szexuális élet megbolygatottsága, rendezetlensége. Az emberek nem jelentéktelen része éppen családi-házassági problémái miatt lesz alkoholistává. Különösen a nőkre vonatkozik ez, akiknél az alkoholistává válást a leggyakrabban a családi-házassági élet elégtelenségei okozzák." (Horuczi László Filozófia XIV. A családi-házassági-nemiségi kapcsolatok néhány deviáns jelenségének problémájához).84.old./

d./ A családban előforduló deviáns magatartások egyik leggyakoribbja az alkoholizmus.

A szeszes italok önállósuló társadalmi funkcióra tettek szert. Egyrészt a szórakozás, illetve a társas együttlétek segítői, feltételei lettek. Másrészt hibás önterápiás eszközeivé váltak a feszültségoldásnak és a problémafeledésnek. Ráadásul torz szimbólummá emelkedtek az erő; a férfiasság, a vagányság bizonyításában. Bonta (1977): "Az alkoholizmus... népbetegség szintű, jellegét tekintve pszichoszociális kontakt fertőzéssel terjedő járvány... A növekvő fertőzési nyomás következtében - vagyis az iszákosok számának növekedésével - egyre kevesebb a jelentősége a hajlamosító tényezőknek, a szociális folyamat zavarainak stb. Mind többen fertőződnek a szociokulturális tényezők, a normarendszerek lazulása, a szociális kontroll gyengülése következtében... Az expozíció tömege és időtartama dönt, és elvileg mindenki veszélyeztetett." Az alkoholizmus elsődlegesen tehát társadalmi probléma. Mégis, e népbetegség korlátozása csakis az okok bonyolult összefüggéseinek feltárásától és ezek ismeretére alapozott intézkedésektől várható.

Az alkoholizmus betegséget a következő tünetek jellemzik:

1. A szeszes italok rendszeres és mértéktelen fogyasztása.
2. A következményes gyakori lerészegülés.
3. A részegség során gyakori a társadalmi normák megszegése.

4. A társadalmi presztizs és helyzet megrendülése.
5. A családi kötelékek felbomlása.
6. Gazdasági tönkremenés
7. Az alkoholista nem képes a szenvedélyének gátat szabni.

Az alkoholbetegek típusai:

A legismertebb a Jellinek-féle (1960) szocio-kultúrális osztályozás, amely az ivás jellege alapján különíti el a szeszesital-fogyasztókat, tehát az "ivókat".

1. Alfa-ivók. Fizikai vagy érzelmi fálydalmaik enyhítése miatt isznak. Nem jár az ivás gyakorisága és mennyisége feletti kontroll elvesztésével, épp ezért nem is progresszív. Gazdasági és társadalmi problémákat nem okoz.

2. Béta-ivók. Rendszeressé váló mértéktelen italozással jellemezhetők, amely idegrendszeri, gyomor-bél és májbetegséggel járhat. Az alkoholistákra jellemzőnek mondható pszichés tünetek azonban nem észlelhetők. Ez a típus általában a kevésbé jómódú társadalmi csoportokra jellemző. (Az e típusba tartozók ugyan nem alkoholisták, de iszákosok.)

3. Gamma-ivók. Az ivás feletti kontroll elvész, és emiatt az alkoholistákra jellemző pszichés tünetek eluralkodnak, és határozott progresszió észlelhető. Mindez együttjár az anyagi-gazdasági helyzet romlásával és a társadalmi lecsúszással.

4. Delta-ivók. Nem képes hosszabb ideig alkohol nélkül megélni. Az ivás a táplálkozási szokás szerves része, ezért rendszeresen, nem is keveset isznak. Ez azonban nem vezet szükségszerűen a részegséghez.

5. Epsilon-ivók. Nagyobb időközökben a teljes lerészegedésig tartó periódikus ivási rohamok jellemzik.

A szeszesital-fogyasztás mennyisége alapján az embereket pl. 7 csoportra lehet osztani.

1. Az absztinensek sohasem isznak.
2. A társasági ivók, maguk a szeszesitalt nem vásárolják, csak bizonyos alkalmakkor, illetve társaságban isznak.
3. A rendszeresen, de mértékletesen ivók esetében a szeszesitalok a táplálkozás és az élvezetszerzés részei, de lerészegedni nem szoktak.
4. A ritkán, de mértéktelenül ivók, alkalmanként lerészegednek.
5. A szeszesitalt mértéktelenül fogyasztó "nagyivók", akik sokat isznak, de az alkoholbetegség tünetei még nem jelentkeznek náluk.
6. A mértéktelenül ivó un. részegesek, vagy iszákosok rendszeresen lerészegednek, de az alkoholdependencia tünetei még nem észlelhetők.
7. Az alkoholisták esetében a mértéktelen szeszesital-fogyasztás már alkoholdependenciához és megvonásos tünetekhez vezet.

Az alkoholgondozás gyakorlatában, sőt sokszor még a kutatásban is, az alkoholista és az iszákos csoport általában összemosódik, és egy kategóriaként értékelődik.

Az alkoholbetegek demográfiai jellemzői:

A hazai adatok a KSH és a Népeségtudományi kutató Intézet által a Fővárosi Alkoholista Gondozó Intézet elvonókúrán 1958-1960 között résztvett 1279 alkoholbetegnél (KSH-I. vizsgálat; Vulkovich, 1960, 1961), majd 1966-1967-ben újabb 6867 alkoholbetegen végzett adatgyűjtés (KSH-II. vizsgálat; Anndorka és mtsai, 1968, 1969, Szabady, 1969) eredményeképpen ismertek. A legfontosabb fővárosi megfigyelések a következők:

1. Sokkal több az alkoholbeteg férfi, mint nő. A hatvanas években 89:11 volt Budapesten az arány.

2. A férfiak leggyakrabban 18-24 éves korukban lesznek iszákosok. A nőknél ez az időszak némileg később észlelhető. Az alkoholizmus férfiakban általában 10-20 éves időszak során fejlődik ki. Emiatt a vizsgált alkoholbetegek többsége 30-50 éves.

3. Az egyedülállók inkább válnak alkoholbetegekké. Emellett az alkoholbetegek családi kötetelkei is gyakrabban bomlanak fel.

A házas alkoholbeteg férfiak 40 %-a, a nők 50 %-a mondta rossznak házasságát.

4. A fizikai dolgozók körében az alkoholbetegek aránya nagyobb, mint az értelmiség körében.

A szeszesitalok fogyasztásának mértéke az elmúlt évek

során aggasztóan növekedett Magyarországon. A növekedést - a különböző típusú szeszesitalok egyöntetű értékelhetősége miatt - az egy főre eső abszolút alkoholmenyiségben fejezik ki. Az ötvenes években ez az érték 4-6 liter, 1960-ban 6,1 liter, míg 1975-ben már meghaladta a 10 litert. 1977-ben a 11,2 liter egy főre eső fogyasztással Magyarország a 7. helyen áll az országok szeszesital-fogyasztási rangsorán. (Nagy 1978). A 11,2 liter %-os megoszlása: bor 34,5 %, sör 24,8 %, tömény 40,7 % a világranglista 3. "dobogós" helyére kerültünk.

Hazánkban 1978-ban 38 milliárd forintot költöttek szeszesitalra, így az egy főre eső költség 3416 Ft. A szeszesital-fogyasztás mértékének növekedése mindig együtt jár az alkoholbetegek számának növekedésével.

népesség

nem ivó		ivó	
absztinens 20 %		80 %	
alkalmankénti		rendszeresen ivó	
társasági ivó 40 %		40 %	
mértékletesen ivók	mértéktelenül ivók	mértéktelenül ivók	mértéktelenül ivók
25 %	házi bulizók	sokszor, nagy-ivók	kontroll vesztők
	8 %	2 %	részeges, iszákosok
			3,5 %
			mértéktelenül ivók
			dependens alkoholisták
			1,5 %
veszélyeztetettek 15 %			

alkoholbetegek 5 %

A vizsgált és általánosítható munkabajáró népesség megoszlása ivásmódja szerint. (Dr. Ceizel Endre: Az iszákosokat nemzenek: Medicina 1982. 20. old.)

Az alkoholbetegek családi környezetének hatása az utódokra: Dr. Buda Béla szerint.

203-216 o/0/

Az iszákosság és alkoholizmus oki magyarázataiban viszonylag későn merült fel a családnak és a családi környezetnek, mint személyiségformáló károsító tényezőnek a szerepe. A család szerepével akkor kezdtek behatóbban foglalkozni, amikor elterjedt az alkoholizmus betegség koncepciója, amikor elkezdték az iszákosságot és az alkoholizmust pszichopatológiai állapotnak tekinteni és amikor pszichológiai magyarázatot kerestek rá, amely nem lehetett más, mint az antecedens (előzetes) személyiségzavar feltételezése. Mivel a személyiség a családban formálódik, a család nagyobb mértékben került a tudományos figyelem előterébe.

Szociológiai és antropológiai szinten az egyéni alkoholbetegség determinánsai kevésbé érdekesek, a család, mint szocializáló ágens vált érdekessé, amely a kultúra normáit és viselkedésmintáit beépíti a benne felnövő személyiségbe, és így beépíti az alkoholélvezet szokását, az alkoholfogyasztás alkalmainak és jogcímeinek képzeletrendszerét, az alkohol hatás pozitív értékelését, az alkohol által erősen befolyásolt viselkedés a részegség eltűrését és felmentését stb. A szociológiai és antropológiai nézőpont szerint így jön létre az alkoholhoz való hozzászokás feltételrendszere, ennek alapján bizonyos társadalmi csoportokra

vagy rétegekre sajátos társadalmi nyomásck nehezednek, és ezek - az egyéni hajlamosságot felerősítve - nagyobb számban alakítják ki az iszákosságot.

A szülői kontroll meglazulása növeli a deviáns minták serdülőkori és ifjú, felnőttkori referenciacsoportok hatására történő kialakulásának valószínűségét. Ilyen módon az iszákos, alkoholista család bizonyos fokig magában rejti az alkoholbetegség újratermelésének veszélyét is, de mindenképpen hajlamosít valamilyen deviáns viselkedésformára. A család, amelyben akár az apa, akár az anya alkoholbeteg, dezorganizált, és ez rendszerint a gyermekek serdülőkorának idelyére bontakozik ki. A szülő-gyerek kapcsolatok lazábbak, a gyerek nem talál érzelmi támaszt ezekben a kapcsolatokban, és ezekkel a családon kívülre teszi.

György Júlia: A szülői alkoholizmus hatásai a gyermek mentális, illetve személyiség-fejlődésére (Ideggyógyászati Szemle, 1964. okt.) című cikkében kifejti, hogy a gyermek-pszichiátriai ambulanciák tükrében vizsgálva a legkülönbözőbb gyermekkori encephalopathiás és disszociális állapotokat, illetve az azokat előidéző okokat, nagy vonásokban a következőket állapíthatjuk meg:

Az alkoholista szülő milieu-jében minden gyermek megbetegszik - csak különböző mértékben és alakban.

Az alkohol biológiai ártalmait illetően még vitatkoznak az átörökléstan kutatói. Direkt, tehát domináns átöröklésre, ahol az utód ugyanolyan alakban betegszik meg,

mint az ősz volt, senki sem gondol, annak ellenére, hogy sok alkoholista utóda válik ismét alkoholistává. Azonban a környezethatás (példa, szoktatás), olyan döntően szól bele az ilyen irányú fejlődésbe.

Oppenheim szerint a neurasthéniaának, illetve a neuropathiás alkatnak gyakori megalapozója az úgynevezett "toxicopathiás-terheltség", vagyis az alkoholista szülőtől való leszármazás. Ez alatt azonban szintén nem ért valódi átöröklést, hanem csak "utóhatásról" van szó.

Összefoglalva erről a kérdésről azt mondhatjuk, hogy egy biztos, az alkoholista szülő gyermeke, ilyen, vagy olyan mechanizmussal, de túlnyomó részben sérült, tehát csökkent teherbírási egyén.

A szülő alkoholizmusa miatt neurotikus, vagy disszociális állapotba kényszerített - tehát társadalmilag adaptálatlanná torzult gyermekek tömege mellett az áldozatul esett gyermekek még egy kategóriájáról kell beszélnünk: ezek azok, akiket a rászoktatás útján az alkoholista szülő magukat is alkoholistává tett. Dr. Székely Lajos nem szelektált anyagokon végzett vizsgálata is bizonyítja, hogy jelentékeny azoknak a száma, akik a szülői otthonban már gyermekkorban jutnak alkoholhoz. Adatai szerint: arra a kérdésre, hogy fogyaszthatnak-e gyermekeik alkoholt a városi szülők 65 %-a, a falusi szülők 62 %-a válaszolt igennel. Határozott nemmel falun 18 %, városban a szülők 28 %-a felelt csupán.

Ha megkíséreljük az alkoholista szülők okozta környezeti ártalmak mechanizmusát szemügyre venni, két fő csoportra oszthatjuk ezeket:

A. direkt,

B. indirekt ártalmak.

A.1. A direkt ártalmak között is elsőként említhetjük a rémület, a pánik állapotokat, amelyek többnyire a kórós alkoholizmus állapotát mutató apák agresszív magatartása következtében jönnek létre. Minél korábbi időszakban, és minél tartósabban van kitéve a gyermek idegrendszere ezeknek a hirtelen pánik állapotoknak, vagy tartós rettegésnek, annál biztosabban megbetegszik.

2. A második direkt milieu-ártalom a fékező apparátusában többnyire súlyosan meggyengített alkoholista szülő szexuális ösztöneinek mezítelenebb megnyilvánulásai a gyermek előtt. A trágár beszéd, sőt ilyen állapotban coitálás a gyermek jelenlétében, a közös hálósobában, nem beszélve a nem is olyan ritka, saját leánygyermekéhez való incestuózus közösülésről.

3. Harmadik direkt ártalom a csábítás, sőt egyenesen szoktatás az alkohol élvezetére.

B.1. Az indirekt ártalmak közé számíthatjuk: minden nevelési ártalmak legsúlyosabbikát - amikor a szülői mintakép a gyermek szemében összeomlik. Ha a társadalom követelményei, melyek a gyermekhez a szülőn keresztül jutnak el, olyan nevelő szállyából hangzanak el, akik a gyermek pozitív ér-

zelmeit akár brutalitásukból vagy más okból elvesztették, s a gyermeket dacos elfordulásba, sőt ellenállásba kergették, azoktól a gyermek nem fogadja el a követelményeket, sőt gyakran az ellenkezőjét fogja tenni. Az ilyen gyermek legtöbbször nem tud a társadalomba beilleszkedni.

2. Az anya idegállapota többnyire igen rossz, s ez éppen további indirekt ártalom. Az alkoholista férjjel való tartós együttélés folyamán, a gondterhelt élet, s az állandó feszültség nyomán az esetek többségében neuraszténia, depresszió fejlődik ki náluk.

3. Végül a gyakori válás, a család szétzüllése, a gyermek ide-oda dobálása, esetleg újabb házasság és mostoha belépése mindig komoly veszélyeztető tényező. Ha felbomlanak az ilyen családok, nem meglepő. Inkább meglepő az el nem váló feleség, akik a krónikus alkoholisták állapotát évekig túrik.

Ma az alkoholisták és az elvált alkoholista szülők gyermekei képezik egyik legsúlyosabb problémáját az állami gondozásnak.

Megvilágítva a témát ideglélektani vonatkozásban.

Alkoholista családban élő neurotikus gyerekek gyógyulási lehetőségei.

Farkasinszky Teréz, Csapó Ágnes, Benkő Katalin, Petróczi Erzsébet. Ifjúsági Ideggondozó Intézet, Szeged.

A szerzők alkoholos szülői-nevelői környezetben élő neurotikus betegek adatait dolgozzák fel, 1000 gondozott beteg anyagának áttekintése kapcsán. 233 beteget találtak alkoholista környezetben, ezek 43 százaléka leány, 57 százaléka fiú, Míg ez összes vizsgáltra vonatkozóan 31 százaléban találtak szervi manifesztációjú neurotikus tüneteket, addig a fenti csoportban 38 százalékbán. A szervpanaszokkal és vegetatív tünetekkel jellemzett tünetcsoportban a lányok nagyobb arányba szerepeltek (43 százalék leány, 34 százalék fiú). Az egyes tünetcsoportokon belül is találtak lényeges nembeli eltérést. Az alvás- és étvágyzavarral járó szervpanaszok (fej, has, szív) főleg a leányoknál jelentkeztek (a lányok 23 százaléknál, fiúk 13 százaléknál), a neurotikus színezetű beszédzavarok és tic-ek viszont a fiúknál közel dupla arányban fordultak elő (9 ill. 5 százalék). Az enuresis nocturna és a pavor nocturnus mindkét nemnél azonos arányban fordult elő.

A neurotikus jellegű magatartási és beilleszkedési zavarok aránya az összes vizsgáltra vonatkozóan 13 százalék volt, a kiemelten vizsgált csoportban kiugróan magas: 31 százalék, fiúk-lányok megoszlásában ugyanennyi. A tünetcsoportok minőségi megoszlása viszont lényeges különbséget mutatott: fiúknál a hypermotilis-agresszív magatartásjegyek, lányoknál az autoagresszív jegyek domináltak. A tíz év feletti fiúknál 10 százalékbán volt narkomania és 3 százaléban bűncselekmény, a lányoknál viszont 13 százalékbán fordult elő öngyilkossági kísérlet és 7 százalékbán depresszió.

Elemzik a szomato-pszicho-szociális terápia lehetőségeit a család és a tágabb társadalmi környezet vonatkozásában. Kiemelik a komplex terápia jelentőségét, valamint a terápiás munka nehézségeit.

(Magyar Rehabilitációs és Pszichológiai Társaság, Sopron
1982. V. Tudományos konferencia és előadás kivonatának
részlete.. aug. 26-28.

3. Veszélyeztetett gyermekek Nagybánhegyesen.

Nagybánhegyes egy kis, jelentéktelennek tűnő község, Békés megyében, a Mezőkovácsházi járásban. Általában 2000 körül van a lakossága, régebben több, ma kevesebb, előregedő falu, vegyes magyar-szlovák lakossággal. A két nép barátságban él egymással. A községben élő emberek 90 %-a a helyi jól működő termelészövetkezet dolgozója. Átlag jövedelem havi 3.800.- Ft. Évi 100 millió Ft a község bruttó bevétele.

A termelészövetkezet kiválóan működik, az emberek megtalálják a jó megélhetéshez szükséges anyagiakat. A községben nyomorgó család nincs. A szociális, egészségügyi, kulturális ellátottság jó. A családok nagyrésze a TSZ-ben kívüli otthoni (háztáji) munkával is lényeges jövedelemkiegészítéshez jut. Az emberek szorgalmasak és jómódúak, kevés

a nagycsaládosok száma. A faluban hosszú idő óta csak egy cigánycsalád él.

A takarékos emberek pénzüket a helyi OTP-be teszik, a környék községeihez viszonyítva magas a takarékállomány, sok az új ház, összkomfortosak. Sok a TV 551, rádió 500, autó 185. De sajnos a pénzből sok jut a helybeli italboltok látogatására is, évi 10 millió forint.

Az italboltok milliókat forgalmaznak. Igen sok az alkoholistaférfi, ezek általában családosok. Gyermekük élete éppolyan viszont, mint bárhol máshol az ilyen esetekben lenni szokott.

A községben a gyermekvédelemre nagy hangsúlyt fektetnek. A Tanács, a Vöröskereszt, az Általános Iskola megbízottai éberrel felügyelnek, a hátrányos, veszélyeztetett gyermekek sorsa felett.

Jó a közfelfogás is e téren. Mivel kicsi a falu, itt mindenki ismer, mindenkit, nem lehet észrevétlenül és bűntetlenül esetleg gyermeket kínozni. A szomszédok hamar figyelnek mindenre. Erősebbek a családi kötelékek is, a sógor-koma jószomszéd viszonyok.

A veszélyeztetett gyermekek nyilván vannak tartva, a gyermekvédelmi albizottság rendszeresen figyeli és tárgyalja a sorsukat, ellenőrzi a családlátogatásokkal az otthoni viszonyokat, s ha szükséges az illetékes hatóságokhoz fordulnak és a területileg illetékes Gyermekintézményekbe utalják a súlyosabbnak vélt eseteket.

A veszélyeztetettek túlnyomó része a családi, környezeti ok miatt veszélyeztetett. Túlnyomó többség az alkoholista apa miatt veszélyeztetett, de van árva, idegbeteg szülő, rossz lakásviszony (rendetlen ingerszegény környezet) válás, erkölcstelen élet stb. is.

A mi veszélyeztetett gyermekeinkre is érvényesek az általános ismérvek, elhanyagoltság, idegesség, a tanulásban való lemaradás, az életben is nehezebben állják meg helyüket. Esetleg életvitelükre rányomja bélyegét előző családi környezetük. Náluk is előfordul az iszákosság, válás, erkölcstelen élet, lopás, garázdaság.

A veszélyeztetett gyermekek családfői szinte kivétel nélkül szakképzetlen, fizikai dolgozók. Viszont keresetük jó, mind a családfők, mind a családok össz. jövedelmét tekintve. Évente 10 körül van a veszélyeztetett gyermekek száma (ez sok, bár nem súlyos esetek). A súlyosabb esetekben a REF alá helyezés az elvonókúra oldja meg, sajnos csak időlegesen a helyzetet úgy, hogy kiemeli a családfőt a veszélyeztetőt a családból, vagy úgy, hogy a gyermeket veszi ki a környezetéből.

Az állami gondozott gyermekeknek a száma a vizsgált 10 év alatt igen csekély: 2 családból 8 gyermek került időlegesen ilyen sorsra. Jelenleg 4 gyermek van a Kevermesi Diákotthonban 2 családból.

A jelen sorok írója 1970-től 1980-ig mint orvosi írnok 10 éven keresztül, 1980-tól 1983-ig mint általános iskolai tanár kísérte figyelemmel a nagybánhegyesi veszélyeztetett gyermekek sorsát. 1973-ban részt vett gyermekvédelmi albizottság évvégi beszámoló ülésén az itt elhangzott jegyzőkönyvet is rögzíti.

Természetesen vannak gyermekek, akik a 70-es években még veszélyeztetettek voltak, ma már felnőttek, dolgoznak, családot alapítottak, jellemzésük záradékában, ha csak egy mondat erejéig is kitérek mostani sorsukra.

Az első 11 család gyermekei ilyen régebbi eset, a következők jelenleg is sajnos aktuális problémát jelentenek.

A vizsgált 30 családból a döntő többség az apa italozó életmódja miatt veszélyeztetett, de halmozódó veszélyeztető tényezők is vannak. Mivel a családfők kivétel nélkül a helybeli TSZ dolgozói, fizikai dolgozók, az iskolázottság foka alacsony, az általános iskola 8. osztályáig terjed ki, ugyanez vonatkozik az anyákra is. A lakáskörülmények többségük-nél rosszak, a szabadidős tevékenység a kocsmai italozásban merül ki. Az alkoholos állapotok alkalmával a gyermekek előtt lejátszódó durva, garázda jelenetek súlyos veszélyeztetést jelentenek a gyermek személyiségének fejlődésére. A szülők között lejátszódó verekedés falun bocsánatos bűn, de

pedagógiailag nézve a gyermekek személyiségét: a verés, durva beszéd súlyosan károsítja. A gyermek vagy sérülékeny érzékeny, visszahúzóódó, zárkózott, vagy maga is erőszakossá, agresszív válik, hazudozásba menekül, lop. vagy más jellembeli torzulások alakulnak ki nála.

A férj garázda viselkedése miatt az asszonyok, igen ritka esetben titkolják az otthoni bajokat (félve a férj retorizójától). A gyermekek veszélyeztetettsége többnyire akkor szűnik meg, ha elkerül a családból.

Ezek a gyermekek döntő többségben gyenge tanulók, ki-kerülve az életbe, a biztos családi háttér nem áll mellettük, hamarabb kerülnek holt vágányra.

A következőkben csatoltam 1978-tól 84-ig terjedően az évente többször megtartott gyermekvédelmi gyűlésekről évenként egy-egy jegyzőkönyvet, mely képet ad a bizottság munkájáról. Valamint mellékelek: egy apa, egy anya alkohol elvonó kúrára kötelezésének iratait, 2 unokatestvér lopásáról szóló jegyzőkönyvet, egy kiskorú felügyeletéről szóló hivatalos akták másolatát. 80-tól 84-ig statisztikai jelentést a falu veszélyeztetett gyermekeiről, a segélyek elosztásáról, valamint formanyomtatványt, melyen a veszélyeztetettek nyilvántartását segítik.

A vizsgált családok száma: 30.

Nagycsaládos: 6.

Egyke: 6.

Az apa elvált: 4.

Az anya elvált: 3.

Az apa alkoholista: 22.

Az anya alkoholista: 2.

A családi kapcsolat lazasága: 5.

Ingerzékenység környezet: 3.

Cigány család: 2.

Analfabéta szülő: 3.

Büntetett előéletű szülő: 4.

Szülők munkahelye: Nagynáhegyes, Zalka Máté TSZ.

Szülők szakképzettsége: nincs, fizikai dolgozók.

Az egyik szülő elhalt: 6.

A veszélyeztetett gyermekek közül:

Idegbeteg: 2.

Mozgássérült: 1.

Kancsal: 4.

Beszédhibás: 3.

Kitűnő tanuló: 1.

A község lakóinak száma) 1982..fő.

Általános iskolás: 229.

Óvodás: 92.

0-3 év közötti: 98.

Családok száma	Gyermekek száma	
4 családban	1 gyermek	4
14 "	2 "	28
5 "	3 "	15
3 "	4 "	12
3 "	5 "	15
0 "	6 "	0
1 "	7 "	7
30 család		81 gyermek

1970-től 1984-ig Nagyánhegyesen veszélyeztetett családok

1. Balogh Dezső	családja
2. Sándor János	"
3. Fodor József	"
4. Keller József	"
5. Szlávik Mihály	"
6. Hugyec János	"
7. Vastag János	"
8. Hangai Tamás	"
9. Dobsa Ferenc	"
10. Ondos Józsefné	"
11. Czibula Dávid	"
12. Balázs István	"
13. Nagy Ferenc	"
14. Nagy pál	"
15. Fehér István	"
16. Chovan Mihály	"
17. Ifj.Vastag János	"
18. Fiala Károly	"
19. Molnár Károly	"
20. Rolán Miklós	"
21. Csifári László	"
22. Tuska István	"
23. Klucsik Mihály	"
24. Szabó Lajosné	"
25. Molnár Imréné	"
26. Nánássi Gáspár	"
27. Nánássi Imre	"
28. Csizmadia Vilmosné	"
29. Pálinkás István	"
30. Tetlák János	"

Balogh Dezső családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 5

Anya: Csiffári Matild

Apa: Balogh Dezső

Veszélyeztetettség oka: környezeti ok
italozó életmód a családban

László

Dezső 3 idősebb testvér

Márta voltak állami gondozottak

István: született 1963.

Katalin: született 1964.

Környezet

Az apa alkoholista, a gyermekek miatta veszélyeztetettek. Lakás kicsi, szegényes, átlagjövedelem kevés, de ennek is nagyrészt az apa elissza, rendszertelenül dolgozik, a nagycsaládok közé tartoznak. Az apa a termelőszövetkezetben rakodó segédmunkás, szakképzetlen, primitív ember. Az italbolt törzsvendégei közé tartozik, berugottan erőszakos, durva, pénzét elissza, a gyermekek szegényesen öltözöttek. A gyerekek előtt durva, trágár jelenetek zajlanak, botrányos verekedéseknek a szomszédok vetnek véget. A család sokszor a szabad ég alatt alszik, az utcán talál menedéket a garázda apa elől. A tanács és a rendőr beavatkozására többször kerül sor. Az apa halálával rendeződik az élet. Az idősebb testvérek idáleges állami gondozása megszűnik.

István - lop az iskolában.

Katalin - gyenge ideges kislány.

1979. Tanulmányaikat befejezték. Tovább tanulnak, munkahelyeiken rendesen dolgoznak, rendezett életet élnek.

1984. A legidősebb lány férjhezment, férjével együtt alkoholizál.

Sándor János családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 5

Anya: Molnár Anna

Apa: Sándor János

Veszélyeztetettség oka: családi környezet
italozó élet

János

Mária

Gizella

3 idősebb testvér is volt
állami gondozott

Gábor: született 1960.

István: született 1958.

Környezet

Rösz lakásviszonyok között élnek. Az apa italos, keveset keres. Az anya is iszik, erkölcstelen életet folytat, az italboltban takarítónő. Az idősebb leánytestvér lányanyaként szül, erkölcstelen életet él. A fiúkkal nem törődnek. Hathatós intézkedések szükségesek! Állami gondozásba vétel mindkét fiunál.

1979. Jelenleg a termelőszövetkezetben rendszeren dolgoznak a fiúk. Mária a legidősebb lány férjhez metn, még 2 gyermeket szült, erkölcstelen életét újból folytatja, férje jelenleg válik tőle. Gizella is leányanyaként szült, iszik.

1984. Egy későbbi esetként Mária családjára visszatérek. Szabó Lajosné családja címszó alatt.

Fodor József és családja

Veszélyeztetett gyermek: 1. (5 idősebb testvér)

Anya: Restye Erzsébet

Apa: Fodor József

Veszélyeztetettség oka: családi környezet.

Dániel: született 1958.

Környezet

Az anya első férje meghalt. A második alkoholistaként felakasztotta magát, a fiú kiskorában. Felesége első házasságából származó serdülő korú kislányával nemi erőszakot kísérelt meg. Pici egyszob-konyhás lakásban lakik anyjával, aki beteges, keveset törődik a fiúval és iskolai feladataival, szegényesen öltöztetett, elhanyagolt gyermek, aki előtt testvérei élete is rossz példa. A család a lumpen réteghez tartozik. Idősebb fivére halálso testi sértésért büntetve volt. Idősebb 2 leánytestvére lányanyaként szült, házassága jelenleg is rossz, gyermeke veszélyeztetett. Felalótlon, erkölcstelen másik leánytestvére férje 3-szor kísérelt már meg öngyilkosságot. Ezek a példák a gyermeket is cigarettázásra, hiányzásra, időnként italozásra ösztökélik. Osztályt ismételt, túlkoros, rontja az osztály szemléletét.

1979. Túlkorossága miatt az iskolábajárás alól felmentve. Tovább nem tanul, lopásért büntetve volt. Jelenleg a termelőszövetkezetben dolgozik.

Keller József családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2.

Anya: Nagy Ilona

Apa: Keller József

Veszélyeztetettség oka: családi ok.

Erzsébet idősebb lánytestvér.

József: született 1959.

Környezet

A lakáskörülmények és a szülők anyagi helyzete kielégítő. Az apa segédmunkás (a termelőszövetkezetben trágyahordó, bár jól keres ezzel a munkával), de emiatt becsülte nincs otthon. Az anya veszélyeztetett családból származik, bár dolgoságával elűt lumpen családjától, de felfogásbeli torzulásai vannak, kikapóssága miatt férje italozni kezdett. Otthon emiatt veszekedések zajlanak. Az apa bár analfabéta, jószándékú, csendes ember. A fiúnál szökés, csavargás fordul elő. Az iskolában fegyelmezetlenségek.

A veszélyeztetettség időleges volt.

A gyermekek tanulmányaikat befejezték.

1979. Az Erzsébet nevű idősebb lány férjhez ment, elvált. Jelenlegi házassága is rossz, a férje iszik, tanulmányait az esti középiskolában ezért abbahagyta. Jelenleg úgy áll az életük, hogy kislányukat fel kell venne a veszélyben lévők szomorú listájára. A fiú továbbtanult. A munkahelyén visszaélés miatt elbocsátották.

1984. Erzsébet másodszor is elvált.

Szlávik Mihály családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 1.

Anya: Róka Ilona

Apa: Szlávik Mihály

Veszélyeztetettség oka: családi ok
italozó életmód.

Ilona: született 1959.

Környezet

Az apa alkoholista apától származik, ő maga is alkoholista. A lakáskörülmények és az anyagi helyzet jó, mindkét szülő a termelőszövetkezetben dolgozik. Az apa italt iszik, a feleségét, aki emiatt már időlegesen többször ott is hagyta, időleges kapcsolatot létesítve más férfival, az apa tör-zúz, állandó idegfeszültség a gyermeklány egészségének a rovására megy. Törékeny, sápadt kislány, bár az iskolában jó tanuló és megaviseletű, de az otthoni ideges élet hátráltatja a tanulásban. Szülei elváltak és 1970-ben elköltözött a kislány az anyjával, de 1971-ben visszajöttek, a házastársi viszonyt visszaállították. Az apa kevesebbet, de iszik.

1979. Az általános iskolát befejezte. Tovább tanul, de a középiskolát abbahagyja. Férjhez megy, gyereket szül, de férje hibájából elválík, a kislányát szüleinél nevelé.

Hugyecz János családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 1.

Anya: Klucsik Erzsébet

Apa: Hugyecz János

Veszélyeztetettség oka: családi környezet
italozó életmód.

János: született 1961.

Környezet

Az anya lányanyaként szülte az idősebbik fiát. A legidősebb fiú az apa első házasságából származott, sérülékeny alkat, fiatal férjként felakasztotta magát. A középső fiú ittasan gázolt (a későbbiek folyamán szereplő Balázs István veszélyeztetett gyereket) e miatt büntetve volt (jelenleg az ő családja is veszélyeztetett). Az apa TBC-s, betegsége ellenére iszákos, a gyermekkel szemben közömbös. Az anyának nincs ideje a kisfiúval foglalkozni. Az apa halálával a probléma megszűnt.

1979. A fiú iskolai tanulmányait befejezte továbbtanul, jelenleg a termelőszövetkezetben dolgozik.

Vastag János családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2 (+ 2 idősebb)

Anya: Orcsik Erzsébet

Apa: Vastag János

Veszélyeztetettség oka: családi ok
szülők elváltak

József: született 1959.

Sándor: született:1961.

Környezet

Cigánycsalád. Az apa cigány, az anya magyar. Dolgozni nem szeretnek, a termelőszövetkezetből kizárták őket, munkakerülők. Alkalmi munkákból élnek. Az anya a tüdejével betegeskedik. A gyerekekkel nem törődnek. Év elején ugyan a segélyekből megveszik a tanszereket, de utána lekoszosodnak. A gyerekek tanulását nem ellenőrzik, iskolából gyakran elkésnek, rendetlen a munkájuk. Omladozó tanyán laktak, de a tanács segítségével a faluba jobb lakásba költöztek.

1979. Az általános iskolát elvégezték. A legidősebb fiú a termelőszövetkezetben nagyon jól keres, de gyermekei a veszélyeztetetthez tartoznak, időleges nő kapcsolatai miatt. A többi fiú közül 3 továbbtanult, anyagi helyzetük jó, dolgoznak, jól keresnek.

Hangai Tamás és családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 1.

Anya: + Jankovics Teréz

Apa: Hangai Tamás

Veszélyeztetettség oka: családi ok, italozó életmód

Tamás: született: 1963.

Környezet

A fiú még csecsemő korában elvesztette édesanyját. Az anya halála után, annak ikertestvére férjhez megy az apához és ők nevelik tovább a fiút. Az apa állami gondozott volt. Rendszeresen iszik, bár a termelőszövetkezetben segéd munkásként jól keres, de italozásra költi keresetét. Ott-hon verekszik, botrányosan viselkedik. A gyermek tisztaságával nem törődnek. A nagymama gondozza a gyermeket, de a nagymama fiú, és idős leánytestvére primitív magatartású emberek, maguk is isznak. Az idős férfi kislánnyal italo-san erőszakoskodott, ez nem jó példa a fiúknak.

1979. Általános iskolai tanulmányait befejezte, ipari tanulóként tovább tanul.

Dobsa Ferenc és családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2

Anya: Csiffári Mária

Apa: Dobsa Ferenc

Veszélyeztetettség oka: családi környezet

Ferenc: született 1960.

Erika: született 1963.

Környezet

A lakás és anyagi viszonyok jók. Az apa alkoholista. Volt elvonókúrán is, de továbbra is iszik. Otthon cirkszokat rendez. Az otthoni légkör a nevelés hiánya krás a gyermekek jellemére. Az apa botrányai miatt a kislány többnyire a nagyszülőknél alszik. A fiú cigarettázik, iszik, iskolából kimaradozik, cinikus, kötekedik, az apját utánozza. Az iskolában állandó problémát okoz. Osztályt ismételt. A kislány bár csendesebb, delopott az iskolában és a boltban.

1979. Iskolai tanulmányaikat befejezték. Erika tovább tanul. A fiúval azóta az igazságszolgáltatásnak számtalanszor volt dolga. Lopás, garázdaság, apjával késsel verekedett, javító-nevelő munkán volt, lopásért jelenleg is büntetve van. A faluban az egyedüli fiatalok, akivel ennyi problémája volt a hivatalos szerveknek.

1984. Az apa szívbajban meghalt, Ferenc garázda, ittas magatartásáért, kivatalos közeg elleni ittasan elkövetett agresszív magatartásért többszörösen büntetett.

Ondos József családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 1.

Anyja: Orosz Mária

Apa: Ondos József

Veszélyeztetettség oka: családi környezet
elvált szülők

József: született 1964.

Környezet

A szülők a kisfiú születésekor elváltak. Az apa vidékre költözött (maga is elvált szülők gyermeke). Az anya a nagymamával neveli a gyermeket, felső tagozatos koráig. A fiúval keveset törődnek. Sokat csavarog, az iskolában lopott. Rendetlen. Édesanyja újból férjhez megy, jó lakás és anyagi viszonyok közé egy idős férfihez.

1979. Iskolai tanulmányait befejezte, tovább tanul.

1984. A veszélyeztetettség megszűnt. Az édesanya férjhezmenetele óta rendezett életet él.

Czibula Dávid és családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 1 (+ 2 idősebb)

Anya: Rácz Rozália

Apa: Czibula Dávid

Veszélyeztetettség oka: családi környezet
italozó élet

Mária: született 1968.

Környezet

Édesanya pedáns, dolgos, jól keres állatgondozóként a termelőszövetkezetben; szinte ő tartja el a családot. Kicsi, de tiszta lakásban élnek. Az apa alkoholista, keresetét elissza, utcán fetreng részeg állapotban. Elvonókúrán többször volt, de állapota nem változott. A család rettegésben él, számtalanszor menekülnek a szomszédba a garázda apa bántalmazása, garázdasága elől. Italosan töri-zúzza a bútorokat, berendezési tárgyakat. A kislány ideges, az apa kiszámíthatatlan viselkedése miatt. Az apa hosszú ideig REF alatt volt.

1979. Javult a helyzet annyiban, hogy a felnőtt báty, aki iskola elvégzése után hazajött a családhoz, némileg védelmet nyújt az apa garázdálkodása ellen.

Balázs István és családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 7.

Anya: Diószegi Mária

Apa: Balázs István

Veszélyeztetettség oka: családi környezet
italozó életmód.

István született 1962.

Környezet

Rendes lakásban laknak, nagycsaládosok közé tartoznak, a családi pótlékból mindenük megvan. Az apa italos, veszekszik, szétzavarja a családját, öngyilkosságot kísérelt meg, fenyegeti a környezetét. Az anyának első házasságából is vannak gyermekei, akiket nem ő nevel, mielőtt otthagyták őket megakarták gyermekeiket ölni. Tiszta, dolgos nő, de felfogása elképesztő, önfejű, primitív, hatni nem lehet rá. A legidősebb fiú, István gyenge fizikumú, szellemileg is elmaradott. Kiskorában mákfőzettel itatták, cigarettát nyomtak a szájába, emiatt a gyermek tekintete a morfinisták tekintetéhez hasonló. Szíjjal, ostorral verték. A gyermekek ruházata szép, de mosdatlanok. A legidősebb fiú többször osztályt ismételt, szellemi képességeit egy baleset miatti agyműtét is gyengítette. Orvosi javaslatra iskolába járás alól felmentették, felső tagozatos korában 5. osztályban.

1979. Jelenleg a legidősebb fiú otthon dolgozik. Óvodás kisöccse felkerülve az iskolába nem akar beszélni.

Nagy Ferenc és családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 4.

Anya: Tóli Mária

Apa: Nagy Ferenc

Veszélyeztetettség oka: családi Környezet
italozó életmód

Mónika óvodások
Zoltán

Ferenc: született 1965.

László: született 1967.

Környezet

Az apa lumpen család tagja. Jól keres a termelőszövetkezetben, szakképzetlen. Az időnkénti részegség és az anya végtelenül nagyfokú rendetlensége okozza a gyermekek veszélyeztetettségét. A gyermekek piszkosak, elhanyagoltak. A régi pici lakásból valamivel jobba költöztek, de itt is piszok van mindenütt. A gyermekek nevelésével sem törődnek. Az apai nagyapa iszákos volt, felakasztotta magát. A nagymama is állandóan utazik, alig dolgozik, rendszeresen iszik. Ezek a példák nem jól hatnak a gyermekekre. A nagybácsi is gyengeelméjű, alkoholista. Nagynéni lányanyaként szült, krónikus hazudozó.

1979. A gyermekek iskolások és óvodások.

Nagy Pál és családja

Veszélyeztetett gyermek: 2.

Anya: Ramasz Erzsébet

Apa: Nagy Pál

Veszélyeztetettség oka: családi környezet
italozó életmód

Erzsébet: született 1970.

Pál: született 1968.

Környezet

Az apa lumpen család tagja, iszákos, dolgozni nem szeret. Az anyának lánykorából van egy fia, aki egy ideig velük élt, jelenleg a rendezetlen életvitelük miatt a vérszerinti apánál él. Ebből a házasságból született első gyermek beteg, Budapesten intézetben él, csak időnként nyáron van kis időre itthon. A családban élő kislány csendes, de az otthoni verekedések miatt ideges. A gyermek előtt verekedések, botrányok zajlanak, éjjel is zaklatottság. Rendőrségi közbelépésekre, orvosi látogatás felhívásokra kerül sor. Ideiglenes kibékülések és újbóli cirksók jellemzik az életüket. REF alá helyezés.

1979. A kislány alsó tagozatos.

1984. Rosszabbodott a helyzet, mert a szülők a beteg kisfiút hazahozták Budapestről a gyógykezelésről, az iskolában a leggyengébb tanuló.

Fehér István és családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 4

Anya: Gregor Ilona

Apa: Fehér István

Veszélyeztetettség oka: családi környezet

Ibolya: született 1963.

Andrea: született 1970.

Erika: született 1965.

Krisztina: született 1976.

Környezet

Új lakásban laknak, mégis borzalmas körülmények között. Az apa trágyavívó traktoron dolgozik, jól keres. Az anya végtelenül piszkos, rendetlen. A lakásban piszok, szemet mindenütt. A kislányok mocskosan, a felső ruhák is vasalatlanok, fésületlenül járnak iskolába is. A segélyeken vett új ruhák is elszennyeződnek, nem mossák, az anya gyermekgondozási segélyen van, de nem látszik a gyermekeken. A nevelési hiányosság és gondozási hiány okozza a veszélyeztetettséget.

1979. A két idősebb kislány általános iskolai tanulmányait befejezte, tovább tanulnak. Iskolai szünetekben, ha hazajön a legidősebb, próbál rendet tartani.

Chovan Mihály családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2.

Anya: Bodnár Júlianna

Apa: Chovan Mihály

Veszélyeztetettség oka: családi környezet
italozó élet

László: született 1967.

Mihály: született 1970.

Környezet

Az apa előző házassága durva, részeges magatartása miatt felbomlott, első feleségét részeg állapotban meg-rúgta, aki emiatt beteg gyermeket szült. Ebben a házasságban is így viselkedik. Lopásért büntetve volt. Kényszerelvonókúrán Nagyfán is volt már, de jelenleg is iszik. Késsel zavargatta családját, majd kemencébe akarta őket dobni; orvosnál nemegyszer jelentek meg verései miatt. A gyermekek a legszűkebb anyagiak között élnek. Az anya is idegbeteggé lett, a nagyobbik fiú ideggyógyászati kezeléseken vesz részt, idegesen pislog. Szigorú intézkedések szükségesek.

1979. Jelenleg intézetben élnek; és tanulnak, a Kevermesi Diákotthonban.

ifj. Vastag János családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2.

Anya: Kolenyár Rozália

Apa: ifj. Vastag János

Veszélyeztetettség oka: elvált szülők, család életvitele.

Berta: született 1975.

Erzsébet: született 1972.

Környezet

Cigánycsalád. Mindkét szülő cigány. Az apa cigány-család legidősebb fia. Szorgalmas, jól keres, a termelőszövetkezetben rakodó munkás. Az anya a kislányokat kiskorukban már itthagyta. Így az apa és a nagyszülők "nevelik" a két gyereket. Időnként új élettársak bukkannak fel rövidebb időre. Az idősebb kislány gyenge látású, emiatt később lett iskolába iratva, kisebbik testvére megszületése után némileg el lett hanyagolva.

1979. Az apa jelenlegi élettársa elvált magyar nő, akinek gyermekei jelenleg kerülnek a veszélyeztetettek közé, az apa italozása után, az anya erkölcstelen életvitele miatt.

Fiala Károly családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 1.

Anya: Varga Mária

Apa: + Fiala Károly

Veszélyeztetettség oka: családi ok,
italozó életmód

Csaba: született 1968.

Környezet

Az apa rákban meghalt a kisfiú csecsemő korában. Az anya kis fizetésből egyedül nevelte 3 idősebb bátyjával. A legidősebb fivér házassága kiegyensúlyozott, 2 gyermeket nevel. A két idősebb fiú italozása, kártyázása nem jó példa a gyermek előtt. Az idősebb báty házassága nem jó. Katona ideje alatt a családban lakó felesége kapcsolatot létesített a fiatalabb bátytal, majd más férfival is, emiatt verekedések, botrányok zajlottak le a családban. Ennek következtetésképpen az idősebb báty is iszik, ifjúság elleni büntetés miatt jelenleg büntetését tölti. (Sógor-nője kiskorú kislányával erőszakoskodott.)

Csaba édesanyja egyre többet iszik, élettársával együtt. Italbolti takarítónő, a gyermek számtalanszor a kocsmában alszik el, éjjel megy haza anyjával. A gyerek egészséges is gyenge. Hathatós intézkedés szükséges.

1979. Jelenleg a Kevermesi Gyermekotthonban él, 5. osztályos kora óta. Jó tanulmányi eredményt ért el, amióta ki lett véve környezetéből.

1984. A kisfiú 1981-ben agyműtéten esett át, miután fél éven balul meghalt.

Molnár Károly családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 1.

Anya: Trnka Erzsébet

Apa: Molnár Károly

Veszélyeztetettség oka: családi környezet
italozó élet

Erika: született 1970.

Környezet

Az apa elvált első feleségétől, az anya első férjétől. A második férjjel is élettársként él. A férj elissza a fizetését. Az anya tartja el a kislányt. Az apa verekszik, veszekszik, állandó nyugtalanságban tartja a családot, Pénzcsalásért büntetve volt. A kislány sápadt, ideges, de jó tanuló, számtalanszor az apai nagymamánál alszik. Pl. 1978. február 23-án is italosan botrányt rendezett az apa. Emiatt az anya a kislánnyal a helybeli tanácselnökhöz szaladt védelemért, az elnök felesége egyben a kijelölt gyermekvédelmi felelős pedagógusnő.

1979. A kislány alsó tagozatos.

1984. Többszöri hivatalos figyelmeztetés ellenére az apa tovább folytatta italozását, ezért 1983-ban kényszerelvonó kúrán vett részt.

Rolán Miklós családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 3.

Anya: Horváth Franciska

Apa: Rolán Miklós

Veszélyeztetettség oka: családi környezet,
italozó élet

Miklós: született 1967.

András: született 1969.

Franciska: született 1965.

Környezet

A régi kicsi, rossz lakásból, új szép házat építenek, a szülők keresete jó. Az apa időnként iszik, durván beszél otthon. Az anya születésekor az anyai nagymama élettársi viszonyban élt a vérszerinti apával, aki az anyát születésekor magáénak elismerte. Az anya idősebbik lánytestvére más apától származik.

Az anya az apát nem bírja elviselni. Emiatt iszik és durva a férj. A gyermekek gondozatlanok. András beszédhibás, értelmileg is gyenge, osztályt is ismételt, agresszív magatartású. A kislány - a legidősebb testvér - jelenleg 8. osztályos, gyenge tanuló.

1979. Jelenleg iskolába járnak.

Csiffári László családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2.

Anya: Tóth Margit

Apa: Csiffári László

Veszélyeztetettség oka: családi ok
idegbeteg apa

László: született 1971.,

Veronika: született 1965.

Környezet

Az apa idegbeteg, néha iszik is. Éjjeliőrként dolgozik, az anya is gyenge képességű, lányanya gyermeke. 15 évesen lányként terhbe esett. A terhességet megszakították, ezek után idősebb férfiakkal voltak kapcsolatai. A két gyermeket ingerszegény környezet veszi körül. A kislánynál a szexuális élet felvilágosítása rossz irányú volt, emiatt a kislány idős ember inzultusának volt kitéve. A fiú is ideges, gyenge képességű, elhanyagolt gyermek. Hathatós intézkedés!

1979. Gyermekotthonban tanul és él mindkét gyermek Kevermesen.

Tuska István családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 3.

Anya: Németh Zsuzsanna

Apa: Tuska István

Veszélyeztetettség oka: családi ok, italozó életmód

Zsuzsanna: született 1965.

Erzsébet: született 1967.

István: született 1969.

Környezet

Nagyon szegényes, de tiszta környezet. Nagy a szülők közt a korkülönbség. Az apa féltékeny, alaptalanul. Az anya rendes, dolgozó. Az apa az utcán leselkedik felesége után, gyanúsítja. Fizetéskor rendszeresen iszik, üti a feleségét és durva a gyermekekkel is. Zsuzsanna gyermekét egy ilyen részeges állapotba késsel a szemhéján megsértette, nem sokon múltott a gyermek élete. Az anya leplezőné a férje viselkedését. A két kislány szerény, csendes, jó tanulók. REF alá helyezve volt már az apa.

1979. Jelenleg iskolások a gyermekek.

Klucsik Mihály családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2.

Anyja: Petrina Ilona

Apa: Klucsik Mihály

Veszélyeztetettség oka: családi ok
italozó élet

Ilona: született 1971.

Mihály: született 1969.

Környezet

Az apa veszélyeztetett családból származik, szerencsére gyermek volt. Ittasan gázolt, emiatt büntetve volt. Jelenleg is iszik, de nem garázdálkodik. Az anya sokgyermekes családból származik, apja is alkoholista. Lánytestvére Budapesten erkölcsstelen életet él. A családi életük jó, a termelőszövetkezetben dolgoznak, de sokat költenek italra. A gyermekekkel nem törődnek megfelelően (az apával előző 2 eset. kapcsán is foglalkozok).

1979. Jelenleg iskolások a gyermekek.

1984. Az édesanya munkahelyén egy szerencsételen elesés következtében meghalt. Az apa nagyon rövid időn belül házasságot kötött egy elvált asszonnyal, akinek nem kellemes a gyerekek, így a két nagymama neveli őket. A kislányt nevelő nagymama férje alkoholista.

Szabó Lajos családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 3.

Anya: Sándor Mária

Apa: Szabó Lajos

Veszélyeztetettség oka: az anya erkölcstelen életmódja
italozás

Krisztina: született 1974.

Laura: született 1973.

Mihálcsa István: született 1970.

Környezet

Az anya veszélyeztetett családból származik, alkoholistától és idő közben elhunyt alkoholista apától. Lányként is már erkölcstelen életmódot folytatott, lányanyaként szült Szabó Lajoshoz való férjhezmenetele után két kislányuk születik, egy ideig úgy tűnik rendezett életet él, de a házasság elromlik, amihez hozzájárul az, hogy a férj nem helyben dolgozik, s mikor már Nagybánhegyesen jut álláshoz, a házasság elromlik. Az anya az italboltban dolgozik, a gyermekek ugyan jól öltözöttek, de szűkös lakáskörülmények között él alkoholista anyjával, férfiakat foad. 1980-ban elválnak. Az apa neveli a kisebbik kislányt, a bíróság a nagyobbikat az anyának ítéli, a kisfiúval együtt. A családlátogatások azóta is negatív tapasztalatokkal járnak, ezek után az anyát hivatalosan is figyelmeztetik, semmi eredménye.

1984. A gyermekek helyzete nem változott.

Molnár Imréné családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2.

Anya: Pintér Margit

Apa: Molnár Imre

Veszélyeztetettség oka: az anya rendezetlen életvitele

Mónika: született 1973.

(Imre 1966)

Környezet

Az apa neurótikus, alkoholista, rövid tartamú házasságuk alatt keveset dolgozott, ezért elváltak. Az édesanya azóta egyedül neveli a gyermekeket. Lakáskörülményeik jók. Az anya bolti eladóként, adminisztrátorként és otthon primőr kertészként dolgozik, a gyermekek gondozottak, a nagyfiú szakmunkástanuló, de időnkénti férfi kapcsolatai nem biztosítanak rendezett életet a gyerekeknek, intim baráti kapcsolat fűzi egy, már említett veszélyeztetett család családfőjéhez: Vastag Jánoshoz. A gyermekekre kapott segélyt rendesen az adott célra fordítja.

Nánássi Imre családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2.

Anya: Vallach Piroska

Apa: Nánássi Imre

Veszélyeztetettség oka: az apa italozó életmódja.

Sándor: született 1972

Imre: született 1974.

Környezet

A lakáskörülmények megfelelőek, rend, tisztaság van. Az apa fiú testvére is italozik, primitív kötekedő emberek. A szórakozást a helybeli kocsmákban találják meg, hazatérve rettegésben tartják a családot, akik nem egyszer az utcán az árokban, vagy a szomszédban húzódnak meg. Az apa üti is ilyenkor a gyerekeket, az anya családlátogatáskor sírva panaszolja el férje viselkedését. A hivatalos elbeszélgetések után sem javul a helyzet, ezért alkohol elvonó kúrára javaslata megtörtént.

Nánássi Gáspár családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2.

Anya: Szabó Etelka

Apa: Nánássi Gáspár

Veszélyeztetettség oka: az apa italozó életmódja

Sándor: született 1972.

Zsolt: született 1974.

Környezet

Lakáskörülmények megfelelőek, egyszerű, de tiszta környezet. Az apa esetenként a munkahelyről a kocsmába megy és alkoholos állapotban tér haza. A jelenetek egymást érik, az apa kötekedik, agresszívan viselkedik, nem egyszer a nagymamánál találnak menedéket. A szomszédok veszekedések tanúi. A gyerekek kialvatlanul mennek az iskolába. A gyermekvédelmi megbízott is családlátogatás alkalmával tanúja az apa durva viselkedésének. Alkoholelvonó kúrára javaslása megtörtént, miután a hivatalos elbeszélgetések nem vezettek eredményre.

Csizmadia Vilmosné családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 1. (+ egy idősebb testvér)

Anya: Seres Zsuzsanna

Apa: Csizmadia Vilmos (elhunyt)

Veszélyeztetettség oka: alkoholista édesanya

Hajnalka: született 1973.

Környezet

Lakáskörülmények megfelelők, az anyagi helyzet is, mivel az idősebb fiú testvér keres. Az édesapa a kislány születése után meghalt, betegségéhez is hozzájárult az italozás. Az anya ettől kezdve egyre többet alkoholizál, keveset dolgozik. A lakással sem törődik megfelelően. A kislány jó képességű, szorgalmas. Az édesanya hivatalosan többször volt figyelmeztetve, eredménytelenül, mivel a kislány félárva, így halmozódnak a veszélyeztető tényezők. 1982-ben kényszer elvonó kúrára utalva.

Pálinkás István családja

Veszélyeztetett gyermekek száma: 2.

Anya: Tót Eszter

Apa: Pálinkás István

Veszélyeztetettség oka: az-apa italozó életmódja

István: született 1973

Andrea: született 1974.

Környezet

Lakáskörülmények egyszerűek. A házasságkötés előtt a feleség szabados erkölcsű volt, a férj erősen kötődött idős szülőihez. Féltékenysége nem egyszer durvaságban nyilvánult meg, egyre jobban italozott, mire az egyik ilyen cirkusz alkalmával a feleség baltával a férjét fejbe vágta, aki ennek következtében kórházi kezelésre szorult, ezek után vidékre költözött. 1982-ben elváltak. A feleség Körösujfaluba költözött a kislánnyal, akit neki ítélt a bíróság. A kisfiú az apánál lett elhelyezve, akit jelenleg is egyedül nevel, időnként a gyermek láthatással is problémák vannak és az alkoholizálást is folytatja.

Tetlák János családja

Veszélyeztetett gyerekek száma: 2.

Anya: Antal Mária

Apa: Tetlák János

Veszélyeztetettség oka: az apa alkoholista életmódja

Marianna: született 1970.

Szilvia: született 1976.

Környezet

Jó lakás körülmények között élnek. Az édesanya dolgozik, az apa alig, keresetét elissza, a fiú testvére is iszik. A kisebbik kislány megszületésétől fogva rohamosan romlott az apa állapota, hónapokat nem dolgozott. A hivatalosan vele folytatott elbeszélgetésekkor megígéri, hogy abbahagyja az alkoholizálást, amit nem vált valóra. 1984-ben kényszerelvonó kúrára utalva.

1984. Az apa meghal, szervezete annyira tönkremegy az alkohol hatására.

A gyermekvédelmi munka jelentősége, aktuális feladatok.

A pedagógus szerepe a veszélyeztetett gyermekek
nevelésében.

A pedagógus feladatai

A veszélyeztetett gyermekekkel való bánásmód a pedagógus egyik legnehezebb, de leghálásabb feladata. Ezek a gyermekek a családi körben nem találják meg az egészséges testi- és lelki fejlődéshez szükséges légkört. A pedagógus fontos feladata, hogy az iskolát második otthonná tegye és pótolja a hiányosságokat.

Ahhoz, hogy tisztán lássuk a tanulók otthoni helyzetét, az ennek hatására fellépő magatartás változásokat, alaposan meg kell ismernünk ezeket a gyermekeket. Nagy óvatossággal, tapintattal, szeretettel és megértéssel, nem utolsósorban szakértelemmel kell közeledni feléjük.

Az osztályfőnököknek minden gyermekről jellemrajzot kell készíteni. Ez tartalmazza a gyermek családi adatait, a gyermek egészségügyi adatait, érzelmi életet, akaratit tulajdonságokat, otthoni körülményeket stb...

Ezek a jellemzések nagy segítségére vannak a pedagógusoknak, hogy milyen irányba közeledjen segítőkészséggel a veszélyhelyzetben lévő gyerekekhez.

Osztályfőnöki órán kitöltésre kerülő kérdőívekkel sok mindenre fény derül. Az iskolákban bevezetett személyi lapok rendszerével felmérhető a veszélyeztetettség. A tanulók személyi lapjain az adatok a következőképpen vannak csoportosítva:

- 1.) Szülői ház
- 2.) Testi tulajdonság
- 3.) Szellemi fejlettség
- 4.) Ézelmi tulajdonság

A veszélyeztetettség megállapítása után tisztázni kell, az milyen stádiumban van, milyen segítséget igényel a pedagógus részéről.

Az osztályfőnök feladata, hogy a zárkózott, elhanyagolt gyereket olyan egyéni bánásmódban részesítse, hogy ezzel részben pótolja a szülő gondoskodó szeretetét. Napközibe, tanuló szobába beosztás, tanuló párok kialakításával, az osztály hangulatának észrevétlen irányítása, az ilyen gyermekek segítségére, megértésére. Az órák közötti szünetekben is adódik alkalom meghitt beszélgetésekre. A családlátogatások alkalmából tapintatos, a szülőkre irányuló nevelőmunkát is ki lehet fejteni. A szülői értekezleteken a szülőkkel való elbeszélgetések és mérsékelheti a helyzeteket.

A gyermekvédelem terén adódó állami feladatok

A korszerű szocialista gyermekvédelem alapkérdése a gyermekvédelem megelőző intézményrendszerének, a családokat

segítő általános gyermekvédelem körébe tartozó intézményeknek megfelelő mennyiségben és minőségben való biztosítása.

Államunk évről-évre többet fordít gyermekvédelmi kiadásokra, mégis egy sor területen a gyermekvédelmi intézményrendszer több pontján hiányosság tapasztalható, a társadalom megnövekedett igényéhez képest. Ha sikerül a családok számára megfelelő nevelési (tanácsadó) segítséget nyújtani, kevesebb gyermek válik családjában veszélyeztetetté, nehezen nevelhetővé, kevesebb szorul a speciális gyermekvédelem körébe tartozó intézményre.

A gyermekvédelem hazánkban egyre inkább társadalmi kérdéssé válik, ahogy állami és társadalmi életünk minden területén, úgy, hogy a gyermekvédelemben is az állami hatóságok, szervek munkáját hatékonyan segítik a társadalmi szervezetek és mozgalmak a maguk széles tömegbázisával. A rádió, TV, a sajtó e téren kifejtett munkája is lényeges.

Feladatunk, hogy azt a hatalmas erőt, melyet a gyermekvédelem iránt érdeklődők és a gyermekekért, az ifjúságért tenni kívánó erők jelentenek, minél tevékenyebben, hasznosabban gyümölcsoztassuk.

A gyermekvédelem - családvédelem szoros összefüggésben jelentkezik a szociálpolitikában és a gyermek-védelem összefüggései állami és társadalmi szerveink mindennapi munkájában elválaszthatatlanok.

A gyermekvédelem jövőendő fejlődésének a társadalom szocialista átalakulását kell segítenie és követnie. Sok új feladatot kell megoldani. A védelmet ki kell terjeszteni minden gyermekre, mégpedig nemcsak a gazdaságilag ellátatlanokra, akik a fejlődés folyamán egyre kevesebben lesznek, hanem elsősorban a testi-lelki egészséges fejlődés biztosítására. A védelmet szolgáló intézményeknek egyre több pedagógiai, lelki gondozást is kell nyújtani.

Az intézményes gyermekvédelem lényegesen korlátozza, megelőzi a felnőttkori kedélybetegségek és a bűnözés nagyobb arányú kifejlődését. A bűnöző egyén kiesik a termelésből, értékeket rombol, a közösségnek el kell őt tartania.

Mind a kedélybeteg, mind a züllött bűnöző egyén maga körül nagy nyugtalanságot és zavart támaszt, azonkívül, hogy további infekció forrásává válhat mind a családban, mind a tágabb közösségben.

A korai védekezés jelentőségét nem eléggé lehet hangsúlyozni. A korai védekezés, az ésszerű gyermekvédelem intézményei még gyorsan, olcsón és gyökeresen dolgoznak. Mindez később (pl. börtönökben, elmeógyógyintézetekben), pénzben, időben és energiában az előzőnek sokszorosa, s amellet eredményeiben fölöttebb kétséges. Ezért van a szocialista társadalomban az intézményes és racionális gyermekvédelemnek számszerűen ki nem fejezhető értéke és jelentősége.

A kommunista nevelés fő feladatait két pólus felől kell megközelítenünk: az emberiség kultúrája, a művelődési javak felől és az ember pszichikus funkciói felől.

Művelődési javak fő csoportjai szerint:

1. tudományos, 2. politechnikai, 3. erkölcsi, 4. esztétikai, 5. testi, 6. világnézeti nevelés.

A pszichikum alap-funkciói felől:

1. értelmi, 2. érzelmi, 3. akarati, 4. a tevékenységre nevelés sajátos feladatai.

A nevelési fő feladatok között alapvető összefüggés van. A művelődési javak szerint valamennyi fő feladat tartalmazza a pszichikus funkciók szerinti fő feladatokat.

A veszélyeztetett gyermekek nevelésénél a pedagógus egyik legfőbb feladatának az erkölcsi tulajdonságok fejlesztését tartom.

Ágoston György szerint: Az erkölcsi tulajdonságok kialakításának feltételei.

Az erkölcsi tulajdonságok kialakítása:

1. az erkölcsi tudatosság kialakítása;
2. az erkölcsi érzelmek fejlesztésének,
3. az akarati tulajdonságok fejlesztésének,
4. a jó szokások kialakításának, megerősítésének és a rossz szokások leküzdésének feladata.

Zárszó

Széleskörű társadalmi összefogással a deviáns magatartás leküzdésére való neveléssel, a szocialista erkölcsi tudatosság kialakításával egyre többet tehetünk a veszélyeztetett gyermekért.

"Azt a funkciót, amelyet a nevelés területén a család mint a legkisebb társadalmi képződmény, mint sajátos pszichikai, erkölcsi kapcsolatokon alapuló társulás ellát, nem lehet mással pótolni. A család nevelési funkciója sokkal hatóságosabb lesz akkor, amikor majd az átlagszülő műveltsége és pedagógiai ismeretei megfelelő fokot fognak elérni, de már napjainkban sem utópia, ha leszögezzük, hogy ez a funkció egyre mélyül, egyre jelentősebb."

(Horuchi László: Korunk és a családi házassági szexuális viszonyok, Etika 1983. 370. old.).

Az 1979-es év a Nemzetközi Gyermekev nevet kapta. Akciók sorozatával bizonyították a világ gyermekszerező polgárai, hogy odafigyelnek a gyermekek sorsára. Hiszen ők a holnap leendő építői. Megkülönböztetett figyelmet kell szentelni a hátrányos, az éhező, a nyomorgó, a veszélyeztetett gyermekek sorsára. Hazánk is bekapcsolódott ebbe a szép munkába: hangsúlyozva, hogy nem elég sajnálni ezeket a gyermekeket, cselekedni kell, tenni kell értük, hogy életük szebb és boldogabb legyen. Kormányzatunk több alkoholizmussal kapcsolatos intézkedést vezetett be, pl. 9 óra utáni alkohol eladás, közterületeken fogyasztási tilalom s-b. Még többre van szükség.

I R O D A L O M

1. Dr. György Julia: Gyermek és Ifjúságvédelmi ismeretek
2. Dr. György Julia: A veszélyeztetett gyermek.
Medicina, 1965. Bp.
3. Dr. György Julia: A gyermekvédelem országos problémái
4. Dr. György Julia: A nehezen nevelhető gyermek.
Medicina, 1978. Bp.
5. Dr. György Julia: A szülői alkoholizmus hatásai a gyermek mentális, illetve személyiségfejlődésére.
/Ideggyógyászati Szemle 1964. X. 307-316. old./
6. Dr. Gayer Gyula: A környezettanulmányok jelentősége és készítésének problémái.
7. Havas Ottóné: A társadalmi szervek feladatai a gyermekvédelem terén. Pedagógiai Szemle 1961. 11. sz.
8. Pintér Anna: Beszámoló Szegedről./Magyar Pszichológia Szemle 1976. 33. K. 602-603. old./.
9. Schaffer Erzsébet: Elsietett esküvők /Gyermekünk 1975. XI./.
10. Faludi András: Veszélyeztetettek /Magyarország 1978. 15. évf. 29. o./.
11. Várkonyi Margit: Gyermekek állami gondozásban /Élet és Irodalom 1975. XIX. 34. sz. 16. old./
12. Szényi Gábor: Intelem és Itélet /Magyarnemzet 1977. XII. 33. évf. 9. old./

13. Dr. Ceisel Endre: Az iszákosok iszákosokat nemzenek?
/Medicina 1982./
14. Dr. Buda Béla: Az alkoholbetegek családi környezeté-
nek hatása az utódokra /Medicina 1982. Iszákosok
iszákosokat nemzenek? 203-216. old./
15. Farkasinszki Teréz: Az alkoholista családban élő neu-
rotikus gyermekek gyógyulási lehetőségei /Sopron V.
Tudományos Konferencia anyaga 1982. aug. 26-28./.
16. Siklós László: Gyermekek veszélyben /Szépirodalmi
Könyvkiadó 1983/.
17. Várnagy Elemér: Gyermekvédelem és neveléstudomány /Tan-
könyvkiadó/
18. Várnagy Elemér: Gyermekek és Ifjúságvédelem /Tankönyv-
kiadó 1965. 248. old./
19. Dr. Ágoston György: Neveléstudomány /Tankönyvkiadó 1973/.
20. Dr. Ágoston György: A pedagógia alapfogalmai /Akadémia
1976/.
21. Dr. Ágoston György: A kommunista erkölcs /Tankönyvkiadó
1962/.
22. Dr. Horucz László: A család-házasság-nemiségi kapcso-
latok néhány deviáns jelenségének problémája /Filozó-
fia 1973/. 84. old./
23. Dr. Horucz László: Korunk és a családi-házassági-szexu-
ális viszonyok /Etika 1983. 361-370. old./
24. Várhegyi György: A gyermekszemélyiséget veszélyeztető
környezet. Szociológia /1976. 1. sz./
25. Ősz Katalin: Szélmalomharc. Gyermekek /1978. 6. sz./
26. Schafer Erzsébet: Szökésben /Gyermekek 1978. 10. sz./.

- 17 -

M E L L É K L E T E K

1. Jegyzőkönyv 1976. nov. 1. Gyermekek és Ifjúságvédeli Albizottsági ülésről.
2. Jegyzőkönyv 1979. júli. 23.
3. Jegyzőkönyv 1980. szept. 17.
4. Jegyzőkönyv 1981. nov. 30.
5. Jegyzőkönyv 1982. júli. 10.
6. Jegyzőkönyv 1983. nov. 21.
7. Veszélyeztetett kiskorúak adatai 1983. júli. 12.
8. Nagy László és Attila védő és óvó intézkedései ügye.
9. Határozat nyomozásról.
10. Főügyészségi akta.
11. Nagy Attila védő és óvó intézkedése.
12. Nagy László védő és óvó intézkedése.
13. Csizmadia Vilmosné alkoholelvonó kezelése.
14. Molnár Károly alkoholelvonó kezelése.
15. Csi-fári Attila lopási ügye
16. Csiffári Attila részére pártfogó kirendelése
17. Gyámhatóságok 1980. évi statisztikai adatszolgáltatása
18. Gyámhatóságok 1983. évi adatszolgáltatása.
19. Nyilvántartási lap.
20. Ellenőrző lap.
21. Tájékoztató Békés megye veszélyeztetett gyermekeiről
1983

J e g y z ő k ö n y v

Készült: 1978. november 1-i Gyermek és Ifjúságvédelmi
Albizottsági ülésről Nagybánhegyes Községi Tanácsnál.

Jelen vannak: Albizottság tagjai;

Laukó Pálné tanácstitkár albizottság elnöke,
Vidovenyecz Mihályné védőnő albizottság titkára,
Szántó László hivatásos pártfogó a Járási
Hivataltól,

Dr. Szendi H. Imre körzeti orvos,

Sztankó Istvánné pedagógus,

Horváth Endréné óvónő,

Domány Gábor rendőr körzeti megbizott,

Gulyás Károlyné Nőbizottság részéről,

Fiam Györgyné Hazafias Népfront részéről,

Bak Imre nyugdíjas körzeti megbizott,

és Dr. Antal Lászlóné /megfigyelő, orvosi irnok/.

Napirendi pontok: I./ A védőnő beszámolója az 1978. évi
munkáról.

II./ Hozzászólások.

III./ Tennivalók.

I./ A körzeti védőnő ismertetett az 1978. évi óvó és védő
munkát. Megállapítja, hogy az 1978-as év problémásabb
volt, mint az előző. 4 kiskorut kellett a Kérmesi
Diákotthonba vitetni. Kérdéses a Fiala kiskorúak hely-
zete, ahol az apa bűncselekményt követett el, és bünte-
tését kell letöltenie. Az anya erkölcsi élete is kívánni
valókat hagy maga után. Az alkoholizmus jelenti a ve-
szélyeztetett gyermekek családjainál a legfőbb gondot.
Problémás a fiatal Vastagék idősebbik kislányának be-
iskolázása, de a szemészorvos 1 évre felmentette, a
szemüveget ritkán viseli, a nagyszülőkre nehéz hatni.

- 2./ Gulyás Károlyné: felveti, hogy tudomására jutott a Pálinkás családnál megromlott házassági viszony és ez a gyermekekre is hatással van.
- 3./ Horváth Endréné: a Pálinkás gyermekek a veszélyeztetettek közötti nyilvántartását javasolja ideiglenesen, mivel az apa féltékenykedik, iszik, ilyenkor ütlegeti a feleségét, jelenetet rendez a gyerekek előtt. Beszámol továbbá a Nagy Ferencéknél tett látogatás alkalmából tapasztalt elhanyagolt környezetről, lakásról. Balázs Ákos I. osztályos tanuló alig beszél, de a két kisebb testvérrel sem járatták óvodába, ezért félő, hogy náluk is hasonló problémák lesznek, az anya az elbeszélgetésekkel mindent megígér, de semmit sem cselekszik.
- 4./ Domány Gábor: Czibula Dávidéknál némi változás; nem rendez annyi botrányt, mint REFalá helyezésekor, de most is iszik. Fialáéknál a legkisebb fiú sorsa megoldást sürget, mert az anya és a jelenlegi élettárs is iszik. Rolánéknál a gyermekeket ajánlatos lenne Diákotthonba elhelyezni, az italozó apa miatt. A Pálinkás családra fel fog figyelni.
- 5./ Bak Imre nyugdíjas rendőr megállapítása szerint az ital okozza a házastársak között a legtöbb problémát, míg ezek az alkoholisták élnek mindig lesz velük probléma.
- 6./ Sztankó Istvánné pedagógus az általános iskolába kartonra vezeti a veszélyeztetett gyermekeket, az osztályfőnökök véleményét megkérdezi a figyelt tanulók problémáiról, ezek a gyerekek lelkiileg súlyosan sérültek.
- 7./ Dr. Szendi H. Imre beszél a veszélyeztetettség okairól, társadalmi háttéréről, fiziológiai oldaláról, veszélyességéről. Társadalmi összefogást sürget, hogy egyetlen eset se maradjon ki, kicsi a község, minden gyermek sorsát szívünkön kell viselni.
- 8./ Szántó László: Összefoglalja észrevételeit, miszerint úgy látja, ebben a kis községben odafigyelnek a veszélyeztetett gyermekekre, az albizottság a funkcióját ellátja, betölti. A problémákat behozzák, megtárgyalják, az intézkedések megtörténnek, az ellenőrzés folyamatos.

Az alkoholizmus elleni felvilágosító, azt megelőző munkát sürgeti.

9./ Laukó Pálné: Összefoglalja a hallottakat, az új tennivalókat, a következő feladatokat.

Az albizottság elnöke a jelenlegi legfontosabb problémának a Fiala Csaba környezetéből való kiemelését tekintti, az ügyvel kapcsolatos intézkedését megkezdi.

Az iskolaigazgató véleményével egyeztetés alapján a Kevermesi Diákotthonban való elhelyezést fogantatosítja. Nem retorziós jelleggel, hanem a szülőre való nevelő munka vállalásaképp.

J e g y z ő k ö n y v .

Készült Nagybánhegyes Községi Tanács VB. Hivatalos helyiségében,
1979 július 23-án. Gyermek és Ifjúságvédelmi Albizottság ülésén.

Az ülésen jelen vannak: Bogár Istvánné vb. titkár, Guláys Károlyné
Sztankó Istvánné, Domány Gábor, Matuska Mátyásné,
dr-Szendi H Imre, Vidovenyec Mihályné albizottság
tagjai.
Ménesi Mihály iskola igazgatója.

Napirend: Veszélyeztetett, kiskorúak Ifjélevei ellenőrzésénél
tapasztaltak.

2./Munkahelyi vezetők bevonása a védő és óvóintézkedési
munkába.

Előadó: Vidovenyec Mihályné albiz. titkára.

Vidovenyec Mihályné: mint minden ülésen összefoglalva ismertetem
az ellenőrzés tapasztalatait, de mindenki elmondja az általa
észlelteket.

A Vastag gyerekek veszélyeztetettként vannak nyilvántartva. de
véleményem szerint csak azért, hogy cigányok, mert egyébként
a gyerekek ellátása, tisztasága ellen kifogás nincs.

Az utóbbi időben ide költözött községünkbe Varga István
tapasztalatom az, hogy az anya eléggé hanyagolja a háztartást
és a gyereket is, ezt a kisgyermeket javasolom nyilvántartásba
venni.

Nánási Imre is időközönként fellobban, ha ital hatása alatt
van, figyelmeztetésre kissé ez lanyhul nála, ezt a családot
is fokozottabb figyelemmel kell kísérni.

Ugyancsak probléma van Nagy Ferencéknél a kisebb gyerekek
ugyan olyan elhanyagoltak, mint korábban, javulást vártunk az
új lakáscserével náluk, de ez csak bizonyos ideig tartott náluk.
Balázs Istvánnéknél a gyerekek jól tápláltak, tiszták, csak a
kicsik beszédhibásak, nem foglalkoznak kellően a gyerekekkel
a szülők magatartása miatt hátrányos helyzetűek ezeknél a csalá-
doknál a gyerekek.

Az utóbbi időben, főleg most az óvodai szünetben hallani és
tapasztalni lehetett, hogy Szabó Lajosné Sándor Mária elhanyagolja
a gyerekeket, olyat is hallottam, hogy válni akar a férjétől,
de vele közvetlenül beszélni nem tudtam. Amíg a férje Budapesten
dolgozott nagyon jól megvoltak, most nem tudom mi történt, de
a kettőjük közötti probléma nem mehet a gyerekek rovására,
nagyon jó lenne az anyával elbeszélgetni ennek érdekében.

Domány Gábor biz.tag.KMB-s, a Vastag gyerekek nevelését én akkor
sem látom biztonságosnak, ha a nagyszülő jól, tisztán tartsa őket,
mert elég sokszor vannak anél a családnál késő éjszakai dáridók,
ez nincs jó hatással a gyerekekre.

Jegyzőkönyv

Készült: a nagybánhogyesi Községi Tanács VB. hivatalos helyiségében 1980. szeptember 17-én.

Napirend: A GYermek- és Ifjúságvédelmi Albizottság alakuló ülése.

Jelen vannak: Bogár Istvánné albiz. elnöke, Vidovenyecz Mihályné albiz. titkára, Hrváth Endréné, Matuska Máttyásné, Sztankó Istvánné, Fülöp Lászlóné, Fiam Györgyné, Domány Gábor kmb., Gulyás Károlyné és Dr. Horvát Antal albizottsági tagok.

Meghívottak: Ménesi Mihály ált. iskola ig., Nyist Ottóné ifj. felelős

Bogár Istvánné albiz. elnöke

üdvözlí a megjelent meghívottakat és a jelenlévő újonnan megválasztott albizottsági tagokat.

A mai összejövetelünk célja az alakulóülés megtartása, mivel nem régen zajlottak le a választások és a bizottságok, valamint az albizottság tagjaiban is változás történt.

Röviden ismertetni szeretném azt, hogy tulajdonképpen mi is a szerepe ezen bizottságnak, mik a feladatai, hogyan kell tevékenykednie. Valószínűleg ismert dolgokat is mondok azok számára, akik már régebben is tagjai voltak az albizottságnak.

A jövőben munkaterv szerint tartjuk üléseinket, ellenőrzéseket folytatunk le, a szerzett tapasztalatokat értékeljük és meghatározzuk a teendő feladatokat.

Feladatunk még a gyámügyi segélyek felosztása, a veszélyeztetett családok életkörülményeinek figyelemmel kísérése, ellenőrzése, javaslattétel a megoldásra, a felderítés, a megelőzés.

A tanács az alkoholizmus elleni küzdelemben számít az albizottság tagjainak segítségére, mivel a tagok zömében pedagógusok és olyan egyének, akik közvetlen kapcsolatba kerülnek a családokkal, a gyermekekkel.

Végül pedig ismertetném az eddig tett intézkedéseket röviden.

Nagyon örülünk, hogy a munkahely is képviselteti magát üléseinkben, hiszen így össze tudjuk hangolni tevékenységünket, kölcsönösen tájékoztatjuk egymást.

Kérem, mondják el véleményüket, észrevételeiket, javaslataikat az elhangzottakkal kapcsolatosan.

M é n e s i M i h á l y által. iskola ig.: Nagy Örömmre szolgál, hogy megismerkedhetem az újonnan megválasztott bizottsági tagokkal is, hiszen az iskolának szoros kapcsolatot kell tartania Önökkel, mivel ott érezhető talán legjobban az, hogy mely családoknál vannak problémák, hiszen a gyermekek őszinték, feltárják panaszukat.

Eddig is mindig meghívtak az ülésekre, s ott információkat szerezhettünk az iskola vezetése is a tevékenységről, s mi is javáltattal élhettünk az albizottság felé intézkedés megtétele végett.

Én kívánok eredményes tevékenységet a jövőben minden tagnak.

G u l y á s K á r o l y n é albiz tag. Én a magam részéről gondolom, hogy ha lelkiismeretesen végezzük munkánkat, lesz eredmény is. Az új tagok számára még kissé ismeretlen ez a munka, de időben belefutnak mint annak idején mi is. Nyitott szemmel kell járnunk és jelzésekként élünk a tanács felé, ha valami észlelünk.

Ménesi Mihály isk.igazgató, nagyon helyes a Horváthné óvónő véleménye, hogy időleges megvonásra tegyünk javaslatot, mert sem az óvodába nem járattja rendszeren a gyermekeit, csak fenntartja a helyet, sem az iskolába nem megy érdeklődni gyermeki tanulása iránt, nem látogatja az iskolai rendezvényeket. Csak így tudunk nála esetleg eredményt elérni. Az időleges megvonást azért is javasolom, hogy az átlag keresetük az elmúlt év teljesítése szerint van a tsz-től kimutatva, de ahogy a munkahelyi vélemény szól most mindkét szülő beteg, het, hogy a jövőben anyagilag is részolnak a segély további folyósítására.

A Bizottság egytért a javaslattal, hogy a Balázs családtól a nevelési segély időlegesen megvonásra kerüljön.

2./Napirend: Veszélyeztetett kiskorúak helyzete.

Bogár Istvánné albizottság titkára ismerteti, hogy az előző bizottsági határozat értelmében több veszélyeztetett kiskorú gyermek szülőjét behívtuk és jegyzőkönyvileg figyelmeztettük hogy italozó életmodjukonválttassanak és gondoskodjanak családjukról, a nyugodt otthoni légkör megteremtéséről.

Valamennyi szülő ígéretet tett itt, hogy megváltozik és a jövőben az italozástól távol tartja magát.

Kérem, hogy Önök is mondják el mit tapasztalnak ellenőrzéseik során ezeknél a családoknál.

Horváth Endréné: Szabó Lajosné kisebb gyermeke még óvodás koru de az sem járt a tavasz folyamán rendszeresen, emiatt figyelmeztetve volt az óvoda részéről és rendszeren hozza most már a gyermekét, rendszeren tisztán-.

A figyelmeztetés, a fogadkozás ellenére probléma van a Nánássi Imréjéknél, a gyerekek előtt ütlegeti a feleségét, többször itt hagyta már az asszony, de valószínű az ő családjában sem talál monedéket, mert mindig visszajön. A Pálincás családban is vannak problémák mindkét gyerek konokul hallgatott mindig, most ahogy az anyjuk dolgozik egészen megváltoztak a gserekek jó irányba, de az apa féltékeny és nem akarta engedni az anyát dolgozni. A Rolán Miklósnéknál is az apa állandóan veszekszik, főleg ha ital hatása alatt van, de az anyánál is van probléma mert nem főz rendszeresen.

Itthon van Nagy Pálók gyermeke is, aki mozgássérült, sokkal jobb volna annak a gyerekeknek olyan intézetbe ahol 5 -ik osztályon Solul is van tanítás, az otthoni környezet ártalmas arra a gyerekre, de az iskolában sem tudja azt a szintet tartani amit a többi hasonló koru gyermek.

Véleményem az, hogy egy-egy ilyen albizottsági ülésre jó lenne meghívni a munkahelyi vezetőket is, hogy látnák, hallanák az itt elhangzottakat, hogy hatással tudnának lenni a dolgozójukra és azok is felhívnák figyelmét a családdal szembeni kötelességére.

M é n e s i M i h á l y iskola igazgató, az elmúlt tanévben az iskolának sok problémája volt Nagy Attila-val, de eddig ebben a tanévben rendszeren jár iskolába napközibe étkezik és minden felszerelése ott van vele a tanítási órákon.

A Rolán gyerekek járnak rendszeren iskolába, de nagyon gyenge tanulók.

Probléma van továbbra is a Chovan családban, bár a gyerekek szerencsére nincsenek itthon ebbe a környezetbe, mert az anya is ott hagyná a férjét, de nem tud hol lakást szerezni magának. Hazajött Kevermesről a Fiala Csaba is, mert a műtét úgy megviselte azt a gyereket, hogy nem bírja elviselni az egésznapos tanítási órákat, s már ugysis évet veszít, akkor hadd pihenjen az a gyerek. Hatórás korrepetálást ajánlottak, hogy tartsunk vele hetente, de a mi tantervünk szerint ezt nem tudjuk megoldani.

S z t a n k ó I s t v á n n é, veszélyeztetett még a Molnár Erika is bár ő jó képességű gyerek, de ezt még jobban kibontakoztatná, ha rendszeres családi légkörbe volna otthon. Nagyon indokolt volna a Kluek gyerekek napközibe való elhelyezése, de jelenleg nincs hely. Nagyon egyetérttek azzal a javaslattal, hogy a munkahelyi vezetők is meghívást kapjanak egy-egy albizottsági ülésre, hogy tudomást szerezzenek róla milyenek az emberek egyéni életükben.

M a t u s k a M á t y á s n é, nagyon sokszor látni lehet itt a padon üldölgőlni itt az embereket, többek között Oravecz János-t aki ittasan hadonázik a gyerekek felé a börténjével, csunya szavakra tanítja a gyerekeket, felkell hívni erre a gyerekek figyelmét, hogy nem szabad vele játszani, mert ő durva.

Valamilyen intőzkedést csak kellene tenni ezekkel az üldözőkkel szembe, mert mikorra észhez térnek addig tönkre teszik a családjukat, valami hathatósabb eszközre kell nyulni, ha a figyelmeztetés nem használ, vagy RDB alá helyezni, vagy elvonóra kötelezni, esetleg Nagyfára utalni.

A elhangzott javaslattal egyébként én is egyetérték.

A bizottság a javaslatot egyhangulag elfogadja, hogy a munkahelyi vezetőket az albizottság ülésre meghívja.

Több tárgy nem volt az albizottság titkára az ülést bezárta.

Küft.

Bogár Istvánné

albiz. titkára

vb. titkár

Fiam Mihályné

jky.ig.ca.

J e g y z ő k ö n y v .

Készült Nagybánhegyes Községi Tanács VB. hivatalos helyiségében 1981 november 30-án, a Gyermek és Ifjúságvédelmi Albizottság ülésn.

Jelen vannak: Horváth Endréné, Domány Gábor, Gulyás Károlyné, Fiam Györgyné, Vidovenyecz Mihályné, Matuska Mátýásné és Bogár Istvánné albizottsági tagok.
Fülöp Lászlóné Zalka Tsz. Tejüzem munkahelyi aktiva.

Napirend: Gyámügyi segélyek elbirálása.

B o g á r Istvánné ismerteti, hogy az 1981 évi költségvetésünkben 6.000 Ft áll rendelkezésre melyet gyámügyi segély kifizetésére használhatunk fel.

A veszélyeztetettként és hátrányos helyzetüként nyilvántartott kiskorúak közül az alábbi családoknak javasoljuk a segély kifizetését szociális helyzetüket is figyelembe véve:

Nagy P_a két kiskorú gyermekének 1000 Ft

Bányász Mihály nagycsaládok~~ok~~nak 3000 Ft

Csizmadia Vidmosné egyedül nevelő anyának 500.- Ft-ot egy kiskorúnak

Chovan Mihály két kiskorú gyermekének 1.000 Ft

Molnár Imréné szintén egyedül nevelő anya két kiskorú gyermekkel: 500 Ft

Kérem az albizottság tagjait mondják el véleményüket az ismertett javaslatokkal kapcsolatosan.

H o r v á t h Endréné, albizottság tagja, én nagyon egyetértek a javaslattal és a kérésem, illetve javaslatom az volna, hogy a segély összegén olyan felszereléseket, vagy ruházati cikket vásároljanak meg a szülők, amit a gyermek az iskolai munkájában tud használni.

V i d o v e n y e c z Mihályné albiz. titkára, mint védőnő egyébként is látog~~ag~~atom az említett családokat, szociális helyzetüket tekintve-ha nem is oly nagy összegű ez a segély amit adni tudunk-azért segítséget jelent a családnak, a javaslattal egyetértek.

G u l y á s K á r o l y n é albiz. tagja, az adott segély összegéről azért számoltassa el a tanács a szülőket, hogy csak olyan dolgok vásárlására használják fel, ami a kiskorúnak kell, ne fordulhasson elő, hogy esetleg itálra költi el a pénzt.

B o g á r Istvánné vb, titkár, természetesen a szülőknek a pénzösszeg felhasználásáról elkell számolni mint a korábbi években is. Mivel több vélemény nyilvánítás nem volt az albizottság elnöke az ülést bezárta.

Igaz, hogy ezen az ülésen még konkrét feladatról nem esik szó, így nem igen vagyunk aktívak, de a jövőben ez megváltozik bizonyára.

B o g á r I s t v á n n é albiz. elnöke: Valóban ez az első ülésünk az újjaválasztás óta, s az új tagoknak még ismeretlen bizonyára lelkiismeretesen fognak ők is tevékenykedni. Valóban szükséges, hogy az iskolával, óvodával a munkahelye szoros kapcsolatot tartsunk fel, csak így tudunk eredményesebben tevékenykedni.

Én a magam részéről mindenkinek jó erőt, egészséget és eredményes tevékenységet kívánok.

Ülésünket bezárom és köszönöm a megjelenést.

Kmft.

Vidovenyecz Mihályné
albiz. titkára

Bogár Istvánné
albiz. elnöke

J e g y z ő k ö n y v

Készült: a nagybánhegyesi Községi Tanács hivatalos helyiségében
1982. július 10-én tartott ülésen. /Albizottsági/

Jelen vannak: Bogár Istvánné albiz. elnöke, Vidovényecz Mihályné albiz. titkára, Fülöp Lászlóné, Domány Gábor kmb., Matuska Mátyásné, Sztankó Istvánné albizottsági tagok

Távol lévők hivatalosan: Horváth Endréné, Fiam Györgyné és dr. Mórocz Antal albiz. tagok

Meghivottak: Ménesi Mihály alt. iskola ig.

N a p i r e n d : A veszélyeztetett gyermekek érdekében tett védő és óvintézkedések megvitatása, ellenőrzések megszervezése.

Előadó: Bogár Istvánné albiz. elnöke

Bogár Istvánné üdvözlé a megjelenteket és ismerteti a mai ülés napirendjét, majd felolvassa a beszámolót.

/ A beszámoló írásban csatolva a jegyzőkönyvhöz./

V i d o v e n y e c z M i h á l y n é albiz. titkára: Véleményem szerint a beszámoló sok mindenben tájékoztatást adott arról, hogy mely családoknál milyen intézkedést tettek, milyen intézkedést kell tenni esetleg a későbbiek során. Sajnos a veszélyeztetettek száma nem csökken inkább talán nő. Nagyon nehéz küzdeni az alkoholizmus ellen, mert ahol a szülők italozó életmódot folytatnak, ott valószínű, hogy a gyermek is erre az útra tér, legalábbis ez a többéves tapasztalat. Szigorubb eszközök kellének, hogy elmenjen a kedve az embereknek az italozástól.

A látogatásokat elvégezzük, mert erre valóban szükség van.

F ü l ö p L á s z l ó n é albiz. tag: Sajnos nagyon nehéz ezen a téren kimutatható eredményt elérni, hosszadalmas munkát vesz igénybe. Az elvonókezelésre küldés nem rossz dolog, de az eredmény nem maradandó, ha el is érjük némileg az illetőnél. Sajnos az emberek egymást viszik cukkolással bele és ennek a család látja kárát. A beszámoló jó, elfogadásra javaslom a javasolt ellenőrzésekkel együtt.

B o g á r I s t v á n n é albiz. elnöke, mivel több hozzászólás nincs, várom majd az ellenőrző lapokat és köszönjük előre is a segítségét. Az ülést berekeszttem.

Kmft.

Vidovényecz Mihályné
albiz. titkára

Bogár Istvánné
albiz. elnöke

1982. júli 10-án 7-án 1982.

Tisztelt Albizottság!

A Községi Tanács Végrehajtó Bizottsága nevében tisztelettel köszöntöm Önöket, s engedjék meg, hogy valamennyiünk nevében köszöntsem a körünkben megjelent Nyist Ottóné Elvtársnőt aki a Zalka Máté Mg. Tsz képviselőjében van jelen ezen az ülésen, valamint Ménesi Mihály elvtársat, az iskola igazgatóját.

A mai ülésünk napirendje, mint azt a meghívón olvashatták is:

A veszélyeztetett gyermekek érdekében tett védő- és óvóintézkedések megvitatása, az ellenőrzések megszervezése.

E beszámoló kapcsán arról szeretném tájékoztatni Önöket, hogy ebben az évben milyen intézkedéseket kellett tennünk ott, azoknál a családoknál, ahol a gyermekek nevelése, gondozása veszélynek volt kitéve.

Néhány gondolatban érinteni szeretném, hogy tulajdonképpen mikor kell a gyámhatóságnak intézkednie, mik is azok az okok, amelyek előidézik a veszélyeztetettséget egy-egy családon belül, s mi a szerepe ebben a bizottságnak.

A kiskorú gondozása, nevelése, tartása, testi, értelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése, valamint a személyi és vagyoni érdekeinek védelme a szülők kötelessége. Amennyiben ez bármilyen oknál fogva nincs biztosítva, a gyámhatóságnak intézkednie kell.

Vannak olyan esetek, amelyek a járási gyámhatóság hatáskörébe tartoznak első fokon, ezekkel én itt nem is foglalkozom. Vannak azonban olyanok, melyeket itt helyben kell megoldani, ilyenek a védő- és óvóintézkedések.

Mi is a veszélyeztetettség? Minden olyan magatartás, cselekvés, vagmulasztás, folyamat, helyzet, amely miatt a kiskorú erkölcsi, szellemi, értelmi, érzelmi és testi fejlődése, gondozása a szülő környezetében nem biztosított, s így a kiskorú helyes irányú fejlődését károsan befolyásolja vagy gátolja.

Az előidéző okok többfélék lehetnek, mégpedig:

1. Környezeti okok:

-ezen belül is a családi környezet

pl. felbomló család

nevelési probléma

erkölcstelen családi környezet

italozó életmód

bűnöző családi környezet

rossz lakáskörülmények

de lehet a családon kívüli negatív hatású környezet

pl. a baráti kör olyan, ami veszélyt jelent a gyermekek számára

2. veszélyhelyzetet előidéző ok ezen kívül a gyermek magatartása

3. anyagi okok - ez pl. független a szülőktől, mert pl. betegség folytán nem képesek dolgozni és így jövedelmük nem nagy

4. Egészségügyi okok

Ha tehát egy családon belül ezek közül valamelyik fennáll, meg kell tenni a szükséges intézkedést.

A családok tulnoymó többsége rendezett anyagi és családi körülmények között él, de vannak olyanok, amelyeknél fennál, hogy gyermekeikről nem kellőképpen gondoskodnak, s emmiatt veszélyben vannak a gyermekek. S ha e családoknál még időben intézkedünk, elkerülhető, hogy a fiatal a bűnözés illetve a züllés útjára térejenek.

Az intézkedések fajtái is többfélék lehetnek:
Ez a veszélyeztetettség okoktól függ, hogy mit kell tenni.

Ha a gyermek magatartása a veszély forrása, akkor a gyermeket meghal-
gatjuk, nevelési tanácsokkal látjuk el, figyelmeztetjük magatartásá-
nak helytelen voltára, ezt jegyzőkönyvbe foglaljuk és kötelező maga-
tartási szabályokat állapítunk meg számára.

Ebben az évben egy ilyen eset fordult elő, ugyanis a kiskoru gyermek
lopást követett el, s mivel birságotni nem lehet, így védő- és óvóin-
tézkedést kellett tennünk. Figyelmeztetésben részesítettük.

Az elmúlt év végén is két kiskoru betörést követett el, ezek ellen
eljárás indult meg, azonban ezt meg kellett szüntetni fiatal koruk
miatt. E két kiskoru számára társadalmi pártfogót kellett kirendelni.
A pártfogó bizonyos időközönként meglátogatja e két családot, meghal-
gatja a szülőket, hogy a gyermekek magatartása hogy alakul, nevelési
tanácsokkal látja el s erről beszámol a szakigazgatási szervnek.
Amennyiben látogatásai alapján azt tapasztalja, hogy megváltozott a
két gyermeké magatartása, úgy javasolja a pártfogói felügyelet meg-
szüntetését.

Ahol viszont a környezeti ok a veszély forrása, ott a szülőt, vagy
szükség esetén mindkét szülőt figyelmeztetjük magatartásuk követke-
ményeire és felszólítjuk a kifogásolható magatartás megszüntetésére,
megváltoztatására. Ez általában az italozó életmód miatt fordul elő.

Ha ez nem vezetne eredményre, akkor a kötelező alkoholelvonókezelés
vagy nagyobb szükség esetén a munkaterápiás intézeti kezelést javasol-
juk a járási eü. osztály felé.

1982-ben eddig négy ilyen esetben jártunk el. Ebből kettől elvonoke-
zelés kezdeményezése volt, kettő pedig figyelemezetés.

A két elvonókezelés közül az egyik már végre is lett hajtva, de még
nem tudjuk, hogy ez milyen hatással lesz az illetőre. Hogy ez hatás-
os legyen, nagy akaraterőre lesz szükség, hogy az italról teljesen lem-
jon.

A másik elvonókezelés ügyében a környezettanulmány készítése során
a szülők kérése az volt, hogy ezt szüntessük meg, mivel ezaz illető
az elmúlt évben is részt vett egy ilyen kezelésen, s némileg csökken
az italozása, de attól kezdve mindég a szülőket okolta, hogy ezt
kezdeményezték. Így ők mindig a szidalmaknak voltak kitéve. Mi ezt a
kérést a környezettanulmányban szerepeltettük, s megküldtük a Járási
Eü. Osztálynak, s azok azután az eljárást megszüntették.

A figyelmeztetéseknel pedig szeretném a bizottság segítségét kérni
abban, hogy e két helyen készítsen környezettanulmányt a körülmények-
ről, ugyanis egy hónap időt adtunk az illetőknek, hogy magatartásuk
életmódjukon változtassanak. Ezt kellene ellenőrizni, hogy ez mennyi-
ben valósult meg. Ha ugyanis változás nem történt azóta, úgy kilásás-
ba helyeztük ezeknél is az elvonókezelés elrendelését.

Gondot, problémát jelentett még a kiskorú Pálinkás fiú ügye. A szülők ugyanis elváltak, az anya elköltözött. A bíróság a gyermekeket az anyánál helyezte el. Ők azonban az apjuknál is szeretnének lenni, el is jöttek egy hétre ide, a kisfiú azonban nem akart vissza menni. Az anya lakhelye szerinti tanács felkeresett bennünket, hogy az apát figyelmeztessük arra, hogy a gyermeket adja vissza az anyának. Ezt meg is tettük, s felhívtuk az apa figyelmét arra, hogy amennyiben a gyermek neveléséről gondozásáról ő akar gondoskodni, akkor a bíróságon indítson gyermekelhelyezési pert. Ez most folyamatban is van.

Gondot jelent még a Szabó Laura és Krisztina ügye is, hiszen az anya értesülésünk szerint nem kellően gondoskodik a gyermekeiről. Az apa ragaszkodik a két gyermekhez, s már volt is tárgyalás erről, eddig még semmilyen értesítést a bíróság nem küldött számunkra.

Ennyiben szerettem volna tájékoztatni a bizottságot a végzett tevékenységről. Szerem most pedig szeretném a bizottság szerepét ismertetni és kérni a segítséget az ellenőrzések megszervezésében.

E tevékenységet a tanács egymaga nem tudja kellő hatásossággal megoldani, ezért támaszkodik a társadalmi aktívák segítségére, a munkahelyek segítségére.

Fontos, hogy az információk eljussanak a tanács illetékeseihez. Ebben van nagy szerepe a munkahelyeknek. Amennyiben tehát ilyen esetekről tudomást szereznek, úgy azt jelezzék felénk, hogy az intézkedést időben meg tudjuk tenni.

A tanácsülés e téma tárgyalása kapcsán hozott egy olyan határozatot, hogy a munkahelyek is építsenek ki aktivahálózatot, s az albizottság ezen aktívákat hívja meg üléseire, s így kölcsönösen tudnak tájékozódni a felmerülő problémákról.

Domány elvtárs mint albizottsági tag, s mint körzeti megbízott, részt vesz ezen intézkedések megtételében.

Azonban én jónak tartanám azt is, hogy ha egy ilyen esetben intézkedik a munkahely képviselője is legyen jelen az adott esetben. Talán ~~hatás~~ nagyobb eredményt tudnánk elérni. Kérem, erről majd mondják el véleményüket.

A veszélyeztetett gyermekek esetében évente két alkalommal kell ellenőrzést tartani. Ebben kérném a bizottság tagjainak segítségét. Az ellenőrző lapok elkészültek, a tapasztalataikat ezekre kell felvezetni.

Kérem Önöket, hogy az ellenőrzéseik során térjenek ki kellő gondossággal a családoknál a jövedelmi viszonyok vizsgálatára, tehát hogy az apa, anya valamint a nagykorú gyermek havi keresetére, családi pótlékra, háztáji területre, más egyéb jövedelmi forrásra, pl fólia, állattartás, mert ez alapot jelent az esetleges segélyezés elbírálására. Ezenkívül a lakáskörülményekre, tartásra, gondozásra, a magatartási szabályok betartására úgy a szülők vonatkozásában, mint a gyermekek vonatkozásában.

Ennyiben szerettem volna a téma kapcsán tájékoztatni a Tisztelet Albizottságot. Kérem, az előterjesztést vitassák meg, mondják el véleményüket, javaslataikat.

Bogár István

Az Albizottság a segélyezésre javasolt családok és összegekkel egyetért.

Kmft.

Vidovenyecz Mihályné
albiz. titkára.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Készült: 1983. november 21-én a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Al-
Bizottság ülésén

Az ülés helye: Községi Tanács VB. terme

Jelen vannak:

Sztankó Istvánné, Horváth Endréné, Fiam Györgyné, Dr. Mórocz An-
tal, Domány Gábor, Bogár Istvánné albizottsági tagok.

Vidovenyec Mihályné albiz. titkára.

Meghívottak: Nyist Ottóné Zalka Máté Mg. Tsz. ifjúságvédelmi fe-
lelős

Ménesi Mihály Általános Iskola Igazgatója

Pilinszky János KISZ-titkár

Vidovenyec Mihályné albiz. titkára üdvözli a megjelent albizott-
sági tagokat, a megjelent meghívott elvtársnőt és elvtársakat.
Ezen ülésre 3. napirendet tervezünk megtárgyalni:

- 1./ Gyámügyi segélyek elbírálása, felosztása.
Előadó: Bogár Istvánné albiz. elnöke.
- 2./ Veszélyeztetettek soros felátogatásának megszervezése.
Előadó: Vidovenyec Mihályné albiz. titkára
- 3./ Ifjúsági Úrjázat megszervezése.
Bogár Istvánné albizottság elnöke.

1. n a p i r e n d:

Bogár Istvánné ismerteti, hogy lehetőség nyílt gyámügyi segély-
keret igénylésére, mivel a korábbi években községünkben erre nem
nagy lehetőség volt. 1983-as évre 5.000,- Ft. keretet kaptunk, a-
mit a rászorulóknak részére feloszthatunk.

Az 1984. évre pedig 7.000,- Ft. áll majd rendelkezésünkre, amit
az esedékessé váláskor fogunk felosztani.

A veszélyeztetett kiskorúak személyei ismertek, kérem a javasla-
tokat, kinek mennyi összegben utaljuk ki a gyámügyi segélyt és
milyen összegben.

Szem előtt kell tartanunk azt, kik a nagycsaládosok, az egyedül
nevelő szülők, a legjobban rászorulóknak.

S z t a n k ó I s t v á n n é albiz. tag. Szerintem Rostás Zoltán is számításba jöhetne - azonban ez nem hiszem, hogy a veszélyeztetettek nyilvántartásában szerepel.

A Vigh Erzsébet gyermekeit is meg kellene nézni, mert belátáson
szerint nem élnek valami nagyon jó körülmények között, habár az
anya és az apa is dolgozik a termelőszövetkezetben.

A Bányász családnak valóban jól jönne a segély, mivel 7 gyermek
van abban a családban.

M ó r o c z A n t a l albizottsági tag: szerintem szigorú elszá-
molás mellett kellene kiutalni, hogy más célra ne költhessék el a
kapott pénzösszeget.

Olyan célokra is gondoltam, hogy táborozáshoz, vagy étkezés céljára nyujtsuk ezt a segélyt, ha lehetséges.

A javaslattal én egyetérték.

S z t a n k ó I s t v á n n é albiz. tag:

Balogh Imre gyermekeit is meg kellene látogatni, mivel az anya visszaköltözött a volt férjéhez.

B o g á r I s t v á n n é albiz. elnöke elmondja, hogy a jövőben megoldható az, hogy iskolakezdés előtt tanszerek vásárlására, vagy étkezési hozzájárulásként adjuk ezt a segélyt, de most kevés már arra az idő, mivel most kaptuk meg ezt a lehetőséget és fel kell használni.

A javaslatok alapján tehát a következők szerint osztanánk el az 5.000,- Ft-ot:

Bányász Mihály ,	Ady u. 6. szám: / 7 gyermek/	3.000,- Ft.
Nagy Pál	Vorosilov u. 89. 2 gyermek	8.00,- Ft.
Molnár Imréné	Rózsa u. 42. 2 gyermek	800,- "
Csizmadia Vilmosné	Rózsa u. 65. 1 gyermek	400,- "

Ö s s z e s e n : 5.000,- Ft.

Megkérdezem, hogy a javaslattal mindenki egyetért -e? Szavazásra bocsájtom.

Megállapítom, hogy a javaslatot mindenki elfogadta.

N y i s t O t t ó n é munkahelyi ifjúságvédelmi felelős: Először is köszönöm, hogy meghívtak ezen ülésre. Örömmel jöttem el, mivel sok olyan problémáról tudunk a munkahelyen is informálódni, ami esetleg az Unók munkáját is befolyásolja.

S informálódunk itt is arról, hogy a Bizottság milyen segítséget nyújt a családoknak. Így esetleg össze is tudjuk hangolni ezeket a dolgokat, mivel a termelészövetkzet is nyújt segélyt a rászorulóknak részére. Ebben az évben is többen kaptak beiskolázási segélyt.

Sajnos a munkahelyen is érződik annak a hatása, hogy a gyermekeket veszélyeztetettként kell nyilvántartani.

Köszönöm a hozzászólásokat és a javaslatokat, ezt a napirendet lezárjuk, mivel több hozzászólás nyíncs.

2. n a p i r e n d : Veszélyeztetettek soros látogatásának megszervezése.

V i d o v e n y e c z M i h á l y n é albiz. titkára ismerteti hogy melyik albizottsági tag mely családnál tesz látogatást.

A tanácsnál készítették nyomtatványt is e célra, azt kérjük ott a helyszínen kitölteni és a tanácshoz megjuttatni. A tapasztalatokat egy újabb ülésen fogjuk megvitatni.

A felosztás mellékelve a jegyzőkönyvhöz.

Kérem az Albizottság tagjait, hogy az év végéig feltétlenül hozzák be a tanácshoz.

Ha valakinek ezzel kapcsolatosan kérdése és felvetése van, tegye meg. Mivel felvetés nincs, ezt a napirendet is lezárhatjuk.

3. n a p i r e n d : Az Ifjúsági Örkjárt megszervezése.

B o g á r I s t v á n n é albiz. elnöke:

A gyermek- és ifjúságvédelem helyzetét a közelmultban tárgyalta az MSZMP Vezetősége, s ők is javasolták az Örkjárt létrehozását. Ennek feladata lenne az, hogy bizonyos időközönként ellenörizznénk a szórakozóhelyeket, az italboltokat, mivel a szülők esetleg elviszik a gyermekeket is ilyen helyekre. Természetesen csak azokra vontakozik ez, akik a szülők miatt lettek veszélyeztetettek.

Azt kell figyelemmel kísérni, hogy szeszt ne fogyszthasson az a fiatal, akinek nem lehet még koránál fogva.

Sajnos, az a tapasztalatunk, hogy több fiatal kora ellenére szeszes italt is fogyaszt. A felszolgálónak pedig nem volna szabad kiszolgálnia az ilyen egyéneket, de mindenkit nem igazoltathat, s sokszor mások is viszik ki, így nem tudja ellenörizni sem.

A DISCO -ban sem lehet eredetileg szeszt fogyasztani, mivel ott fiatalok is megfordulnak.

Kérem a hozzászólásokat, javaslatokat.

H o r v á t h E n d r é n é albiz. tag: A szülők nagyon hiányolják, hogy miért nincs nagybánhegyesen is DISCÓ, így máshová kell elmenniük szórakozni.

M é n e s i M i h á l y ált. isk. ig: A mi világunkban volt vasárnap délutánonként táncos szórakozási lehetőség, de az italozás nem volt ennyire megengedett, jobban tartottak a fiatalok. Az örkjárt szervezését jónak tartom, remélhetőleg lesz eredménye is.

Főleg a husvéti ünnepekkor van baj, mert esetleg a gyermekek is fogyszthatnak italt, ami káros egészségükre.

V i d o v e n y e c z M i h á l y n é albiz. titkára: jónak tartom azt, hogy szervezzük ezt az örkjártot, de a szülőnek is kötelessége, hogy megfelelően nevelje gyermekét, ne itabzást lásson otthon is, mert így nem sok eredménye lesz. Nem értem, miért a társadalomnak kell ezeket a dolgokat nagyobb részt vállalni, szrintem a szülőkre kellene többet hárítani.

Igy esetleg még több haragost fogunk szerezni magunknak.

Negyedévenként legalább meg kell ezt tartani, ezeket az ellenörzéseket, s csoportosan menni, mert egyedül nem megy sokra az ember.

H o r v á t h E n d r é n é albiz. tag: Szerintem nyári időszakban kellene ezt nagyobb mértékben kiszélesíteni, mivel akkot az iskolákban szünet van, és szabadabbak a gyermekek, többet engednek meg maguknak. Egyébként egyetértek ennek megszervezésével..

D o m á n y G á b o r albiz. tag: A szórakozóhelyeken jogszabály írja elő azt, hogy milyen koru egyéneket lehet kiszolgálni, meddig tartózkodhatnak a szórakozóhelyeken.

Ha a vendéglő vezetője meg lesz birságolva, akkor valószínűleg jobban odafigyel arra, hogy kit fog kiszolgálni.

Ezt akkor kell folytatni, ha valamilyen rendezvény van, mert egyé esetekben nagyon gyér a látogatottság, nekem legalábbis ez a tapasztaltom.

Mivel több hozzászólás nincs, összefoglalva megállapítható, hogy az albizottság tagjai egyetértenek az Őrjárat megszervezésével. Még talán annyit, hogy természetesen, mint említettem is, két-három egyén menne együtt.

A KMB-s, az albizottság tagja és a KISZ fiatalok részéről is egy fiatal. A Hazafias Népfront aktiváit is be lehetne ebbe vonni. Ennek célja természetesen az, hogy az alkoholfogyasztást visszaszorítsuk, mivel az idősebb korosztálynál ez jobban elterjedt, de meg kell előznünk azt, hogy a fiatalok ne szokjanak rá. Lehet szórakozni anélkül is jól, hogy valaki nem fogyaszt italt. Mindenkit fogunk kellő időben értesíteni, hogy az Őrjárat indulására mikor kerül sor, ki mikor lép be, és utólag minden év végén összegezzük a tapasztalatokat.

Mivel más napirend ezen ülésen nincs, köszönöm a megjelenést, a közreműködést s az ülést bezárom.

Kmft.

Vidovenyecz Mihályné
albiz. titkára

Bogár Istvánné
albiz. elnöke

Veszélyeztetett kiskorúak adatai.

1. Rolán Miklós apa italozó 1939.
 Rolán Miklósné anya 1949
 gyermekek; Rolán Miklós 1967 január 13. an: Horváth Franciska
 Rolán András 1969. március 30 " "
2. Csizmadia Vilmosné 1940 italozó
 gyermek; Csizmadia Hajnalka 1973 aug. 9. an; Seres Zsuzsanna
3. Fehér István a lakás elhanyagolt
 gyerekek kiskorúak; Fehér Krisztina 1976. ok. 1 an: Gregor Ilona
 Fehér Andrea 1970 szeptember 6 "
4. Chovan Mihály italozó, külön élő szülők. 1930.
 gyermekek; kiskorú Chovan Mihály 1970. június 8, Bodnár Julianna
 fiatalok Chovan László 1967. jún. 7. " "
5. Vastag János cigány származásu egyedül nevelő apa
 gyermekek; Vastag Erzsébet 1972 febr. 12. an: Kolompár Rozália
 Vastag Betta 1975 július 18 " "
6. Tetlák János italozó életmodja miatt elvonóra kötelezve.
 gyermekek; Tetlák Marianna 1970 aug. 16 an: Antal Marianna
 Tetlák Szilvia 1976. július 18 " "
7. Nánássi Imre italozó elvonó kezelésre jár
 gyermekek; Nánássi László 1975 október 26 an: Valach Piroška
 Nánássi Imre 1974. febr. 1 " "
8. Nagy Mária, egyedül nevelő anya,
 gyermek fiatalokú pártfogolt. Nagy Attila 1968. május 31.
9. Nagy Ferenc italozó apa,
 gyermekek Nagy László 1968. január 6 an: Tóbi Mária pártfogolt
 Nagy Mónika 1973. március 13 " "
 Nagy Zoltán 1975. február 21 " "
10. Dohányos Szilvia különélő szülők gyermeke 1974 november 24.
 an: Kellef Erzsébet
11. Pálincás István egyedül élő apa. italozik
 gyermeke; Pálincás István 1973 február 5 an: Tóth Eszter
12. Nánássi Gáspár italozó apa
 gyermekek; Nánássi Sándor 1972 márc 2 an: Szabó Etelka
 Nánási Zsolt 1974. márc. 13 " "
13. Nagybánhegyes 1983 július 12

Bogár Istvánné
 szakig. szerv vez.

Grieffy Attila főfőnök

1981 OKT 20
Békés megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága
Mezőkovácsházi Járási Hivatala
Általános Igazgatási Osztálya
5801. Mezőkovácsháza, Hősök-tere 1. Telefon: 1.

2200/1981. gyű.

Ügyintéző: Róka

Tárgy: Nagy László és Attila nagy-
bánhegyesi kiskorúak védő- és
óvóintézkedési ügye.

Mell.: 1 db.

Községi Tanács VB.
Szakigazgatási Szerve

NAGYBÁNHEGYES

Mellékelten megküldöm a Békés megyei Rendőrfőkapitányság
289/1981. gyű. számú határozatát a szükséges védő- és
óvóintézkedés megtétele céljából.

Mezőkovácsháza, 1981. október 16.

Hadvé
Vargáné dr. Magony Margit
osztályvezető

Békés megyei Rendőrfőkapitányság
Mezőkovácsháza Járási Kapitánysága.

Szám: 289/1981.-bü.

BÉKÉS MEGYEI FŐÜGYÉSZSÉG	
GYULA	
1981 OKT 16	
2	3.10.00/81/120
1. 1. 1.	

H A T Á R O Z A T

a nyomozás megtagadásáról

Lopás vétség miatt a Dombegyházi Petőfi Mgtsz. által tett feljelentés tárgyában a nyomozás teljesítését a Be. 127. paragrafus. 1. bek. b/pont 1. fordulata alapján - figyelemmel a Btk. 22. paragrafus a/pontjára - büntethetőséget kizáró ok fennforgása miatt

m e g t a g a d o m .

A határozat ellen a Be. 148. paragrafus 1. bek. alapján panasznak van helye, melyet a közléstől számított 8 napon belül a 4. bek-re figyelemmel a Békés megyei Főügyészség Fiaalkorúak Ügyészségehez címezve, fenti rendőri szervnél lehet szóban vagy írásban előterjeszteni.

A határozatot meg kell küldeni:

- 1./ Békés megyei Főügyészség Fk. Ügyészének, Gyula.
- 2./ Járási Hivatal Igazgatási Osztályának, Mezőkovácsháza.
- 3./ Petőfi Mgtsz. Dombegyház /feljelentőnek/
- 4./ I r a t t á r .

I n d o k o l á s :

Fenti számú ügyben a dombegyházi Petőfi Tsz. feljelentése alapján azért indult eljárás, mert a feljelentés adatai szerint 1981. október 2-án a nagybánhegyesi Zalka Tsz. területén szerzős-bódének elhelyezett lezárt Rohur típusú gépkocsit ismeretlen tettes felfeszítette és abból különböző szerszámokat mintegy 700 Ft. értékben ellopott.

Ez a cselekmény a Btk. 316. paragrafus 1. bek-be ütköző és a Btk. 316. paragrafus 2. bek. d/pontja szerint büntetendő lopás vétség megállapítására alkalmas.

Az elsődleges rendőri intézkedés során megállapítást nyert, hogy a cselekményt Nagy László /Medgyesegyháza, 1968. január 6. anyja: Tóbi Mária, általános iskolai tanuló/ Nagybánhegyes, Rózsa u. 59. és Nagy Attila /Medgyesegyháza, 1968. május 31. anyja: Nagy Mari általános iskolai tanuló/ Nagybánhegyes, Tánosi u. 3. szám alatti lakosú gyermekkorú személyek követték el.

Megállapítást nyert továbbá, hogy nevezett gyermekkorú személyek 1981. október 1-én 18. óra körüli időben játszás közben fedezték fel a lezárt Robur gépkocsit, mivel annak bejárati ajtaja lakattal volt lezárva, így a vezetőfülke hátsó részére felszerelt farostlemezt lefeszítették, a kocsiba behatoltak, majd onnan különböző kéziszerszámokat 586 Ft. értékben elloptak.

Az elloptott szerszámok lefoglalásra kerültek és a sértett termelőszövetkezet részére hiánytalanul vissza lettek adva, így az okozott kár teljes egészében megtérült.

Tekintettel arra, hogy Nagy László és Nagy Attila a cselekmény elkövetésekor 14. életévüket még nem töltötték be, így velük szemben a nyomozás teljesítését büntethetőséget kizáró ok fennforgása miatt meg kellett tagadni.

Mezőkovácsháza, 1981. október 12.

/: Salzer Tibor 1. indgy. :/
bü.oszt.vez.

Békés megyei Főügyészség, Gyula.
B.lo.ooo/1981/120. szám.

Községi Tanács Gyámhatóságának

KÖZSÉG	
NAGYBÁNHÉGYES.	
Erkezett: 19 21. évi. hó 18. nap	
szám: 703-2/981	MELLÉKLET
Előadó:	Ügyvezető:
1981. évi. hó 18. nap	
Bogzár	

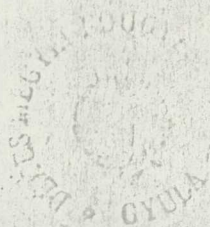
N a g y b á n h é g y e s

A lopás vétsége miatt indult bűnügyben mellékelten megküldöm a Mezőkovácsházi Járási Rendőrkapitányság 289/1981.bü. számú határozatát a nyomozás megtagadásáról és azt érintően Nagy László és Nagy Attila kiskorúak nevelésének hatékonyabb biztosítása, valamint magatartásuk határozottabb ellenőrzése végett gyámhatósági védő- és óvintézkedés lefolytatását kezdeményezem a Gyer. 70. §. /2/ bekezdés a./ pontja alapján.

Kérem, hogy a tett intézkedésről a főügyészséget 30 napon belül szíveskedjék tájékoztatni.

G y u l a , 1981. november 13.

Dr. Arvay József:
csoportvezető ügyész

Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve
Nagybánhegyes Kossuth u 64. Telefon 1.
703/1981

Tárgy: Nagy Attila kiskorú érdekében
védő és óvintézkedés elrendelése.

H a t á r o z a t :

A nagybánhegyesi Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve mint I fokú Gyámhatóság /Nagy Attila, aki született Medgyesegyházán 1968 május 31-én, anyja: Nagy Mária/ Nagybánhegyes Tancsics u 3 sz. alatti lakos kiskorú pártfogójául Gulyás Károlyné Nagybánhegyes Szabadság utca 25 sz. alatti lakost kirendeli.

Megkeresi a Gyámhatóság a kirendelt pártfogót, hogy Nagy Attila tartását, nevelését és egyéb körülményeit kísérelje figyelemmel, az anya részére a szükséges támogatást adja meg.

A kiskorú körülményeiről a Gyámhatóságot a szükséghez képest, de legalább negyedévenként tájékoztassa. Amennyiben azomban a kiskorú körülményeinél bármilyen rendelleneséget tapasztalna, arról haladéktalanul tájékoztassa a Gyámhatóságot.

A pártfogó, ha szükségét látja, kérje a Gyermek és Ifjúságvédelmi Albizottság segítségét is.

Ezen határozat ellen az érdekeltek a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebezéssel élhetnek. A fellebezést a Békés megyei Tanács VB. Mezőkovácsházi Járási Hivatala Általános Igazgatási Osztályának címezve, de a Szakigazgatási Szervhez kell benyújtani.

I n d o k o l á s :

A Békés megyei Tanács VB. Mezőkovácsházi Járási Hivatal Általános Igazgatási Osztálya megküldte a VM. Rendőrkapitánysága 289/1981 Gyü.sz. határozatát, hogy a tárgyban nevezett kiskorú érdekében a szükséges óvintézkedést tegyék meg, mivel megállapítást nyert, hogy Nagy Attila kiskorú lopást követett el, s mivel még nincs 14 éves, így ellene büntetést kiszabni nem lehet.

A Gyámhatóság Nagy Mária Nagybánhegyes Tancsics u 3 sz alatti lakos lakásán környezettanulmányt végzett. Ennek alapján megállapítást nyert, hogy anyja a helyi Zalka Máté Mg. Tsz tagja, a kiskorú gyermek nevelésére képes, csak még nagyobb odafigyeléssel a cselekményt el lehetett volna kerülni.

A lakás melyben laknak, tartási szerződéssel került az anya tulajdonába, most nyert felújítást, 2 szoba, konyha, előszoba helyiségekből áll, a szobák betofozva, műanyag padlózattal vannak ellátva, a konyha, előszoba mozaiklappal lerakott.

A gyámhatóság a kiskorú részére az 1/1974 /VI.27./OM. sz. rendelet 1 §. /1/ bel.d. pontjában biztosított jogkörömben a 73 §. alapján társadalmi pártfogót rendelt ki attal, hogy a kiskorú körülményeit fokozottabban figyelemmel kísérelje.

A Gyámhatóság s környezettanulmány felvétele idején felhívta az anya figyelmét, hogy gyermeke viselkedéséről felelősséggel tartozik, nevelését igyekezzon úgy irányítani, hogy a kifogásolt körülmények megszűnjenek a gyermek magatartása viselkedése jó irányba fejlődjék.

Felhívja továbbá a Gyámhatóság az anya figyelmét arra is, hogy amennyiben a körülmények nem változnak úgy a kiskoru állami gondozásba vételét kezdeményezzük.

A Határozatról értesül:

- 1./ Nagy Mária Nagybánhegyes Tancsics u 3
- 2./ Békés m. Tanács VB. Járási H. Ált. Ig. Osztálya Mezőkovácsháza
- 3./ Gulyás Károlyné Nagybánhegyes Szabadság u 25
- 4./ Békés megyei Főügyészség G_yula
- 5./ Gyámügyi Nyilvántartás Helyben.

Nagybánhegyes 1981 november 19

Bogár Istváné
Bogár Istváné

szakig. szerv vez.

Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve
Nagybánhegyes Kossuth u 64. Telefon 1.
703-2/1981

Tárgy: Nagy László kiskorú érdekében
védő és óvintézkedés elrendelése.

H a t á r o z a t :

A nagybánhegyesi Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve mint I fokú Gyámhatóság /Nagy László aki Medgyesegyházán 1968 január 6-án született anyja: Tóbi Mária/ Nagybánhegyes Rózsa utca 59 sz alatti lakos kiskorú pártfogójául Gulyás Károlyné Nagybánhegyes Szabadság utca 25 sz alatti lakost kirendeli.

Megkeresi a Gyámhatóság a kirendelt pártfogót, hogy Nagy László tartását, nevelését és egyéb körülményeit kísérje figyelemmel, a család részére a szükséges támogatást adja meg.

A kiskorú körülményeiről, elhelyezéséről a kiskorúról való gondoskodásról a Gyámhatóságot a szükséghez képest, de legalább negyedévenként tájékoztassa. Amennyiben azonban a kiskorú körülményeinél bármilyen rendellenességet tapasztal, arról haladéktalanul tájékoztassa a Gyámhatóságot.

A pártfogó, ha szükségét látja, kérje a Gyermek és Ifjúságvédelmi Albizottság segítségét is.

Ezen határozat ellen az érdekeltek a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebezéssel élhetnek. A fellebezést a Békés megyei Tanács VB. Mezőkovácsházi Járási Hivatal Általános Igazgatási Osztályának címezve, de a Szakigazgatási Szervhez kell benyújtani.

I n d o k o l á s :

A Békés megyei Tanács VB. Mezőkovácsházi Járási Hivatal Általános Igazgatási Osztálya megküldte a BM. Rendőrkapitánysága 289/1981 Gyü.sz. határozatát, hogy a tárgyban nevezett kiskorú érdekében a szükséges óvintézkedést tegyék meg, mivel megállapítást nyert, hogy Nagy László, kiskorú lopást követett el, s mivel még nincs 14 éves, így ellene büntetést kiszabni nem lehet.

A Gyámhatóság Nagy Ferenc Nagybánhegyes Rózsa u 59 sz. alatti lakásán környezettanulmányt végzett. Ennek alapján megállapítást nyert, hogy a szülők a helyi Zalka Máté Mg. Tsz-ben dolgoznak, a kiskorú gyermek nevelésére képesek, csak még nagyobb odafigyeléssel a cselekményt el lehetett volna kerülni.

A lakás. melyben laknak, tanácsai értékesítésen keresztül vették meg, melynek állapota jelenleg egy szoba, konyha, kamra helyiségekből áll. a szoba, padlós. a konyha mozaikkal lerakott.

A gyámhatóság a kiskorú részére az 1/1984 /VI.27/ OM. sz. rendelez 1 §./1/ bek. d. pontjában biztosított jogkörömben a 73 §. alapján társadalmi pártfogót sendelt ki azzal, hogy a kiskorú körülményeit fokozotabban figyelemmel kísérje.

A Gyámhatóság a környezettanulmány felvétele idején felhívta a szülők figyelmét, hogy gyermekük viselkedéséről felelősséggel tartoznak, nevelését igyekezzenek úgy biztásítani, hogy a kifogásolt körülmények megszűnjenek a gyermek magatartásának viselkedése jó irányba fejlődjen.

Felhívja továbbá a Gyámhatóság a szülők figyelmét arra is, hogy amennyiben a körülmények nem változnak úgy a kiskorú állami gondozásba vételét kezdeményezzük.

A határozatról értesül:

- 1./ Nagy Ferenc és Ferencné Nagybánhegyes Rózsa u 59.
- 2./ Békés m. Tanács VB. Járási Hivatal Alt.Ig O.Mezőkovácsháza
- 3./ Gulyás Károlyné Nagybánhegyes Szabadság u.25.
- 4./ Békés megyei Főügyészség Gyula
- 5./ Gyámügyi Nyilvántartás Helyben.

Nagybánhegyes 1981 november 19

Dogár István
Dogár Istvánné

szakig. szerv vez.

Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve
Nagybánhegyes, Kossuth u. 64. Tel. 1.
147/1982. sz.

Tárgy: Csizmadia Vilmosné nagybánhegyesi
lakos alkoholelvonó kezelési ügye.
Hiv.sz: 548/1982. sz.

Békés megyei Tanács VB. Mozókovácsházi Járási
Hivatal Egészségügyi Osztálya

M o z ó k o v á c s h á z a

A fenti tárgyra hivatkozva megkeresésére folterjesztem nevezett személlyel kapcsolatosan készült környezettanulmányt valamint a szakigazgatási szervnél lévő figyelmeztető jegyzőkönyv egy példányát.

Nevezett személyt 1981. június 16-án figyelmeztettük életmódjának megváltoztatására, azonban ez nem következett be nála. Továbbra is italozik, a boltban naponta többször is vásárol pálinkát.

Lakáskörülményei biztosítottak lennének, azonban a lakása nagyon elhanyagolt, a takarítással nem sokat törődik. A kislányt sokszor egyedülhagyja, amikor elmegy az italboltba.

A tanács elnöke és a körzeti megbízott, mint albizottsági tag, az év február elején lakásán ellenőrizték, azonban nagyon nagy szénajárást találtak. Felhívták arra, hogy egy héten belül tegyen rendet. Egy hét letelte után újra elmentek lakására, akkor már nagyobb volt a rend, mint előzőleg.

A helyi védőnő a környezettanulmány felvételekor újra nagy rendtelenséget talált nála, ezekre tekintettel javasoljuk a környezet-
elvonó kezelését.

Az anya ezzel az életmódjával veszélyezteti kiskorú gyermekének fejlődését.

Nagybánhegyes, 1982. március 2.

Bogár Istvánné
Bogár Istvánné
szakig. szerve vez.

KÖZSÉG

NAGYBÁNHEGYESI

1982 JUN 2.

1982. 2. 1.

J e g y z ő k ö n y

Készült) a Nagybánhegyesi Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szervénél 1982. június 2-án.

Tárgy) Csizmadia Hajnalka kiskoru védő- és óvóintézkedési ügye.

Jelen vannak) Alulírottak

A Szakigazgatási Szerv szabályszerű idézése ellenére nem jelent meg a tárgyban nevezett kiskoru törvényes képviselője) Csizmadia Vilmosné Seres Zsuzsanna, aki szül. Vágfarkasd, 1940. január 1-én, anyja neve: Varga Mária, Nagybánhegyes, Rózsa u. 65. szám alatti lakos.

Idézésre megjelent a gyámhatóságnál Seres Ferencné Szabó Julianna, aki született Vágfarkasd 1947. május 31. anyja neve: Izsák Julianna, szig.szám: AT-I. 778983, személyi száma: 2 470531 0031, Nagybánhegyes, Rózsa u. 13. szám alatti lakos, Csizmadia Vilmosné sógornője.

Farkas Attiláné a Mezőkovácsházi Járási Hivatal Általános Igazgatási Osztályának főelőadója ismerteti, hogy a Járási Hivatal Egészségügyi Osztálya a járási gyámhatóság közreműködését kérte Csizmadia Vilmosné ügyében. A nevezett anya alkohol-elvonó kezelésének elrendelése van folyamatban, és egy kiskoru gyermekének felügyeletét, gondozását kell megoldani az alkohol-elvonó kezelés időtartama alatt.

Az Egészségügyi Osztály iratai között található egy jegyzőkönyv, melyben Seres Ferencné úgy nyilatkozik, hogy a kiskoru gyermek ellátását, - amennyiben más megoldás nem lesz - elvállalja.

Seres Ferencné az alábbiak szerint nyilatkozik)

Sógornőm kiskoru gyermekének /Csizmadia Hajnalka, szül. Medgyesegyháza, 1973. augusztus 9-én, anyja) Seres Zsuzsanna./ teljes ellátását, gondozását, nevelését szívesen elvállalom édesanyja kényszergyógykezelésének időtartama alatt. Előadom, hogy én a helyi "Zalka Máté " Mg.TSz. tagja vagyok, adminisztrátorként dolgozom, havi átlagkeresetem: 2.700.- Ft. Férjem Seres Ferenc ő is a helyi Tsz. tagja, foglalkozása erőgépvezető és a havi átlagkeresete 6.000.- Ft. Két gyermekem van, akik közül egyik az orosházi gimnázium I. osztályos tanulója, kisebb gyermekem pedig 7. osztályos. Összes körülményeim figyelembe véve megfelelő elhelyezést, ellátást, gondoskodást tudok a tárgyban nevezett kiskoru részére biztosítani. Lakásunk 3 szobás és úgy meg tudom oldani, hogy kisebbik leányom egy szobában tartózkodik Hajnalkával. A kiskoru gyermekkel megfelelő a kapcsolat, ő is ragaszkodik hozzám és gyermekeimhez.

Kijelentem, hogy a kiskorú gondozását, ellátását minden ellenszolgáltatás nélkül vállalom, annak ellenére, hogy eljáró előadó tájékoztattott ennek lehetőségéről.

A gyermek felügyeletét az iskolai év befejezésétől mindenképpen vállalni tudom. /június 11-től./

Az én munkaidőm reggel 8-tól du. 5-óráig tart, de a nyári szünetben mindekét kislányom otthon van, velük jól érzi magát, Én minden nap főzök és biztosítom számukra a megfelelő étkezést. Édesanyám pedig a szomszédunkban lakik és be tud segíteni a gyermekek felügyeletébe.

A megjelent mást elmondani nem kíván, a jegyzőkönyvet felolvasás után hh. aláírják.

Seres Ferencné
Seres Ferencné
ügyfél

K m.f.t.

Bogár Istvánné
Bogár Istvánné
szakig. szerv vezető

Farkas Attiláné
Farkas Attiláné
főelőadó^t

F e l j e g y z é s .

Készült Nagybánhegyes Községi Tanács VB. hivatalos helyiségében
1982 június 23-án.

Tárgy: Csizmadia Hajnalka kiskoru elhelyezése.

Sztankó István tanácselnök és Fiam Mihályné ea. felkereste Csizmadia Vilmosné Nagybánhegyes Rózsa u 65 sz alatti lakost lakásán és felhívta figyelmét, hogy az 548-7/1982 számú határozattal elrendelt kórházi kezelsének idejére H^ajnalka nevű kiskorú gyermekét az 1982 június 2-án felvett jegyzőkönyv alapján Seres Ferencné sógornőjénél helyezze el, aki a gyermek gondozását mindaddig vállalta amíg az anyag kórházi kezelés alatt fog állni.

Csizmadia Vilmosné felhívásunkra elmondotta, hogy a gyermekét nem engedi el hazuról, felnőtt fia Csizmadia László, aki a Zalka Máté MG. T z. dolgozója, kivett két hét szabadságot és vele marad otthon a saját lakásukon a megszokott környezetben H^ajnalka nevű gyermeke és az étkezésüket a vendéglőből fogják biztosítani.

Nyomtatékkal felhívtuk a figyelmét, hogy a kezelésen a megjelölt időben jelenjen meg és H^ajnalka nevű kiskorú gyermekét az előzőleg felvett jegyzőkönyvben foglaltak szerint helyezze sógornőjénél, a nagy fiú pedig menjen továbbra is rendszeresen dolgozni.

Kmft.

Sztankó István
tanácselnök

Fiam Mihályné
ig.ea.

KÖZSÉG

Erke

1982 JUN. 18.

n.

LET:

147-3/1982

Békés megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának

Mezőkovácsházi Járási Hivatala

Egészségügyi Osztály

5801 Mezőkovácsháza, Hősök-tere 1. Tel.: 1.

HÍ: VI. 24

548-7/1982.

Tárgy: Csizmadia Vilmosné alkoholelvonó kezelése.

Mell.: 1 db.

Községi Tanács VB.

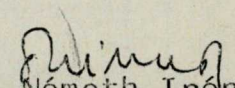
Szakigazgatási Szerv Vezetőjének

N a g y b á n h e g y e s

Csizmadia Vilmosné Nagybánhegyes, Rózsa u. 65. szám alatti lakos részére a Megyei Tanács Kórház III. számú Ideg- és Pszichiatriai Osztályán 1982. június 24-re van hely biztosítva.

Kérem az 1982. június 2-án készített jegyzőkönyvi megállapodás alapján Hajnalka nevű gyermeke elhelyezéséről gondoskodni sziveskedjen.

M e z ő k o v á c s h á z a, 1982. június 17.

Dr. Németh Irén
járási főorvos

Békés megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának
Mezőkovácsházi Járási Hivatala
Egészségügyi Osztály
5501 Mezőkovácsháza, Kőszikla-tere 1. Tel.: 1.

648-7/1982.

Cs iz m a d i a Vilmosné Nagybánhegyes, Rózsa u. 66.
szám alatti lakos alkoholizáló kezelése ügyében a
Járási Hivatal Egészségügyi Osztály vezetője meghozta
az alábbi határozatot.

H A T Á R O Z A T

Cs iz m a d i a Vilmosné /1940. január 1. an.: Varga Mária/
Nagybánhegyes, Rózsa u. 66. szám alatti lakost köte-
lező kórházi kezelésre utalva.

Kérem a kezelést végző főorvost, hogy az alkoholizáló
kezelésre kötelezett személyt hívja fel az elvonó-
kezelés megkezdésére.

Kötelezem Cs iz m a d i a Vilmosnét, hogy kötelező gyógy-
kezelése érdekében a kezelést végző főorvos által
meghatározott időben és helyen jelenjen meg.
A kényszerelvonó kezelése alatt a kezelő orvosnak /in-
tézetnek/ a gyógykezeléssel kapcsolatos előírásait
köteles megtartani.

E határozat alapján a kórházból történő elbocsátás után
a lakóhelye szerint illetékes alkoholizáló szakrende-
lésen járóbeteg ellátás formájában köteles a gyógyke-
zelést folytatni.

E határozat ellen az 1981. évi I. törvény 63. szakasz
/2/ bekezdés a., pontja alapján fellebbezésnek helye
nincs.

I N D O K O L Á S

Fentiek szerint határoztam, mert a tényállás tisztázá-
sa során bizonyítást nyert, hogy Cs iz m a d i a Vilmosné
idült iszákos.

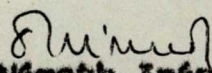
Több alkalommal lett figyelmeztetve italozó életmódjának

abba-hagyására, azonban ezen változtatni nem tud. Gyakran előfordul, hogy italboltban loittasodik, utcán részegen lehet látni. Rendszeresen vásárol naponta 2-3 alkalommal 2-2 deci pálinkát, amit odahaza fogyaszt el.

A gyermek- és ifjúságvédelmi albizottság részéről is figyelmeztették italozó életmódjának abbahagyására. Családlátogatást végeztek lakásán, ahol rendetlenséget találtak, ami italozó életmódjának tudható be. Egy kiskorú gyermeke van, akinek erkölcsi fejlődését az anya jelenlegi viselkedése gátolja.

Tekintettel arra, hogy önként nem gyógyíttatja magát, a túlzott italfogyasztásával veszélyeztetni saját egészségét, kiskorú gyermekének anyagi és erkölcsi helyzetét, ezért az egészségügyi miniszter 3/1978./CI.3./Eü.M. számú rendelete a gyógyító-megelőző ellátásról szóló 18/1972./VIII.6./Eü.M. számú rendelet módosításáról 67 szakasza, valamint az 1981. évi I. törvény 63 szakasz /2/ bekezdése a., pontja alapján határoztam.

M e z G k o v á c s h á z a, 1982. június 17.

Dr. Németh Irén
járási főorvos

Fentiek ezorint határozom, mert a tényállás tisztázása során bizonyítást nyert, hogy Molnár Károly fennszeresen foglazzt szeszessítalt, az utóbbi időben nagy-mértékben.

INDOKOLA S:

E határozat ellen az 1981 évi I. törvény 53.§.
/2/ bekezdés a./ pontjában foglaltak alapján fel-
tebbezésnek helye nincs.

E határozati alapján a kormányból történő elbocsátás után a lakóhelye szerinti illetékes alkoholizmus és szakképzésen járóbetegellátás formájában köteles gyógykezelésnek alávetni.

Kötelenem moindár károlyt, hogy kötelező ügyvéket-
től is érdekeljen a kezeltet vagy főúrhoz állat
meghatározott időben és helyen járni meg.
A kényeztetésvon kezelté állat a kezelt orvosnak
/ Intézetnek a ügyvékeivel kapcsolatban előírásait
köteles megartani /.

Kérem a kezelést végző főorvost, hogy az alkoholfel-
vonó kezelésére kötelezett személyt hívja fel az
alkoholfelvono kezelés megkezdésére.

Molnar Karoly / 1932, szeptember 1, anyja neve:
Csiffart Teresia / Nagybánhegyes Szabadsg u. 19
szám alatti lakost kötelező kórházi kezelésre utá-
lom.

MA TAYRORZAT

Magyar Királyi Nagybányász Szabadság N. 19 5200
 atatt lakos alkoholizmus kezelésére ügyében a 30-
 1951. évi Egyszázötveny Törvényi Oszályi Vezetője meghozta
 az alábbi határozatot:

1983 MAR 10 2

609/1983. 5276

Dekes megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának
 Mezőkovácsházi Járás Hivatala
 Egészségügyi Osztálya,
 6801 Mezőkovácsháza, Mészáros-utca 1. telefont:

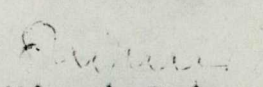
A községi tanács vb. szakigazgatási szerve részéről figyelmeztetésben részesült italozó életmódja miatt, azonban e figyelmeztetés eredményre nem vezetett. Ritka nap, hogy az italboltokban, vendéglőben nem jelenik meg, az italboltokban általában záróráig tartózkodik, ahol leittasodik. Az utcán gyakran látni ittás állapotban.

Az italbolt vezetőjének elmondása alapján is egy-egy alkalommal 5-6 daci pálinkát és 5-6 korsó sört szokott elfogyasztani.

Az igazságügyi elmeorvosszakértő véleménye alapján is Molnár Károly közepes fokon alkoholistá, túlzott és rendszeres alkoholfogyasztásával veszélyezteti saját egészségét, kiskorú gyermekének erkölcsi helyzetét, de nem szenved olyan betegségben, amely a kényszerkezelést ellenjaválná.

Tekintettel arra, hogy Molnár Károly az 1983 február 18-án felvett jegyzőkönyvben vállalt kötelezettségének - melyben vállalta, hogy önként jelentkezik ambuláns kezelésre - nem tett eleget, ezért az egészségügyi miniszter 3/1978. /VI.3./ EÜ.M. sz. rendelete "a gyógyító-megelőző ellátásról szóló 15/1972. /VIII.5./ EÜ.M. sz. rendelet módosításáról" 67.§-a, valamint az 1981 évi I. törvény 63.§. /2/ bekezdés a./ pontjában foglaltak alapján határoztem.

M e z ő k o v á c s h á z a, 1983. március 1.

Dr. Németh Irén
járási főorvos

Erről értesül:

- 1./ Molnár Károly Nagybánhegyes Szabadság u. 19. szám.
- 2./ Békés megyei Tanács Kórház III. sz. Ideg és Pszichiatriai Osztálya Gyula.
- 3./ Alkoholelvonó szakrendelés vezetője Orosháza.
- 4./ Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve Nagybánhegye.
- 5./ Járási Rendőrkapitányság Mezőkovácsháza.

196

Megyei Tanács Kórháza, Gyula
Ideg- és pszichiatriai osztálya

Békés megyei Tanács VB, Járási Hiv.
Eü. Oszt. Mezőkovácsháza
609/83. sz. határozata kötelező
alkalmazás

nyilvántartásba vétele
Ugyintéző:

lkt. sz. . . . /19. . . .

. Községi Tanács VB. Eü. Osztálya 1983 JUN 03

. Nagybánhegyes 227-2 83.

Molnár Károly

Értesítjük t. Címet, hogy

(szül.: . . . 1932 anyja: Csifráry Terézia Nagybánhegyes
Tanya 191 . . . sz. alatti lakos 1983. ápr. 25. . . -tól máj. 31. . . -ig
osztályunkon alkoholelvonókúrát kezdett.

A beteg 1-2 éves utókezelése szükséges a területileg illetékes ambuláns alkoholelvonó
szakrendelésen.

Kérjük nevezett nyilvántartásba vételét.

Gyula, 1983. junius

Dr. Baly Hermina
osztályvezető főorvos

KnGy

Békés megyei Főügyészség, Gyula.
B.lo.ooo/1983/214. szám.

10. 10.

NAGYBÁNHEGYES

1983 NOV 1

227 23

Községi Tanács Gyámhatóságának

N a g y b á n h e g y e s

Boydne

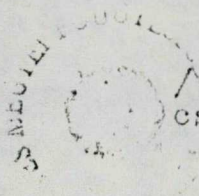
A rendelkezésre álló adatokból megállapítottam, hogy gyk. Csiffári Attila, aki Gyulán született 1971. június 9-én, anyja: Tóth Margit, Nagybánhegyes, Október 6. ut 15. szám alatti lakos /társával gyk. Ladányi Lajos, dombegyházi lakossal/ 1983. szeptember 9-én délután fejszével feltörték a nagybánhegyesi művelődési ház bezárt ajtaját, behatoltak a helyiségbe, ahonnan szándék- és cselekvésegységben elloptak 1 db 1.080.- forintot érő magnetofont. Ezt követően a magnetofont sajátjukként használták.

A büntető eljárás lefolytatására a B.t. 316. §./1/ bekezdésébe ütköző és a /2/ bekezdés d./ pontja szerint büntetendő lopás vétségének az alapos gyanuja miatt került sor.

A nyomozást a rendőrhatalóság a Be. 139. §. /1/ bekezdés c./ pont I. tétele alapján, a Btk. 22. §. a./ pontjára is figyelemmel - büntethetőséget kizáró okból - megszüntette, mert a cselekmény elkövetésekor az elkövetők életük 14. évét még nem töltötték be.

A Be. 294. §. /2/ bekezdése alapján gyk. Csiffári Attila hatékony nevelését célzóan gyámhatósági védő és óvóintézkedés elrendelését kezdeményezem azzal, hogy annak eredményéről a főügyészséget 30 napon belül szíveskedjék tájékoztatni.

G y u l a , 1983. október 26.

Dr. Árvay József:/
csoportvezető ügyész

Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve
Nagybánhegyes Kossuth u 64. Telefon 1.
777/1983

Tárgy: Csiffáry Attila kiskorú
részére pártfogó rendelés.

H a t á r o z a t :

Csiffáry Attila, /aki 1971 június 9-én született Gyulán, anyja: Tóth Margit, személyi száma: 1 710609 0899/ Nagybánhegyes Október 6 utca 15 szám alatti lakos részére Pilinszky Jánosné pártfogót kirendelem.

Kirendelésem hatálya a határozat jogerőre emelkedése napjától 1984 december 31-ig tart.

A Gyámhatóság kötelezi a kiskorút, hogy az alábbi magatartási szabályokat tartsa be:

- a tanulmányait a követelményeknek és előírásoknak megfelelően folytassa a kevermési diákotthonba.
- Hétvégeken, amikor szülei házában tartózkodik, szórakozóhelyen nem jelenhet meg 20 óra után.
- Az itthon tartózkodása alkalmával pártfogójával tartson rendszeres kapcsolatot tanácsait fogadja meg.

A szülők kötelesek a gyermekük magatartásának szabadidejének eltöltését szigorúan ellenőrizni, a pártfogó tanácsait megtartani.

Felkérem a pártfogót, hogy a kiskorút rendszeresen ellenőrizze az itthon tartózkodása alkalmával és tapasztalatairól háromhavonként, szükség esetén azonnal tájékoztassa a Gyámhatóságot.

A határozat ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül lehet fellebezni. Az illetékmentes fellebezést a Békés megyei Tanács VB. Mezőkovácsházi Járási Hivatala Általános Igazgatási Osztályának kell címezni, de hatóságomnál kell benyújtani.

I n d o k o l á s :

Gyermekekori Csiffáry Attila Nagybánhegyes Október 6 u. 15 szám alatti lakos 1983 szeptember 9-én egy iskolatársával feltörte a nagybánhegyesi Művelődési ház épületének ajtaját, s az egyik helyiségből egy 1080 Ft értékű magnetofont loptak el.

A Reendőrség a nyomozást büntethetőséget kizáró ok miatt megszüntette, mivel az elkövetők a cselekmény elkövetésekor 14. életévüket még nem töltötték be.

A Békés megyei Főügyészség /Gyula/ kezdeményezte a Gyámhatóságnál a védő és óvintézkedések megtételét, nevezett elkövető hatékony nevelése érdekében.

A magatartási szabályok megállapítását az indokolta, hogy a gyermekekori Csiffáry Attilát visszatartsuk ilyen és ehhez hasonló cselekményektől.

A pártfogót a Gyámhatósági eljárásról szóló 2/1982 /I.27/ MM. számú rendelettel módosított 1/1974 /VI.27/ OM. rendelet §2 §-a alapján rendelttem ki.

A határozatról értesül:

- 1./ Pilinszky Jánosné pártfogó Nagybánhegyes Petőfi u 23
- 2./ Csiffáry László Nagybánhegyes Október 6 u 15 sz. alatti lakos szülő.
- 3./ Csiffáry Attola kiskorú Nagybánhegyes Október 6 u sz.15.a.lakos
- 4./ Diákotthon Kevermes
- 5./ Irattár

Nagybánhegyes 1983 december 1

jogerőre emelkedett:
1983. dec. 17-én.
2 ne

Bogár Istvánné
Bogár Istvánné
szakig. szerv vez.

Békés megyei Főügyészség, Gyula.
B.lo.ooo/1983/214/3. szám.

KÖ	Soron kívül
NAGYBÁNHÉGYES	
83. december 13 n.	
777-2	85
	Bejegyzés

Községi TanácsGyámhatóságának

N a g y b á n h e g y e s

A lopás büntette miatt gyk. Csiffári Attila elkövető ügyében gyámhatósági védő- és óvóintézkedést kezdeményeztem.

A foganatosított intézkedésről soron kívül sziveskedjék tájékoztatni a főügyészséget, mert ellenkező esetben az ügyben felügyeleti intézkedést fogok kezdeményezni.

G y u l a , 1983. december 9.

/:Dr. Árvay József:/
csoportvezető ügyész

Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve
Nagybánhegyes Kossuth u 64. Telefon 1.
777/1983

Tárgy: Csiffáry Attila nagybánhegyesi
lakos kiskorú védő és óvintézkedése.

Mell: 1 db.

I. Jemesi Diákotthon Vezetőjének

K e v e r m e s

Csiffáry Attila Nagybánhegyes Október u 15 sz alatt lakó
kiskorú részére pártfogó kirendelése vált szükségessé.

A pártfogó kirendeléséről szóló határozat egy példányát
mellékelten megküldöm és kérem, hogy a kiskorú részére
előírt magatartási szabályok betartását ellenőrizni
sziveskedjék.

Nagybánhegyes 1983 december 13

Bogár Istvánné
Bogár Istvánné
szakig. szerv vez.

Községi Tanács VB- Szakigazgatási Szerve
Nagybánhegyes Kossuth u 64. Telefon 1.
777-2/1983

Tárgy: Csiffáry Attila nagybánhegyesi
lakos kiskorú védő és óvintézkedése.

Mell: 1 db. Hsz: A.10.000/1983/214/3

Békés megyei Főügyészség

G y u l a

Fenti tárgyban nevezett kiskorú részére pártfogót rendeltünk, melyben magatartási szabályokat írtunk elő számára.

A pártfogó kirendelésről szóló határozat egy példányát csatoltan megküldjük.

A kiskorú jelenleg a kevermesi diákotthonban van elhelyezve, így a pártfogó kirendeléséről szóló határozat egy példányát az intézetnek is megküldtük s kértük, hogy a magatartási szabályok betartását a kiskorúnál ellenőrizték.

Nagybánhegyes 1983 december 13

Bogár Istvánné
Bogár Istvánné
szakig. szerv vez.

Békés megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának Igazgatási Osztálya
Békéscsaba, II., József Attila utca 4. Telefon: 11-250.

4103/1980.

Ügyintéző: Dr. Jávorszik

Tárgy: Gyámhatóságok 1980. évi
statisztikai adatszolgá-
latása. 2

Melléklet: db

Valamennyi Járási Hivatal Általános Igazgatási Osztálya,
Városi Tanács VB Igazgatási Osztálya -
Nagyközségi, Községi Tanács VB Szakigazgatási Szerve-
V e z e t ő j é n e k
867/1980
Fe

S z é k h e l y é n

A Művelődésügyi Minisztérium által elrendelt éves gyámügyi sta-
tisztikai adatgyűjtéshez szükséges nyomtatványokat mellékelten
megküldöm.

Az adatszolgáltatás az előző évvel lényegében azonos módon
történik:

- Az I. foku gyámhatósági tevékenységről készül a "Jelentés",
a városi, járási, nagyközségi, községi gyámhatóságok részé-
ről, 2 példányban.
- A II. foku gyámhatóságok /járások, városkörnyéki községekkel
rendelkező városok/ a feldolgozási táblán összesítik az I.
foku jelentések adatait és bejegyzik az "Összesítő statisztikai
jelentés" /2 példány/ megfelelő rovatába, a saját I.
foku jelentésük adataival együtt.
/Az eddigiektől eltérően, a járási és a városkörnyéki közsé-
gekkel rendelkező városok a saját I. foku tevékenységükről
csak a saját használatukra, egy példányban töltsék ki a
"Jelentés" c. űrlapot, annak adatait tüntessék fel az "Össze-
sítő" járási rovatába/.
- A "Jelentés" egy példányát a községi, nagyközségi gyámható-
ságok megküldik a II. foku gyámhatósághoz január 12-ig.
- Az "Összesítő statisztikai jelentés" egy példányát a járásek
és Békéscsaba, Békés város, - valamint a további 3 város a
"Jelentést" megküldik osztályunknak.....január 20-ig.

A táblázatok kitöltése bizonylatok alapján értelemszerűen,
a nyomtatványon szereplő utmutatások szem előtt tartásával
történik. A 8. sz. táblában kell - miként tavaly - számot
adni az új Btk. /1978. évi IV.tv./ 119.§-a szerinti utógon-

gondozottakról, az érdekükben tett gyámhatósági intézkedésekről, pártfogóikról.

A tábla 7. sorában az ott hivatkozott joghely alapján, büntetésük letöltése utáni pártfogó felügyelet alá helyezett fiataalkorúakat kell jelenteni, - a 8. sorban így az összes pártfogó felügyelet alatt álló kiskorúak érdekében tett intézkedések számát közölni.

A 9-11. sorokban az ott meghatározott okokból utógondozottak, illetve az érdekükben tett intézkedések száma jelentendő.

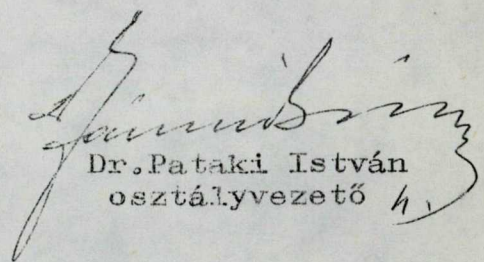
Kérem, hogy minden I. foku gyámhatóság rövid, lényegre utaló elemzést is csatoljon a jelentéséhez, a másodfoku gyámhatóságok ezek figyelembevételével készítsék el elemzésüket, és összesítő jelentésükkel együtt terjesszék fel osztályunkhoz, - ideértve az alább kért adatokat is:

Az 1979. évihez hasonlóan, 1980. évre vonatkozóan is kérünk néhány kiegészítő adatot, - figyelemmel a Gyűsz. 56.§-ában foglaltakra:

- 1./ Az 1980. év végén a gyámhatóságnál veszélyeztetett cigánykiskorúak hány családba tartoznak:
- 2./ Az év folyamán az eredményes prevenció folytán:
 - a veszélyeztetettek nyilvántartásából törölhető volt gyermekek száma:
 - közülük cigánygyermek:
- 3./ Az év folyamán a GYIVI-be ideiglenesen beutaltak közül a cigánygyermek száma:
- 4./ Az állami gondozottak év végi létszámából cigánygyermek száma:
- 5./ Az év folyamán utógondozottak közül cigánygyermek száma:

Kérem Vezető Elvtársakat, biztosítsák a statisztikai jelentéseknek pontos adatokkal történő elkészítését és a megadott határidők betartását.

Békéscsaba, 1980. december 2.

Dr. Pataki István
osztályvezető

Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve
Nagybánhegyes Kossuth u 64. Telefon 1.
867/1980

Tárgy: Gyámhatóságok 1980 évi
statistikai adatszolgáltatása.
Hiv.sz: 4103/1980

Békés megyei Tanács VB. Járási Hivatala
Általános Igazgatási Osztály

Mezőkovácsháza

Fenti tárgyra és számra hivatkozva mellékelten beterjesztem
Gyámügyi statisztikai jelentésünket az 1980-ad évről.

- 1./ Az évvégén nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül:
 - cigány gyerekek száma: 2
 - ezek hány családhoz tartoznak: 1
- 2./ Az év folyamán veszélyeztetettek nyilvántartásából
törölve: 5
 - közülük egyik sem cigány gyermek.
- 3./ Az év folyamán GYIVI-be utalás nem történt.
- 4./ Állami gondozott az évvégén nincsen.
- 5./ Utógondozott az évvégén nincsen.

Az 1980-as évben gyámügyi segélyt nem folyósítottunk.
A nyilvántartott két cigánygyermek egyébként nem volna
veszélyeztetett, mert ellátásuk, gondozásuk jó az apa
rendesen dolgozik, gondoskodik gyermekeiről, de nyilvántartjuk
őket mert cigánygyerekek és csak az apánál, illetve az apai
nagyapánál vannak elhelyezve.

Az évvégével a veszélyeztetettek nyilvántartásából törölt
5 fő, már vagy a nagykorúságát elérte, vagy középiskolai
tanulmányait folytatja és ezért került törlésre, sajnos
nem azért, mert a családban egyébként megváltoztak volna
a körülmények.

Valamennyi nyilvántartott a szülő alkoholista életmódja
miatt került számbavételre. A helyi KMB- megbízottjával
jó a kapcsolata a Szakigazgatási Szervnek, besegít a szülőkkel
való elbeszélgetésbe, meggyőzésbe. Kényszerelvonó kezelésre
kötelezésbe.

A tanácsok újjáavasztásával változott a Gyermek és Ifjúság-
védelmi albizottság összetétele is, segítőkészség bennük is
megvan, de ennek ellenére nem sok javulás tapasztalható.

Nagybánhegyes 1981 január 9

Bogár Istvánné
Bogár Istvánné
szakig. szerv vez.

MÜVELŐDÉSI MINISZTERIUM

Tudományszervezési és Informatikai Intézet Közgazdasági Főosztály Statisztikai Osztálya
1051 Budapest, V. Bajcsy-Zsilinszky ut 22. (Levelelm: 1369 Budapest Pf. 339.) Telefon: 123-858

Az adatgyűjtést az oktatási miniszter
57011/79. sz. alatt rendelte el.

JELENTÉS

A GYÁMHATÓSÁG TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Tárgyév: 1980. (december 31-i állapot)

AZ ADATSZOLGÁLTATÓ GYÁMHATÓSÁG:

(hosszúbetűsége)

KITÖLTÉSI UTASÍTÁS:

- x) jellő rovatokat a községi gyámhatóságnál nem kell kitölteni.
xx) jellő rovatokat a községi és nagyközségi gyámhatóságnál nem kell kitölteni.

Adatszolgáltató:

Kitöltendő:

Beküldendő:

valamennyi elsőfoku gyámhatóság

2 példányban

1 példányban a község, nagyközség
a járási gyámhatósághoz január 12-ig,
a város (kerület) a megyei (fővárosi)
gyámhatósághoz január 20-ig.

1. SZEMÉLYI ADATOK (dec. 31-én)

1	Gyámhatósági ügyeket (is) intéző előadók száma összesen			2
2	Ebből (x)	jogi egyetemi	végzett-	
3		egyéb felsőfoku	ségtiek	1
4		középiskolai	száma	1
5		általános iskolai		
6	Az összesből a jogi egyetem esti - leve- lező tagozatán továbbtanulók száma			

* A 2 - 5 lg sorok adatainak összege azonos az 1. sor
számadatával.

2. HATÁROZATOK SZÁMA (a tárgyévben)

1	Határozatok száma összesen			
2	Ebből (x)	ügyész órással	megtá- madott	
3		felülvizsgálati kérelem- mel	határo- zatok	
4		egyéb jogorvoslattal *)	száma	
5		összesen		
6	Ebből (5. sorból) (xx)	módosított vagy visszavont		határozatok száma
7		méltányosságból	megvál- toztatott	
8		jogsértés miatt		
9		megsemmisített		
10		másodfokon még el nem bírált		
11		helyben hagyott		

* A 4. sorban (egyéb jogorvoslattal) nemcsak a
fellebbezési kérelemmel megtámadott, hanem a
felülvizsálati eljárás során hivatalból felülvizsgált
határozatok számát is fel kell tüntetni.

xx) A 6 - 11-ig sorok adatainak összege azonos az 5.
sor adatával.

3. ÜGYIRATFORGALMI ADATOK (a tárgyévben)

1	Az iktatott ügyiratok száma	alapszámmal	29
2		alszámmal	16
3		összesen	45
4	Az alapszámmal iktatott ügyiratok közül	a szállói felügyelettel kapcsola- latos	xx
5		a családba fogadással kapcsola- latos	xx
6		az életmólya kijelölésével kap- csolatos	xx
7		a gyámsági és gondnoksági	xx
8		a láthatási	
9		a szülői ház elhagyásával kapcsolatos	xx
10		tartási és családi pótlékkal kapcsolatos	
11		a védő- és óvintézkedési	37
12		az utógondozási	
13		a rendkívüli segélyezési	
14		a rendszeres nevelési segé- lyezési	x
15		az intézeti elhelyezési	x
16		az állami gondozási	x
17		az öröklési	xx
18		az ingatlanokkal kapcsolatos	xx
19		a vagyonkezelési és számadási	2
20		a biztosítással és lakásbérlet- tel kapcsolatos	xx
21		a családi jogállással kapcsola- tos	xx
22		az örökbe fogadási és felbontási	xx
23		a házasságkötési	x
24		egyéb (a fentiekbe nem sorol- ható)	378

* A 4 - 24-ig sorok számadatainak összege azonos az
1. sorba írt számadattal. Az illetékességi vitákkal,
a bíróság előtti eljárással, a jognyilatkozatok jóvá-
hagyásával kapcsolatos ügyiratokat a tárgya szerinti
sorban kell feltüntetni.

4. GYÁMSÁG, GONDNOKSÁG, SZÁMADÁS (dec.31-én)

6. VÉDŐ- ÉS ÓVÓINTÉZKEDÉSEK SZÁMA (a tárgyévben)

1	Gyámság alatt álló kiskorúak száma	xx
2	Ebből családba fogadott kiskorúak száma	xx
3	Nyilvántartott gondnokság alatt állók száma	xx
4	*) bíróság által gondnokság alá helyezettek száma	xx
5	ideiglenesen gondnokság alatt állók száma	xx
6	távollévő gondnokoltak száma	xx
7	Tiszteletdíjban részesülő hivatásos gyámok (gondnokok) száma	xx
8	Az általuk gyámolt kiskorúak száma	xx
9	Az általuk gondnokoltak száma	xx
10	Számadásra kötelezett törvényes képviselők száma	2
11	szülők száma	4
12	gyámok száma	
13	gondnokok száma	21
14	ideiglenes gondnokok száma	
15	állami gondozottak részére kirendelt vagyonkezelő eseti gondnokok száma	
16	egyéb eseti gondnokok száma	
17	Számadásra kötelezett nem törvényes képviselők száma (zárgondnok)	
18	A számadásra kötelezettek közül az elmúlt évre esedékes számadással hátralékosok száma	
19	Egy évnél hosszabb időközönként számadásra kötelezettek száma	2

*) A 4 - 6-ig sorok adatainak összege azonos a 3.sor adatával.

**) A 11 - 16-ig sorok adatainak összege azonos a 10. sorba írt adattal.

5. NYILVÁNTARTOTT VESZÉLYEZTETETT KISKORÚAK SZÁMA *) (dec.31-én)

(Ezt a táblát a járásnál nem kell kitölteni)

Megnevezés		Veszélyeztetett kiskorúak összesen	Az összesből		cigány
			lakáskörülmények miatt (is)	alkoholista veszélyeztettség miatt (is)	
1	Környezeti	12		16	2
2	Magatartási				
3	Anyagi				
4	Egészségi				
5	ÖSSZESEN	18		16	2
6	Ebből oktatási intézményben is nyilvántartott	18			

5/a CSALÁDOK száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek: 10

+) Ez a tábla nem tartalmazhatja a 8., 10., 11. táblában jelentett kiskorúak számát.

++) Ha a kiskorú veszélyeztetettsége több okból áll fenn, a döntő okot kell alapul venni.

Megnevezés		Intézkedések száma
1	figyelmeztetése	1
2	magatartásra kötelezése	
3	részére pártfogó kirendelése	
4	munkába helyezése	
5	érdekben a szakaszervezeti szerv megkeresése a munkajogi szabályok megsértése miatt	
6	figyelmeztetése, felszólítása	4
7	kötelezése a kiskorú elhelyezésére (bölcsődében, óvodában, általános iskolai napköziben, diákotthonban, kollégiumban)	
8	kötelezése nevelési tanácsadó, gyermekideggyógyász Intézet felkeresésére	
9	magatartásának megváltoztatása érdekében az illetékes intézmény igazgatójának az állandó bizottságnak, a lakóbizottságnak megkeresése	
10	helytelen magatartása miatt a munkahely, a szakaszervezeti szerv megkeresése	
11	munkafeltételei megjavításának segítése	
12	ismétlődő helytelen magatartása miatt pénzbírság kilátásba helyezése	
13	Egészségügyi veszélyeztetettség miatt az illetékes egészségügyi szerv megkeresése	
14	A kiskorú elhelyezése megváltoztatásának	kezdményezése
15	A szülői felügyelet megszüntetésének	
16	Gyermektartásdíj megállapításának	
17	Ifjúság elleni büntett miatt eljárás	
18	Egyéb büntető eljárás	
19	Társadalmi bírósági eljárás	
20	Alkoholelvonó kezelés, gondozás	1
21	Munkaterápiás intézeti gyógykezelés	
22	Összesen (Intézkedési esetek száma 1-21-ig)	6
23	A 12. sorból: hány esetben szabtak ki pénzbírságot	
24	A 15. sorból: hány esetben szüntette meg a bíróság a szülők felügyeleti jogát	
25	A 17. sorból: hány esetben hozott a bíróság elmarasztaló ítéletet	
26	A 20. sorból: hány fő részesült alkoholelvonó kezelésben	
27	A 21. sorból: hány fő részesült intézeti gyógykezelésben	
28	Visszaeső alkoholista (a 26. sorból)	

7. MEGELŐZŐ PÁRTFOGOLÁS (a tárgyévben)

1	Megelőző pártfogók száma [*])	
2	A pártfogolt kiskorúak száma	

8. KISKORUAK PÁRTFOGÓ FELÜGYELETE ÉS UTÓGOND-
ZÁSA (a tárgyévben)

1	Pártfogó felügyeletet ellátó pártfogók száma (a hivatásos pártfogókkal együtt) [*])	
2	Pártfogó felügyelet alatt álló kiskorúak száma összesen	
3	bíróság által próbára bocsátottak száma	
4	felfüggesztett szabadságvesztésre ítéltek száma	
5	feltételes szabadságra bocsátottak száma	
6	javító-nevelőintézetből ideiglenesen elbocsátottak száma	
7	Pártfogó felügyelet alá helyezették száma (az 1979. évi 11. tvr. 93. § -a szerint)	
8	Pártfogó felügyelet alatt álló kiskorúakkal kapcsolatos intézkedések száma ^{***})	
9	Büntetés végrehajtási intézetből feltételesan szabadságra bocsátás kedvezménye nélkül szabadult pártfogó felügyelet alatt nem álló kiskorúak száma	
10	Büntető eljárással kapcsolatosan egyéb okból pártfogolt kiskorúak száma	
11	Érdekükben (9-10. sorból) tett intézkedések száma	
12	A 2. sorból visszaeső kiskorúak száma	

^{*}) A pártfogót csak egyszer szabad kimutatni, függetlenül attól, hogy a gyámhatóság hány kiskorú (fiatalkorú) részére rendelte el.

^{**}) A 3-6-ig sorok adatainak összege azonos a 2. sorba írt számadattal.

^{***}) A pártfogói kirendelés nélkül

9. HELYSZINI ELLENŐRZÉSEK (a tárgyévben)

1	Cyámság alatt állóknál		
2	Gondnokság alatt állóknál		2
3	Veszélyeztetetteknel		37
4	Megelőző pártfogásban részesülőknél		
5	Pártfogó felügyelet alatt állóknál		
6	Állami gondozott tartására köteles hozzátartozójánál		
7	Pártfogó felügyelet alatt álló család-jánál		
8	Nevelőszülőnél		1
9	Bírósági megkeresésre		
10	Tartásdíj felhasználásával kapcsolatos		
11	ÖSSZESEN (1-10-ig)		40

a nyilvántartásba bejegyzett helyszini ellenőrzések száma

10. RENDKIVÜLI SEGÉLYEZÉS (a tárgyévben)
(A járásnál nem kell kitölteni)

1	A költségvetésben biztosított segélykeret összege Ft-ban [*])	
2	Ebből kifizetett segélyek összege Ft-ban	
3	Ebből cigányok részére	
4	A segélyezésben részesített családok száma ^{**})	
5	Ebből cigány család	
6	Ebből a segélyben részesített kiskorúak száma ^{**})	
7	Ebből cigány kiskorú	
8	Az összes segélyezési esetek száma	

^{*}) Ha a költségvetésben biztosított keretet az év folyamán emelték, a megemelt összeget kell az 1. sorban feltüntetni.

^{**}) Ha egy család (kiskorú) az év folyamán többször részesült segélyben, csak egyszer (nem az esetek száma szerint) kell feltüntetni.

11. RENDSZERES NEVELÉSI SEGÉLYEZÉS

1	Rendszeres nevelési segélyben részesített családok száma [*])	x
2	Rendszeres nevelési segélyben részesített kiskorúak száma [*])	x
3	pénzbeli és természetbeni juttatásban együttesen részesítettek száma	x
4	csak pénzbeli juttatásban részesítettek száma	x
5	csak természetbeni juttatásban része- sítettek száma	x
6	A tárgyév folyamán megszűnt nevelési se- gélyezések száma	x
7	A tárgyév folyamán megvont nevelési segélyezések száma	x

^{*}) December 31-i adatok

12. INTÉZETI ELHELYEZÉS ÉS IDEIGLENES HATÁLYU BEUTALÁS (a tárgyévben)

1	Megszűnt intézeti elhelyezések száma		a tárgyévben	x
2	Ebből	tanév alatt megszüntetett intézeti elhelyezések száma		x
3		jogerőre nem emelkedett intézeti elhelyezések megszüntetésének száma		x
4	Intézeti elhelyezésben részesítettek száma			x
5	Illetékességi változás miatt	a távozások száma		x
6		az átvételek száma		x
7	December 31-én nyilvántartott intézeti elhelyezettek száma			x
8	Ebből	egészségügyi körülmények	miatt intézetben elhelyezettek száma	x
9		kedvezőtlen lakáshelyzet		x
10		a szülők elfoglaltsága		x
11		a szülők munkaképtelensége		x
12		kedvezőtlen szociális helyzet		x
13	A tárgyévben intézeti elhelyezésben részesítettek közül előzőleg védő- és óvó-intézkedésben részesültek száma			x
14	A tárgyévben megszűnt intézeti elhelyezések utáni pártfogói kirendelések száma (az 1. sorból)			x
15	A tárgyévben megszűnt intézeti elhelyezések közül állami gondozásba vett kiskorúak száma (az 1. sorból)			x
16	Ideiglenes hatályu beutalások száma			

13. ÁLLAMI GONDOZÁSOK (a tárgyévben)

1	Megszűnt állami gondozások száma		a tárgyévben	x
2	Ebből	tanév alatt megszüntetett		x
3		jogerőre nem emelkedett		x
4	Állami gondozásba vettek száma ^{x)}			x
5	Illetékességi változás miatt	a távozások száma		x
6		az átvételek száma		x
7	December 31-én nyilvántartott állami gondozottak száma			x
8	Ebből	környezeti	ok(á)ból állami gondozásba vettek száma (ha több okból történt, a döntő okot kell figyelembe venni) ^{xx)}	x
9		magatartási		x
10		szülők hiánya		x
11		egészségi		x
12		vagyonnal, jövedelemmel rendelkező állami gondozottak száma		x
13	A 12. sorból árvaellátásban részesülők száma			x
14	A tárgyévben állami gondozásba vettek-ből előzőleg védő- és óvóintézkedésben részesültek száma			x
15	A tárgyévben megszűnt állami gondozások utáni pártfogói kirendelések száma			
16	Az állami gondozottak után fizetésre kötelezett hozzátartozók száma			
17	A 16. sorból gondozási díj hátralékkal rendelkezők száma			
18	A tárgyévben hány esetben került sor a hátralék méltányosságból történő elengedésére			
19	A tárgyévben hány alkalommal tett feljelentést a gyámhatóság a tartási kötelezettség elmulasztása miatt			

x) Tartalmazza a nem jogerős határozatokat is.

***) A 8-11. sorok adatainak összege azonos a 7. sorba írt adattal.

14. VAGYONI ÜGYEK (a tárgyévben)

1	Vétellel, ajándékozással kapcsolatos *)		jóváhagyott	ügyek száma	xx
2			elutasított		xx
3	Eladással kapcsolatos **)		jóváhagyott		xx
4			elutasított		xx
5	Nyilvántartott ingatlan és ingó vagyonos		kiskorúak	száma	xx
6			gondnokolatok		xx
7	Ebből	kiskorúak	száma, akiknek OTP betétállománya van dec. 31-én		xx
8		gondnokolatok	gyámhatósági fenntartásos takarékbetétkönyvében elhelyezett összeg Ft-ban		xx
9		kiskorúak	száma, akiknek OTP betétállománya van dec. 31-én		xx
10		gondnokolatok	gyámhatósági fenntartásos takarékbetétkönyvében elhelyezett összeg Ft-ban		xx
11	Az év folyamán nagykorúvá vált vagyonos kiskorúak száma				xx

*) A tulajdonközösség megszűntetésével és az osztályos egyezséggel kapcsolatos ügyeket is tartalmazza

**) A kisaajátítással, a telekalakítással, a termelőszövetkezeti vagy állami tulajdonba vétellel, a megterheléssel (kölcsönfelvétellel, jelzáloggal, szolgalmi joggal) és a köztulajdonba felajánlása vonatkozó jognyilatkozatok elbírálásával kapcsolatos ügyeket is tartalmazza.

15. CSALÁDI JOGÁLLÁS RENDEZÉSE (a tárgyévben)

1	Kiskorúak száma, akiknek családi jogállása rendeződött	xx
2	Ebből	xx
3	elismerési esetek száma	xx
4	apaeág megállapításának száma	xx
5	képzelt apa (szülők) megállapításának száma kiskorúak részére	xx
6	Egyéb családjogi perek száma	xx
7	Kiskorúak száma, akiknek családi jogállása még nem rendeződött (folyamatban van)	xx

*) A 2-4. sorok adatainak összege azonos az 1. sorba írt adattal.

16. ÖRÖKBEOFODÁS ÉS FELBONTÁS *) (a tárgyévben)

1	Engedélyezett örökbefogadások száma			xx
2	Ebből	állami gondozott volt (A Csjt. 48. § /5/ bekezdése a/ pontja második fordulata)		xx
3		a szülő hozzájáruló nyilatkozatának pótlásával (csak a Csjt. 48. § /4/ bekezdése alapján) engedélyezett örökbefogadások száma		xx
4		a vérszerinti szülő részéről nem ismert személy által történt (csak a Csjt. 48. § /3/ bekezdése alapján állami gondozáson kívüli) örökbefogadások száma		xx
5	Felbontott örökbefogadások száma			xx
6	Ebből	állami gondozott volt		xx
7		a szülő hozzájáruló nyilatkozatának pótlásával engedélyezett örökbefogadás volt		xx
8		a vérszerinti szülő részéről nem ismert személy által történt örökbefogadás volt		xx
9	A felbontott örökbefogadások közül	kiskorúak	száma	xx
10		nagykorúak		xx
11	A szülő hozzájáruló nyilatkozatának pótlásával engedélyezett és a bíróság által megváltoztatott örökbefogadási eljárások száma			xx
12	A gyámhatóságnál nyilvántartott örökbeadható kiskorúak száma			xx
13	A gyámhatóságnál nyilvántartott örökbefogadni szándékozók száma			

*) Csak a jogerősen befejezett ügyeket kell kimutatni.

17. GYÁMHATÓSÁGI ELŐTERJESZTÉSEK, A GYERMEKVÉDELMI MUNKÁT VÉGZŐ ALBIZOTTSÁGOK
TEVÉKENYSÉGE (a tárgyévben)
(Az 1 - 8. sorok a járásnál üresen maradnak)

1	Tanácsulésen tárgyalt gyámhatósági előterjesztések száma		1
2	Ebből	gyermekvédelem egészét érintő	
3		részterületet érintő	1
4		egyéb területet (is) érintő	
5	VB. által tárgyalt gyámhatósági előterjesztések száma		
6	Ebből	a gyermekvédelem egészét érintő	
7		a részterületet érintő	
8		egyéb területet (is) érintő	
9	Gyermekvédelmi munkát végző ALBIZOTTSÁGOK száma		1
10	Albizottsági tagok és aktívák száma		10
11	Az albizottságok írásos javaslatainak tételszáma (hány témára)		1
12	Ebből elfogadott javaslatok száma (hány témára)		1

18. KISKORUAK HÁZASSÁGKÖTÉSE (a tárgyévben)

M e g n e v e z é s		16 éven aluli leány	18 éven aluli fiú	Összesen
1	Házasságkötési kérelmek száma	x	x	x
2	Ebből	x	x	x
3		x	x	x
4		x	x	x
	engedélyezett házasságkötések száma			
	elutasított kérelmek száma			
	folyamatban levő (még el nem intézett) kérelmek száma			

Kelt. 1981. január 1.

gyámügyi előadó

P. H.

osztályvezető
(szakigazgatási szerv
vezetője)

Békés megyei Tanács VB Igazgatási Osztálya
Békéscsaba, József Attila u 4. Tel: 21-833

I. 2234/1983.

Ügyintéző: Nagy J.

Tárgy: Gyámhatóságok 1983. évi statisztikai adatszolgáltatása

Melléklet: 2 db. nyomtatvány

Békés megyei Tanács VB
valamennyi Járási Hivatala Általános Igazgatási Osztálya
Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya
Nagyközségi, Községi Tanács VB Szakigazgatási
Szerve

V e z e t ő j é n e k

S z é k h e l y é n

A Művelődési Minisztérium által elrendelt éves gyámügyi statisztikai adatok összesítéséhez szükséges nyomtatványokat mellékelten megküldöm,

A táblázatok kitöltése, bizonylatok alapján, értelemszerűen, a nyomtatványokon szereplő kitöltési utasítások, útmutatások betartásával történik.

A "Jelentés"-t

- a járási gyámhatóság 1983. december 31-ig osztályunkra,
- a városkörnyéki községi gyámhatóság az irányító városi tanács vb. igazgatási osztályára,
- a városi gyámhatóság és a többi községi gyámhatóság, a "Jelentés" c. nyomtatványon feltüntetett határidőre, osztályunkra küldi meg.

Kérem továbbá, hogy minden I. fokú gyámhatóság rövid, lényegre utaló elemzést is csatoljon a jelentéshez, amelyben főleg olyan dolgokra térjen ki, amelyek a táblázatokból nem állapíthatók meg. A szöveges jelentés tartalmazza az alábbiakat is:

- a./ - A láthatás végrehajtási cselekmények /3/a. tábla 6.pont/ közül, hány esetben kellett egyszer, kétszer, többször végrehajtást elrendelni.
 - Pénzbírság kiszabására hány esetben került sor. Esetenként milyen összegekben. A befizetés hány esetben nem történt meg?
- b./ - A magatartási ok miatt veszélyeztetettekből, hány fiatalokú fogyaszt szeszes-italt, kábítószer-pótló anyagot? Velük szemben milyen intézkedést tett a gyámhatóság, ezek milyen eredményre vezettek?
- A veszélyeztetett cigány kiskorúak hány családba tartoznak?

- A veszélyeztetettek nyilvántartásából töröltek közül hány a cigány gyermek?

c./ A megelőző pártfogoltak közül hány a cigány gyermek?

d./ A bünelkövető pártfogoltak közül hány a cigány gyermek?

e./ - A rendszeres nevelési segélyben részesített családokból hány az 1-2-3 vagy több gyermeket nevelő?

- Hány gyermek kapja 1-2-3-4-5 vagy több éve az RNS-t.

- A segély folyósítása milyen pozitív hatással van a családok anyagi helyzetére, /Konkrét eseteket felsorolni, hogy kinél milyen jelentős beruházásra került sor./

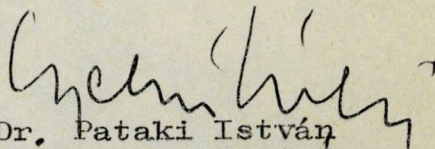
f./ - Az állami gondozottak után fizetésre kötelezettek közül /13. tábla 16. pont/ hány hátralékos van?

- A feljelentésen kívül milyen intézkedést tettek a hátralék felszámolására?

- A gyermekvédő intézetbe ideiglenes hatállyal beutaltakból /13. tábla, 19.pont/ hány a cigány kiskorú.

/ A városkörnyéki községek szöveges jelentését eredetben csatolja az illetékes város a saját szöveges és "Összesítő statisztikai jelentés"-éhez./

Békéscsaba, 1983. november 22.

Dr. Pataki István
osztályvezető

Községi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve
Nagybánhegyes Kossuth u 64. Telefon 1.
314/1983

Tárgy: Gyámhatóságok 1983 évi statisztikai adatszolgáltatása.

Hiv.sz:I 2234/1983

Mell: 1 db.

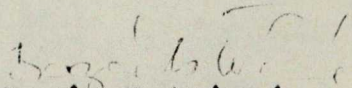
Városi Jogú Nagyközségi Tanács VB.
Igazgatási Osztálya

Mezőkovácsháza

Fenti számra hivatkozással jelentésemet az alábbiakban teszem meg és mellékelten beterjesztem a statisztikai adatszolgáltatásról szóló kimutatást.

- a./ Láthatás végrehajtási cselekmény nem volt, így pénzbürség kiszabásra sem került sor.
- b./ Magatartási ok miatt veszélyeztetettek közül fiatalkorú szeszestált nem fogyaszt és kábítószerrel sem.
 - A veszélyeztetettként nyilvántartott cigány kiskorúak egy családba tartoznak.
 - A veszélyeztetettek nyilvántartásából törlés a tárgyévben nem történt.
- c./ A pártfogoltak között cigány gyermek nincs.
- d./ Bünelkövető pártfogoltak között cigány gyermek nincs.
- e./ Rendszeres nevelési segélyben részesülő nincs.
- f./ Állami gondozott kiskorú községünkben jelenleg, illetve a tárgyévben nem volt.

Nagybánhegyes 1984 január 10

Bogár István
szakig. szerv vez.

MŰVELŐDÉSI MINISZTERIUM

TUDOMÁNSZERVEZÉSI ÉS INFORMATIKAI INTÉZET KÖZGAZDASÁGI FŐOSZTÁLY STATISZTIKAI OSZTÁLYA
1051 Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky ut 22. (Levélcím: 1369 Budapest, Pf. 339) Telefon: 123-858

Az adatgyűjtést a művelődési miniszter
50032/80. sz. alatt rendelte el.

JELENTÉS

A GYÁMHTÓSÁG TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Tárgyév: 1983. (december 31-i állapot)

AZ ADATSZOLGÁLTATÓ GYÁMHTÓSÁG:
(hosszubélyegzője)

Adatszolgáltató: valamennyi elsőfoku gyámhatóság
Kitöltendő: 2 példányban
Beküldendő: 1 példányban a község, nagyközség
a járási gyámhatósághoz január 12-ig
a város (kerület) a megyei (fővárosi)
gyámhatósághoz január 20-ig.

NAGYBÁNYAHEGYI KÖZSÉGI GYÁMHTÓSÁG
VB. SZAKIGAZGATÁSI SZERVE
Kossuth u. 61. Telefon: 1.
Működési idő: 123-858

MEGJEGYZÉS A TÁBLÁZATOK KITÖLTÉSÉHEZ: x) jelű rovatokat a községi gyámhatóságnak nem kell kitölteni.
xx) jelű rovatokat a községi és nagyközségi gyámhatóságnak nem kell kitölteni.

1. SZEMÉLYI ADATOK (dec. 31-én)

1	Gyámhatósági ügyeket (is) intéző előadók száma összesen		1
2	E b b ö l	jogi egyetemi	végzett - sügüek száma
3		államigazgatási főiskolai	
4		egyéb felsőfoku	
5		középiskolai	
6		általános iskolai	
7		az állam- és jogtud. karok	esti-levelező tagozatán to- vábbtanulók száma
8		az Államigazgatási Főiskola	

* A 2-6-ig sorok adatainak összege azonos az 1. sor adatával.

2. HATÁROZATOK SZÁMA (a tárgyévben)

1	Határozatok száma összesen			7
2	E b b ö l	ügyészi órással		megtá- madott határo- zatok száma
3		államigazgatási uton		
4		bírói uton		
5		egyéb jogorvoslattal *)		
6		összesen (2-5-ig)		
7	Ebből (6. sorból)	módosított vagy visszavont		határozatok száma
8		mérlegelési jog- körben	megvál- toztatott	
9		jogsértés miatt		
10		megsemmisített		
11		másodfokon még el nem bírált		
12		helybenhagyott		

* Az 5. sorban (egyéb jogorvoslattal) nem csak a fellebbezési kérelemmel megtámadott, hanem a felülvizsgálati eljárás során hivatalból felülvizsgált határozatok számát is fel kell tüntetni.

** A 7-12-ig sorok adatainak összege azonos a 6. sor adatával.

3. ÜGYIRATFORGALMI ADATOK (a tárgyévben)

1	Az iktatott ügyiratok száma	alapszámmal	42
2		alszámmal	25
3		összesen	67

3/a. LÁTHATÁS (a tárgyévben)

1	A tárgyévben kezdeményezett láthatási ügyek száma		
2	Bíróági egyezség után kezdeményezett ügyek száma		1
3	A láthatást a gyámhatóság szabályozta (jogerősen befejezett ügyek)		
4	E b b ö l *	határozattal	
5		egyezséggel	1
6	Végrehajtási cselekmények száma (Gyer. 61. §)		

* A 4-5-ig sorok adatainak összege azonos a 3. sor adatával

4. GYÁMSÁG, GONDNOKSÁG, SZÁMADÁS (dec. 31-én)

1	Gyámság alatt álló kiskorúak száma	XX
2	Ebből családba fogadott kiskorúak száma	XX
3	Nyilvántartott gondnokság alatt állók száma	XX
4	*) bíróság által gondnokság alá helyezettettek száma	XX
5	Ebből ideiglenesen gondnokság alatt állók száma	XX
6	távollevő gondnokoltak száma	XX
7	Tiszteletdíjban részesülő bivatásos gyámok (gondnokok) száma	XX
8	Az általuk gyámolt kiskorúak száma	XX
9	Az általuk gondnokoltak száma	XX
10	Számadásra kötelezett törvényes képviselők száma	2
11	Ebből szülők száma	
12	gyámok száma	
13	gondnokok száma	2
14	ideiglenes gondnokok száma	
15	állami gondozottak részére kirendelt vagyonkezelő eseti gondnokok száma	
16	egyéb eseti gondnokok száma	
17	Számadásra kötelezett nem törvényes képviselők száma (zárgondnok)	

- *) A 4 - 6-ig sorok adatainak összege azonos a 3. sor adatával.
- **) A 11 - 16-ig sorok adatainak összege azonos a 10. sorba írt adattal.

5. NYILVÁNTARTOTT VESZÉLYEZTETETT KISKORUAK SZÁMA *) (dec. 31-én) (Ezt a táblát a járásnál nem kell kitölteni)

Megnevezés		Veszélyeztetett kiskorúak összesen	Az összesenből		
			lakáskörülmények miatt (is)	alkoholista veszélyeztettség miatt (is)	cigány
Környezeti	okból - a gyámság - táságnál - nyilvántartott ++)	18		16	2
Magatartási					
Anyagi					
Egészségi					
ÖSSZESEN		18		16	2
Ebből oktatási intézményben is nyilvántartott		18			

5/a CSALÁDOK száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek: 10

5/b A tárgyévben nyilvántartásba vett veszélyeztetett kiskorúak száma 1

5/c A tárgyévben megszűnt veszélyeztetett kiskorúak száma (eredményes intézkedés miatt) 1

+) Ez a tábla nem tartalmazhatja a 8., 10., 11. táblában jelentett kiskorúak számát.

+) Ha a kiskorú veszélyeztetettsége több okból áll fenn, a döntő okot kell alapul venni.

6. VÉDŐ-ÉS ÓVÓINTÉZKEDÉSEK SZÁMA (a tárgyévben)

Megnevezés		Intézkedések száma
1	figyelmeztetése	
2	magatartásra kötelezése	
3	részére pártfogó kirendelése (Gyer. Tl. § alapján)	
4	munkába helyezése	
5	érdekében a szakszervezeti szerv megkeresése a munkajogi szabályok megsértése miatt	
6	figyelmeztetése, felszólítása	
7	kötelezése a kiskorú elhelyezésére (búleszüdében, óvodában, általános iskolai napköziben, diákotthonban, kollégiumban)	
8	kötelezése nevelési tanácsadó, gyermekideggyógyászati intézet felkeresésére	
9	magatartásának megváltoztatása érdekében az illetékes intézmény igazgatójának az állandó bizottságának, a lakóbizottságnak megkeresése	4
10	helytelen magatartása miatt a munkahely, a szakszervezeti szerv megkeresése	
11	munkafeltételei megjavításának segítése	
12	ismétlődő helytelen magatartása miatt pénzbírság kiállításba helyezése	
13	Egészségügyi veszélyeztetettség miatt az illetékes egészségügyi szerv megkeresése	
14	A kiskorú elhelyezése megváltoztatásának	kedvezményezése
15	A szülői felügyelet megszüntetésének	
16	Gyermektartásdíj megállapításának	
17	Kiskorúak veszélyeztetése	
18	Egyéb büntető eljárás	
19	Társadalmi bírósági eljárás	
20	Alkoholelvonó kezelés, gondozás	5
21	Munkaterápiás intézeti gyógykezelés	
22	Összesen (intézkedési esetek száma (1-21-ig))	9
23	A 12. sorokból: hány esetben szabtak ki pénzbírságot	
24	A 15. sorból: hány esetben szüntette meg a bíróság a szülők felügyeleti jogát	
25	A 17. sorból: hány esetben hozott a bíróság elmarasztaló ítéletet	
26	A 20. sorból: hány fő részeseült alkoholelvonó kezelésben	3
27	A 21. sorból: hány fő részeseült intézeti gyógykezelésben	
28	A 26. sorból: visszaeső alkoholisták	
29	A 6 - 21. sorból: hány gyermeket érint	6
30	A 22. sorból: a cigány kiskorúakat érintő intézkedések száma	

7. MEGELŐZÉS

1	Megelőzés
2	A megelőzés

8. KISKORÚAK SZÁMA

1	F
2	
3	
4	

en)
kedések
ama

7. MEGELŐZŐ PÁRTFOGOLÁS (a tárgyévben)

1	Megelőző pártfogók száma *)	2
2	A pártfogolt kiskorúak száma	3

8. KISKORUAK PÁRTFOGÓ FELÜGYELETE ÉS UTÓGOND- ZÁSA (a tárgyévben)

1	Pártfogó felügyeletet ellátó pártfogók száma (a hivatásos pártfogókkal együtt *)	
2	Pártfogó felügyelet alatt álló kiskorúak száma összesen	
3	E b b ö l (*)	bíróság által próbára bocsátottak száma
4		felfüggesztett szabadságvesztésre ítéltek száma
5		feltételelesen szabadlábra bocsátottak száma
6		javító-nevelőintézetből ideiglenesen elbocsátottak száma
7		pártfogó felügyelet alá helyezettek száma (az 1979. 11. tv. 93. §-a szerint)
8	Pártfogó felügyelet alatt álló kiskorúakkal kapcsolatos intézkedések száma ***)	
9	A büntető eljárás alatt pártfogásban része- sülő (6/1980. /VI. 24. /OM sz. r. 16. § /1/ bek.)	
10	Gyámhatóság intézkedése alapján párt- fogásban részesülő (6/1980. /VI. 24. /OM sz. r. 16 § /2/ bek.)	
11	Érdekükben (9-10. sorból) tett intézkedések száma	
12	Utógondozott kiskorúak száma (6/1980. /VI. 24. /OM sz. r. 18. §.)	
13	A 2. sorból visszaeső kiskorúak száma	

*) A pártfogót csak egyszer szabad kimutatni, függetlenül attól, hogy a gyámhatóság hány kiskorú (fiatalkorú) részére rendelte el.

**) A 3-7-ig sorok adatainak összege azonos a 2. sorba írt számadattal.

***) A pártfogói kirendelés nélkül

9. HELYSZINI ELLENŐRZÉSEK (a tárgyévben)

1	Gyámság alatt állóknál	a nyilvántartásba bejegyzett helyszíni ellenőrzések száma	
2	Gondnokság alatt állóknál		4
3	Veszélyeztetetteknél		42
4	Pártfogásban részesülőknél (a 7. tábla 2. sorából)		5
5	Pártfogó felügyelet alatt állóknál		
6	Állami gondozott tartására köteles hozzátartozójánál		
7	Nevelőszülőknél		
8	Bírósági megkeresésre		
9	Tartásdíj felhasználásával kapcsolatos		
10	ÖSSZESEN (1-10-ig)		

10. RENDKÍVÜLI SEGÉLYEZÉS (a tárgyévben) (A járásnál nem kell kitölteni)

1	A költségvetésben biztosított segélykeret összege Ft-ban *)	5000
2	Ebből kifizetett segélyek összege Ft-ban	5000
3	Ebből cigányok részére	-
4	A segélyezésben részesített családok száma **)	4
5	Ebből cigány család	-
6	Ebből a segélyben részesített kiskorúak száma ***)	11
7	Ebből cigány kiskorú	-
8	Az összes segélyezési esetek száma	1

*) Ha a költségvetésben biztosított keretet az év folyamán módosult, úgy a módosított összeget kell az 1. sorban feltüntetni.

**) Ha egy család (kiskorú) az év folyamán többször részesült segélyben, csak egyszer (nem az esetek száma szerint) kell feltüntetni.

11. RENDSZERES NEVELÉSI SEGÉLYEZÉS

1	Rendszeres nevelési segélyben részesített családok száma*)	x	
2	Ebből cigány családok száma	x	
3	Rendszeres nevelési segélyben részesített kiskorúak száma*)	x	
4	cigány kiskorúak száma	x	
5	Ebből ** (a 3. sorból)	pénzbeli és természetbeni juttatásban együttesen részesítettek száma	x
6		csak pénzbeli juttatásban részesítettek száma	x
7		csak természetbeni juttatásban részesítettek száma	x
8	A tárgyév folyamán megszűnt nevelési segélyezések száma		x
9	A tárgyév folyamán megvont nevelési segélyezések száma		x

*) December 31-i adatok

**) Az 5 + 6. + 7. sor adatainak összege azonos a 3. sor adatával.

12. INTÉZETI ELHELYEZÉS (a tárgyévben)

Megszűnt intézeti elhelyezések száma		a tárgyévben	x
Intézeti elhelyezésben részesítettek száma			x
Illetékességi változás miatt	a távozások száma		x
	az átvételek száma		x
December 31.-én nyilvántartott intézeti elhelyezettek száma			x
E b b ő l az 5.-ből	egészségügyi körülmények	miatt intézetben elhelyezettek száma	x
	kedvezőtlen lakáshelyzet		x
	a szülők elfoglaltsága		x
	a szülők munkaképtelensége		x
	kedvezőtlen szociális helyzet		x
A tárgyévben intézeti elhelyezésben részesítettek közül előzőleg védő- és óvó-intézkedésben részesültek száma			x
A tárgyévben megszűnt intézeti elhelyezések utáni pártfogói kirendelések száma (az 1. sorból)			x
A tárgyévben megszűnt intézeti elhelyezések közül állami gondozásba vett kiskorúak száma (az 1. sorból)			x

6-10. sorok adatainak összesenje megegyezik az 5. sor adatával.

13. ÁLLAMI GONDOZÁSOK (a tárgyévben)

1	Megszűnt állami gondozások száma		a tárgyévben	x
2	Állami gondozásba vettek száma ^{x)}			x
3	Illetékességi változás miatt	a távozások száma		x
4		az átvételek száma		x
5	December 31.-én nyilvántartott állami gondozottak száma			x
6	E b b ő l a z 5 . - b ő l	az állami gondozottak család- jának száma		x
7		a nyilvántartott cigányok száma		x
8		környezeti	ok(á)ból állami gondozásba vettek száma (ha több ok- ból történt, a döntő okot kell figyelem- be venni ^{**})	x
9		magatartási		x
10		szülők hiánya		x
11		egészségi		x
12		vagyonnal, jövedelemmel rendelkező állami gondozottak száma		
13	A 12. sorból árvaellátásban részesülők száma			x
14	A tárgyévben állami gondozásba vettek- ből előzőleg védő- és óvóintézkedésben része- sültek száma			x
15	Pártfogásban részesülő volt állami gondozott kiskorúak száma			
16	Az állami gondozottak után fizetésre kötelezett hozzátartozók száma			
17	A tárgyévben hány esetben került sor a hátralék méltányosságból történő elenge- désére			
18	A tárgyévben hány alkalommal tett fel- jelentést a gyámhatóság a tartási kö- telezettség elmulasztása miatt			
19	Gyermek és ifjúságvédő intézetbe ideiglenes hatállyal beutaltak száma			
20	Ebből a 19.-ből az állami gondozásba vett kiskorúak száma			

*) Tartalmazza a nem jogerős határozatokat is.

**) A 8-11. sorok adatainak összege azonos a 5. sorban közölt adattal.

14. VAGY

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

14. VAGYONI ÜGYEK (a tárgyévben)

1	Vétellel, ajándékozással kapcsolatos *)	jóváhagyott	ügyek száma	xx
2		elutasított		xx
3	Eladással kapcsolatos **)	jóváhagyott	száma	xx
4		elutasított		xx
5	Nyilvántartott ingó- és ingatlan- tulajdonos	kiskoruak	száma	xx
6		gondnokolatok		xx
7	Ebből az 5. ill. 6.-ból	kiskoruak	száma, akiknek OTP betétállománya van dec. 31-én	xx
8		gondnokolatok		xx
9		kiskoruak	száma, akiknek OTP betétállománya van dec. 31-én	xx
10		gondnokolatok	száma, akiknek OTP betétállománya van dec. 31-én	xx
11	Az év folyamán nagykorúvá vált ingó- és ingatlantulajdonos kiskoruak száma			xx

*) A tulajdonközösség megszüntetésével és az osztályos egyezséggel kapcsolatos ügyeket is tartalmazza

***) A kisajátítással, a telekalakítással, a termelőszövetkezeti vagy állami tulajdonba vétellel, a megterheléssel (kölcsönfelvétellel, jelzáloggal, szolgalmi joggal) és a köztulajdonba felajánlásra vonatkozó jognyilatkozatok elbírálásával kapcsolatos ügyeket is tartalmazza.

15. CSALÁDI JOGÁLLÁS RENDEZÉSE (a tárgyévben)

1	Kiskoruak száma, akiknek családi jogállása rendeződött		xx
2	E b b ö l	elismerési esetek száma	xx
3		apaság megállapításának száma	xx
4		képzelt apa (szülők) megállapításának száma kiskoruak részére	xx
5	Egyéb családjogi perek száma		xx
6	Kiskoruak száma, akiknek családi jogállása még nem rendeződött (folyamatban van)		xx

*) A 2-4. sorok adatainak összege azonos az 1. sorban közölt adattal.

16. ÖRÖKBEOFODÁS ÉS FELBONTÁS*) (a tárgyévben)

1	Engedélyezett örökbefogadások száma			xx
2	E b b ö l	állami gondozott volt (A Csjt. 48. § (5) bek. a) pontjában foglaltak szerint.	xx	
3		a szülő hozzájáruló nyilatkozatának pótlásával (csak a Csjt. 48. § /4/ bekezdése alapján) engedélyezett örökbefogadások száma	xx	
4		a vér szerinti szülő részéről nem ismert személy által történt (csak a Csjt. 48. § /3/ bekezdése alapján állami gondozáson kívüli) örökbefogadások száma	xx	
5	Felbontott örökbefogadások száma			xx
6	E b b ö l	állami gondozott volt	xx	
7		a szülő hozzájáruló nyilatkozatának pótlásával engedélyezett örökbefogadás volt	xx	
8		a vér szerinti szülő részéről nem ismert személy által történt örökbefogadás volt	xx	
9	A felbontott örökbefogadások közül	kiskoruak	száma	xx
10		nagykoruak		xx

*) Csak a jogerősen befejezett ügyeket kell kimutatni.

17. GYÁMTHATÓSÁGI ELŐTERJESZTÉSEK, GYERMEKVÉDELMI BIZOTTSÁGI TEVÉKENYSÉGEK (a tárgyévben)

(Az 1 - 8. sorokat a járási hivataloknak kitölteni nem kell)

1	Tanácsülésen tárgyalt gyámhatósági előterjesztések száma		
2	Ebből	gyermekvédelem egészét érintő	
3		részterületet érintő	
4		egyéb területet (is) érintő	
5	VB. által tárgyalt gyámhatósági előterjesztések száma		2
6	Ebből	a gyermekvédelem egészét érintő	1
7		a részterületet érintő	1
8		egyéb területet (is) érintő	
9	Gyermekevédelemmel foglalkozó BIZOTTSÁGOK száma		1
10	A bizottsági tagok és aktívák száma		10

2 + 3 + 4. sor = 1. sor

6 + 7 + 8. sor = 5. sor

18. KISKORUAK HÁZASSÁGKÖTÉSE (a tárgyévben)

Megnevezés			16 éven aluli leány	18 éven aluli fiú	Összesen
1	Házasságkötési kérelmek száma		x	x	x
2	Ebből	engedélyezett házasságkötések száma	x	x	x
3		elutasított kérelmek száma	x	x	x
4		folyamatban levő (még el nem intézett) kérelmek száma	x	x	x

2 + 3 + 4. sor = 1. sor

Kelt, 1984. január 10.

P.H.

gyámügyi előadó

osztályvezető
(szakigazgatási szerv vezetője)

XI. Nyilvántartási lap

az oktatási — nevelési intézmények számára a veszélyeztetett gyermekekről

A nyilvántartásba vétel időpontja:

19 [] [] év [] [] hó

aport kitöltő intézmény
nevezése és címe:

A gyermek személyi adatai:

A gyámhatóság is nyilvántartja¹: _____

Név:		2	
Születési helye és ideje:		19 év	hó n.
Gyermek óvodás (1), ált. iskolás (2), gyógyped. intézm. tanulója (3), gimnáziumi (4), szak- szépkisiskolai (5), szakmunkástanuló (6), dolgozók ált. iskolájába jár (7), dolgozók ált. isk. r és munkaviszonyban áll (8), egyéb (9)			
Gyermek hol kinél lakik?			
Té- ny tozás	1.	Munkahe- lyének megnevezése	1.
	2.		2.
	3.		3.
Apkői ellátásban mely névben részesült?		Tanulósobai ellátásban mely tanévekben részesült?	
Gyermek túlkoros-e? igen—nem; hány évvel?...; Osztályt ismételt-e? igen—nem			
Melyik osztályokat ismételte, és hány alkalommal?			
Mindennapos iskolába járás alól felmentett-e? igen — nem; osztályozó vizsgát tett-e? igen — nem			

A gyermek szülőjének (gondviselőjének) személyi adatai:

Megnevezés		Apa (gondviselő) ³	Anyá
Év (leánykori)) és Születési év		19...	19...
Ház- társ lakása	Ház- társ lakása		
Munkahelye			
Szülők va- yonai állapota			

Családban az egy főre jutó havi jövedelem Ft

Gyermek testvéreinek száma... ebből kiskorú...

L. a tájékoztató 3. pontját. 2) L. a tájékoztató 4. pontját. 3) Ha anyá a gondviselő az „Apa” rovatot nem kell kitölteni.
forrás: Oktatási Minisztérium 1978. IV. 5. S. Gy.

3. A gyermek veszélyeztetettségének okai

A. Környezeti ok

a) Családi környezet

a/1. A család szerkezete: A szülők házasságban élnek (1), élettársak (2), külön élnek (3), a házasságot felbontották (4), a gondozó szülő újabb házasságban él (5), a szülők között életközösség nem volt (6), a gyermek nem a szülőknél van elhelyezve (7) ☐

a/2. Nevelési hiányosság: gondozás hiánya (1), felügyelet hiánya (2), helytelen bánásmód; brutalitás (3), túlzott szigor (4), kényeztetés (5), közömbösség (6), érzelmi kapcsolat hiánya a családban (7), gyűlölködés a családban (8), kettős nevelés (9), egyéb: ☐

a/3. Erkölcstelen családi környezet: a szülők (gondozók) könnyelmű, felelőtlen életvitele (1), a szülők (gondozók) munkakerülők (2), nemi erkölcs megsértése (3) ☐

a/4. Italozó életmód: a családban (1), az italozás garázdasággal párosul (2) ☐

a/5. Bűnöző családi környezet: büntetve volt az apa (1), az anya (2), a gondozó (3), más családtag (4), büntetése folyamatban van az apának (5), az anyának (6), a gondozónak (7), más családtagnak (8), ☐

a/6. Az elkövetett bűncselekmény:

a/7. Rossz lakásvizonyok: A lakás rossz állagú (1), nincs a lakásban folyóvíz, nincs villany (2), 1 szobában több nemzedék él együtt (3), a lakásban hiányos az alapvető berendezés, felszerelés (4), az egy szobában élő személyek száma: ☐

b/ Családon kívüli környezet: negatív hatású baráti kör (1), bűnözőkkel kapcsolat (2), a gyermek galéri tagja (3), egyéb (4) ☐

c. A gyermek személyiségében rejlő ok: értelmileg-érzelmileg szociálisan visszamaradt (1), gátlásos-szorongó (2), agresszív magatartású (3), szökő-csavargó (4), italozik (5), lop (6), garázdálkodik (7), egyéb (8) ☐

C. Anyagi ok: A szülő munkaképtelen (1), csökkent munkaképességű (2), több gyermekes család (3), önhibáján kívül alacsony keresetű (4), egyéb (5), ☐

D. Egészségi ok: TBC (1), egyéb fertőző betegség (2), tartós egyéb betegség (3), idegbeteg a gyermek (4), ideg-elmebeteg az anya vagy apa (5), ideg-elmebeteg más családtag (6), egyéb (7) ☐

4. A családot segítő rendszeres ellenőrzésekről:

(Minden egyes bejegyzést az ellenőrzés időpontjával kell kezdeni és az ellenőrző kézjegyével lezárni. Hely hiányában a bejegyzésekhez pótlapot kell behelyezni.)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

5. Intézkedések

a) az oktatási intézmény intézkedései

b) a gyámhatóság intézkedései:

6. A pártfogó neve, címe és telefonszáma:

Tájékoztató a nyilvántartási lap kitöltéséhez

1. A nyilvántartási lap szélén levő négyszögeket — a nyilvántartásbavétel időpontjának kivételével — nem kell kitölteni, mert azok kizárólag gépi feldolgozás célját szolgálják.

2. A nyilvántartásba vétel időpontjánál a hónapot két számjeggyel kell kitölteni. (pl. február = 02.)

3. „A gyámhatóság is nyilvántartja” szöveg után **x** jelet kell tenni, ha az éves egyeztetés során megállapítják, hogy a gyermeket a gyámhatóság és az oktatási intézmény is nyilvántartja veszélyeztetettként. Ha a gyámhatósági nyilvántartás megszűnik, a jelet át kell húzni.

4. A név után a 2. jelzésű bekeretezett részbe **x** jelet kell tenni, ha a gyermek cigány származású.

5. A gyermekek veszélyeztetettségének okai című kérdésekre a választ értelemszerűen, az előnyomtatott legjellemzőbb válaszlehetőségek aláhúzásával kell megadni.

Az ellenőrzendő kiskorú / gondnokolt / adatok:

N é v : születési hely: év hó nap

Létki: u. ezén ellett.

A törvényes képviselő adatai:

N é v :

Létki: u. ezén ellett.

Kiskorú vagyona:

Egyéb észrevételek:

II.

A kiskorú / gondnokolt / vagyonanak kezelése során észlelték, vagy
gyonaganak állaga, hasznosítása módja, illetve felhasználása:

A kiskorú / gondnokolt / elhelyezése: / Itt felsoroljuk a tartózkodási
helyeket, a neveléssel való problémákat, veszélyeztetettség

okokat, ruházati, étkezési /

Amenyiben túlsúlyos elhelyezést nyert, annak címe:

A kiskorú magatartása, tevékenysége / felsoroljuk a tanult, dolgoz-
zott, melyen magatartást tanult a veszélyeztetettség okait /

A szülők / nevelő szülők, törvényes képviselő / anyagi helyzete:

Létki: / anyagi helyzet, bejuttatás / áll: ezén, hónap,

A lakás rendelkezésére álló lakóhelyek és annak rendelkezésére álló
tárgyai:

A család életmódja, ruházatai való életkora:

A szülők munkahelye:

Az apa:

Munkahelye: foglalkozás:

havi keresete Ft. háztáji területe:

Az anya:

Munkahelye: foglalkozás:

havi keresete: Ft. háztáji területe:

Egyéb jövedelemforrások / pl. földi kereset állatállomány . . . /

A kapott családi pótlék összege: Ft.

Gondozási díj: Ft. Amennyiben a gyermek állami gondozott:

Apa, anya nemvite íze, fizetk-e rendszeresen:

Egyéb észrevételek:

Nagybányász, 19 ghd . . . nap

Készítette:

Előzetes: 19. ghd. 19. ghd.

Tályékoztató Békésmegye veszélyeztetett gyermekeiről
1983.

gyermekvédelemről szóló szakirodalom szerint minden gyermek fejlődését háromfajta sérülés lehetősége fenyegeti:

biológiai-fiziológiai,
szociális,
pszichés

ezek gyakran összefüggnek egymással. Az egészséges család nagyrészt védettséget ad az ártalmakkal szemben.

biológiai-fiziológiai sérülések megelőzése, gyógyítása az egészségügyi szervek feladata.

szociális sérülések megelőzése, **kiküszöbölése az életszínvonalpolitika**, a családpolitika,

lelki sérülések megelőzése és lehetséges korrekciója a pedagógia és a pszichológia közös határterülete.

Gyermekek- és ifjúságvédelem így válik elméletben is, gyakorlatban is komplex területté, amelynek összetevői között a leglényesebbek:

a jogi
a szociális
az egészségügyi,
a közgazdasági,
pszichológiai részterületek.

Vel azonban a gyermekek és családjuk életében mindenen tényezők egyedi módon érvényesülnek, a gyermekvédelmi esetekben problémák összegeződnek: ezért a gyermekvédelem szemléleti alapja, gyermeki személyiségfejlődés egészét segítő pedagógiai szemlélet. Minden tudomány és minden gyakorlati eljárás a pedagógiának van alárendelve a gyermekvédelmi esetekben.

Gyermek érdekeit leginkább a pedagógiai érdek fejezi ki.

A pedagógiai érdek érvényesül a legtágabban értelmezett gyermekvédelemben, a családoknak és a gyermekeknek közvetlenül vagy közvetve juttatott társadalmi hozzájárulások rendszerében, melyben minden család részesülhet, pl:

gyermek- és családvédelem,
családi pótlék,
gyermekgondozási segély,

lakásjuttatási kedvezmény,
gyermekcikkék állami árkiegészítése,
iskoláztatás,
gyermekintézmények,
jogvédelem.

pedagógiai érdek érvényesül a szűkebben értelmezett gyermek-
édelmi tevékenységben is. Annak célja ugyanis az, hogy meg-
előzze, elhárítsa vagy enyhítse azokat a gyermekekre ható káro-
kodásokat, amelyek egészséges személyiségfejlődését megzavar-
ják, vagy meggátolják.

ésrészt segítse azoknak a pozitív hatásoknak az érvényesülését,
melyek hozzájárulnak a gyermek társadalmilag is értékes képes-
égeinek kibontakoztatásához, kifejlesztéséhez.

zzel a társadalom érdekét, és az egyén boldogságát egvidejűleg
szolgálja.

ben a munkában ritka a látványos eredmény. Sikerei a beavatat-
ások előtt rejtve maradnak. A gyermekvédelem valódi sikere
ugyanis az, hogy ha azokból, akik körülményeik és fejlődési za-
raraik miatt

elzúllásra,
ideg- és elmebajokra,
öngyilkosságra,
alkoholizálásra,
narkomániára,
társadalomellenes magatartásra,
hát deviáns életvitelre vannak prediszponálva, azokból a gyer-
kekből
alkotóképes,
munkaképes,
családi életre képes,
társadalomba, közösségbe illeszkedő,
becsületos em'ereket nevel.

gyermekvédelmi munka valódi értéke akkor derül ki, ha elha-
golgják.

egv-egy lakókörzetben,
iskolakörzetben,
munkahelyen növekszik,

gyermek - és fiatalokoruk bűncselekményeinek száma, ha a

gyermeknépesség érzelmi kulturáltsága helyébe a vadság, az agresszivitás lép, ha az írott és íratlan erkölcsi szabályokat sokszorosan megsértik.

Hazánkban, de Békés megyében is tapasztalható nem is kis mennyiségben ez a jelenség.

Az utóbbi 5 évben 1978-82-re, országosan a gvámhatóságok által nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma 33 %-kal, mintegy 100000-re nőtt. Szakemberek becslése szerint ez eléri a 300000. Megyénkben ezen időszak alatt 21%-kal nőtt, jelenleg 2030 a nyilvántartott veszélyeztetett kiskorú száma, a 0-18 éves korú népesség 1,8%-a. /Országos arány:3,7%/ 10.000 lakosra országosan 6,2, megyénkben 4,4 veszélyeztetett kiskorú jut.

Környezeti, anyagi okból, vagyis a szülők által veszélyeztetett a nyilvántartott kiskorúak 81%-a. /országosan 78,9 %-a./

Ez az arányszám is indokolja azt a megállapításunkat, hogy a szülői felelősség erősítése, nevelési munkájuk elhanyagolásának szigorubb számonkérése sürgető, amit tovább indokol az is, hogy a nyilvántartott kiskorúak 34,9 %-a, országosan 30 %-a alkoholizmus miatt is veszélyeztetett.

Magatartási ok miatt, a veszélyeztetett kiskorúak 13 %-a, országosan 18,5 %-a van a nyilvántartásban.

Nem győzzük elégszer hangsúlyozni, hogy nem divatból foglalkozunk manapság annyit a veszélyeztetett kiskorúakkal való fokozottabb törődéssel, illetve a veszélyeztetettség megelőzésével, hanem azért, mert a hátrányos helyzet potenciálisan magában hordozza a veszélyeztetettség lehetőségét, - a veszélyeztetettség pedig a bűnözést.

Veszélyeztetett kiskorúak esetében, ha a veszélytényezők súlyosbodnak, a kiskorú szembefordul környezetével, a társadalmi normákkal. Márpedig Békés megyében sajnálatosan a fiatalok bűnözésben növekvő tendencia érvényesül.

1981. évben 69 gyermekkorú.

1982. évben 85 gyermekkorú követett el bűncselekményt, az emelkedés 23,1 %-os.

1981. évben 203 fiatalok,

1982. évben 257 fiatalok bünelkövető cselekményét derítették fel, a növekedés: 26,6 %. /országos arány 5,9%./ Ez a növekedés annál is inkább sajnálatos, mivel megvénkben 1982. évben az összes bünelkövetők száma 9,8 %-kal csökkent.

Figyelmet érdemel az a szomorú tény is, hogy magas a fiatalok bünelkövetők között, az erőszakos, garázda jellegű büncselekmények aránya 19,2 %, a rablást elkövetők száma pl. megduplázódott.

Ismeretes, hogy a fiatalok bünelkövetők cselekményeiket zömében csoportosan /59,1%./ követik el és elsősorban vagyon ellen irányulóan.

1982. évben pl. 162 fő fiatalok, 73 fő gyermekkorú követett el vagyon elleni büncselekményt.

Az is figyelemre méltó, hogy a büncselekményt elkövetők túlnyomó többsége, 1982-ben az elkövetők 65,7%-a egész, vagy látszólag egész családban élt.

Különösen nehéz a gyermekvédelem dolga, ha nem csupán a gyermekben kell rendeznie a magatartás alapjait, hanem az őt nevelő vagy nem nevelő/ esetleg rá ártalmasan ható családban is. Már eddig a fentiekből kitűnt, hogy többségében ilyen esetekkel van dolgunk.

Egül is, három tényező dönti el a sikert:

Sikerül-e a gyermek gondozásának, nevelésének tárgyi feltételeit megteremteni a családjában?

Sikerül-e a családtagokat alkalmassá tenni a gyermek nevelésére?

Sikerül-e a gyermeket befo adó és elfogadóképessé tenni a pozitív nevelési hatásokra?

A három problémakör szoros kölcsönhatásban van. Egyniknek a megoldása sem sikerülhet a másik kettő nélkül, ezért mind a szociális segítő gondozás, mind pedig a szűkebb értelemben vett családnevelés csak akkor érhet célt, ha szinkronban vannak egymással.

Hazánkban kialakulóban lévő családgondozó tevékenység erre törekszik. Különösen az MSZMP Politikai Bizottságának 1981. évi augusztusi állásfoglalása óta, amely kimondja: "A veszélyeztetettség megelőzésének, illetve a gondozásának fő színtere a család legyen."

A gyermekvédelem kettős eszközrendszerrel működik. Az egyik az ún. elsődleges területi gyermekvédelem, amelynek keretében a gyerekek a családjában marad, nevelését így irányítja és ellenőrzi az iskolai és az állami apparátus.

A másik a családi köréből kiemelt és kedvező nevelési feltételek között elhelyezett gyermek nevelése sorsiránvító gondozása, ami többnyire az állami gondozásbavétellel valósul meg.

Az iskolák gyermekvédelmi munkája tehát a területi gyermekvédelemhez tartozik, ezért pedagógiai apparátusa útján, a tanácsi szakigazgatási szervvel, a gyámhatósággal tartja a kapcsolatot, természetesen a sok más szerven kívül, /rendőrség, ügyészség, nevelési tanácsadó, társadalmi szervezetek, stb/. Aki gyermekvédelemmel foglalkozik, szükségszerűen találkozik a pedagógia szinte valamennyi problémájával. Az ilyen esetekben a családi, óvodai, iskolai, iskolán kívüli nevelés korábbi sikertelenségei mutatkoznak meg. Ezek háttérében azonban számos olyan ártó erő működik, amely rendszertanilag csak lazán, esetleg többszörös áttételként vagy láncreakcióként érvényesül a pedagógiában.

Az a tény, hogy a pedagógián kívüli tényezők korlátozzák a nevelői munka eredményességét, hosszú időn át meggátolja a gyermekvédelemnek, mint pedagógiai területnek az elismerését. A gyermekvédelem eddigi fejlődése azonban azt bizonyítja, hogy a sokféle hatásnak a felhalmozódását a gyermekben a pedagógus képes befolyásolni a nevelés és az oktatás eszközeivel. Mivel pedig a jelenlegi társadalmi körülmények alapvetően kedvezőek

- megszűnt a tömeges nyo. or,
- a gyermekek rosszul tápláltsága,
- a környezet részvétlensége,
- a lehetőségek is növekvőben vannak.

A hibás fejlődésmenet megelőzésére, az ártalmas és károsodások elhárítására, a személyiségkorrekciós feladatok megoldására - azaz a kedvező nevelési hatások befogadásának előkészítésére. A gyermekvédelem fő feladata a gyermeki személyiségfejlődés védelme lett, humánus tartalmára nézve a

- a gyerek boldogságának,
- a család épségének védelme
- és erkölcsi-társadalmi érdekeik segítése.

Gyakorlatát tekintve

- részben a társadalom védelme az ártó elemektől,
 - részben pedig a termelés emberi vonatkozásainak fejlesztése.
- A devianciák kialakulásának meggátlása és korrigálása az egyén és a társadalom érdekében.

Ezzel a gyermekvédelem kilépett a jótékonkodás szentimentális bűnájából és belépett a megteremtendő pedagógiai kultúrába, a gyermekekkel való bánásmód,

- a gyermek képességeinek kifejtése,
- illetve azok feltételeinek megteremtése is kikerült a családok bezárt szférájából és a társadalomban közügyé vált, éppúgy, mint a kötelező iskoláztatás.

A gyermekvédelem az iskolai oktató-nevelő munkától nem idegen feladat, hanem a jó pedagógia hatás érvényesülésének előfeltételeit megteremtő, komplex tevékenység, amelyben kiemelkedő szerepe van a pedagógia elméletének és gyakorlatának is.

Az iskola ma már szükségszerűen vállalja, sőt vállalnia kell a gyermekvédelmi munkát.

A jó gyermekvédelmi munkát azonban csak az olyan iskola képes végezni, amelyikben a nevelés szelleme kedvez annak,

- ahol nem csupán sajnálkoznak az bajba jutott családokon,
- ahol nem csupán felháborodnak a gyerekek rossz állapotán,
- ahol nem szabadulni akarnak a nevelési problémás gyerekektől,
- hanem segíteni akarnak és tudnak, mert meggyőződésük ezt diktálja.

Gyere több olyan általános iskola van, amelyikben legalább olyan fontosnak tartják az érzelmek iskolázottságát, mint az értelmét. Hol nem csak objektív teljesítményközpontuságot hirdetnek és alósítanak meg - hanem fejlődésközpontuságot is, ahol nem csupán kiváló képességek kibontakoztatását tűzik ki célul, hanem értékelik a "mélyből felemelkedő" személyiség megnyilvánulásait is.

El kell ismerni azonban azt is, hogy vannak még olyan iskolák is, ahol a gyermekvédelemtől csak azt kívánják: vigye el más-hová a problémás gyereket, ne rontsa náluk a levegőt.

Örvendetes azonban, hogy egyre több az olyan iskola, ahol a pedagógusoknak az a nemes ambíciója, hogy felvegyék a harcot a sorsromboló erőkkal, mind a gyermek környezetében, mind a gyermek lelkében.

Hangsúlyozom, a gyermekvédelem legfőbb bázisai a közoktatási intézmények. A gyermek fejlődésének minden hibája, a nevelőés minden hiányossága kiderül az óvodai, általános iskolai és közép-fokú oktatás-nevelés során.

Az óvoda különleges előnye, hogy már kisgyermekkorban korrigálhatja a családi nevelést.

Felbecsülhetetlen értékű e szempontból az általános iskola, ahol 8 évig kísérhetik figyelemmel, szakértő szemmel a gyerek fejlődését, ahol lehetőség nyílik arra, hogy mind a gyerekekkel, mind pedig családjával és környezetével a pedagógus bensőséges, jó kapcsolatba kerüljön és e kapcsolatra alapozva irányítsa, de legalább befolyásolja a gyerek nevelését.

Általában a család tekinthető a nevelés döntő tényezőjének, de a gyermekvédelemben esetekben gyakran az iskolai nevelés válik fontossá.

Ha ugyanis a gyerek szocializációja az elsődleges közösségben a családban hiányos vagy hibás, az iskolai közösségi keretben még mód van a szocializációs zavarok megszüntetésére. A fejlődő személyiség formálhatósága ezt lehetővé teszi. A károsító családi háttér csak akkor végzete a gyerekeknek, hogyha hatását nem ellensúlyozzák.

Az iskola feladata, hogy igyekezzon:

- a gyerek személyiségének károsodását beavatkozásával megelőzni,
- a már bekövetkezett károsodásokat és azok hatásait megszüntetni, de leglább enyhíteni.

Ezen feladatrendszerből adódó tevékenységet, amely egy egységes folyamat két szakasza, azonban csak akkor lehet időben elkezdni és eredményesen végezni, ha az iskolák szoros kapcsolatban állnak azokkal az óvodákkal, amelyekből iskolába kerülnek a gyerekek.

Ha az iskolába kerüléssel egyidejűleg a gyermekről megkapják, ha nem kapják meg, megkérlik mindazokat az információkat, amelyek alapján már a tanév kezdetén tudják, hogy kivel elegendő átlagos formában és kivel kell megkülönböztetett figyelemmel foglalkozni. Kötelessége az általános iskolának az ezen összegyűjtött információk továbbítása a középiskolákba, szakmunkásképző intézetekbe.

A gyermekvédelmi megelőző munka, prevenció célja ugyanis az, hogy még idejekorán a károsodás bekövetkezte előtt avatkozzon be a nevelésbe, és ezzel kellő védelmet nyújtson az ártalmak ellen. Vagy szüntesse meg az ártalomhatást, vagy pedig a gyermeket tegye azzal szemben ellenállóvá.

Az un. generálprevenció kiküszöbölni igyekszik a gyakori és nagy gyermeklétszámot fenyegető ártalmakat azzal, hogy:

- fejleszti a szülők nevelési kulturáját,
- irányítja, ellenőrzi a gyermekek jellemnevelését, magatartását, iskolai és iskolán kívüli elfoglaltságát,
- feltárja, megszünteti a környezet rosszra csábító alkalmait.

Az un. speciálprevencióval az iskola a gyereket egyénileg fenyegető körülményeket változtatja meg.

- Ilyen:
- a rossz családi nevelés,
 - brutalitás,
 - erkölcstelen példa,
 - rossz társaság,

A gyerek és környezete egységet alkot, a gyermeki személyiség azonban a környezeti hatásoknak is képes ellenállni.

- a károsító körülmények tehát ellensúlyozhatók,
- az ártalmas folyamatos visszafordíthatók,
- gyakran még a kedvezőtlen környezet ellenére is.

A sikerhez az segít, ha a gondozómunka egyidőben több irányban és több területre hat.

A pedagógiai eszközöket:

- a nevelést,
- a meggyőzést,
- a rábeszélést,
- a gyermekek érdekeinek tudatosítását sokszor, szükség esetén jól kiegészíti a "hatósági erő", pl. a rendőr megjelenése a

saládi botrányok, a bérfizetések, a gyerek, vagy a szülők savargása idején.

Az iskolai prevenció nem nélkülözheti a szoros kapcsolattartást helyi tanácsi gyámhatósággal sem. Időről időre egyeztetni kell, kik azok a gyerekek, akik az iskolai nyilvántartások szerint átrányos helyzetben vannak. Nem kell-e ezek közül valakit veszélyeztetettnek tekinteni.

Kik azok, akik a veszélyeztetettek nyilvántartásában vannak. Zeknél egyenként meg kell, kellene közösen határozni, hogy melyek azok az intézkedések, amelyek a leghatásosabban segíthetik veszélyhelyzet felszámolását, a nevelési biztonság visszaállítását.

Zek a gyámhatósági intézkedések, amelyeket védő-, óvó intézkedéseknek nevezünk a következők:

kiskorut:

. felvilágosítással, tanáccsal látja el,
. figyelmezteti magatartásának helytelen voltára. Ez alkalommal jó, ha jelen van a gyermek osztályfőnöke, esetleg ezen túl még a gyermekvédelmi megbízott is.

A gyermek részére magatartási szabályokat írhat elő, ezek betartásának ellenőrzését segítse az osztályfőnök.

A gyermek mellé preventív pártfogót rendelhet, ha úgy ítéli meg, hogy szükség van a kiskorú felügyeletét folyamatosan ellátni, magatartását állandóan figyelemmel kísérni, helyes irányu erkölcsi fejlődését előmozdítani, szükség esetén a szülőt nevelési tevékenységében támogatni.

Pártfogóként, általában pedagógust - rendszerint a kiskorú osztályfőnökét - rendli ki a gyámhatóság, határozattal. A kirendelés határozatban is előírhat a gyámhatóság a kiskorúnak magatartási szabályokat. A pártfogó tehát ezen felhatalmazás alapján folyamatosan végzi a családgondozói munkát. Tapasztalatairól a szükséghez képest, de legalább 3 havonként tájékoztatja a gyámhatóságot. A pártfogálás ideje alatt is kérheti a gyámhatóságtól irányu segítséget, pl.

hogy a kiskorú részére rendkívüli vagy rendszeres nevelési segélyt állapítson meg.

Óvakodni kell azonban attól, amelyet sok esetben tapasztalunk,

hogy egyes pedagógusok elsősorban anyagiak juttatásában látják a családok, a gyermekek megsegítésének eszközét.

Előfordult olyan eset, hogy segélyt kért a gyermekvédelmi felelős a kiskoru részére. A segély folyósításához olyan környezettanulmányt készített, hogy a családban minden rendben van. A szülők és a gyermekek kapcsolata jó, de anyagi helyzetük szükségessé teszi a segélyezést.

Ugyanez a gyermekvédelmi felelős 3 hónap múlva a véleményében leírta, hogy ez a kiskoru már az előző tanévben is kérekpárt lobott, magatartásával állandóan zavarja a tanuló-társait, káros hatással van rájuk, tehát javasolja az állami gondozásba vételét.

Ez nem általános, de azért említettem meg, hogy még elvétve sem fordulhat ilyen elő. A pedagógus partnert keressen a gyámügyi ügyintézőbe annak érdekében, hogy a kiskoru személyiségét a kívánt irányba formálhassák együttesen.

Mindezen intézkedések eredménytelen maradnak,

a gyámhatóság a kiskorut intézetbe helyezheti el,

illetve állami gondozásba veheti.

Intézeti elhelyezés és állami gondozás között a legalapvetőbb

különbség az, hogy intézeti elhelyezés esetén a szülő szülői

felügyeleti jogai: amely, mint tudjuk:

a kiskoru gyermek gondozásának,

nevelésének,

magyona kezelésének,

örvényes képviselőjének jogát és kötelességét jelenti, a

gondozás kivételével fenn áll.

Az állami gondozás esetén a szülői felügyeleti joga szünetel,

a szülői felügyeleti jogokat, mint intézeti gyám a gyermekvédő

intézet igazgatója gyakorolja.

Az elsősorban az, hogy minél kevesebb legyen az a

gyermek, akivel szemben, vagy akinek érdekében az utóbbi, dras-

ztikus intézkedést kell aklamaznia a gyámhatóságnak, vagyis erő-

s uton kiemelni őt családi környezetéből. Szükség esetén

módszeresen éppen a gyermek érdekében meg kell tennie, de még

előzőkor is súlyos személyiség-sérülést okoz ez az alapvető vál-

tozás a gyermek életében.

A gyámhatóság a szülőkkel szemben az alábbi intézkedéseket teheti:

1. Figyelmezteti magatartásának helytelen voltára, következményeire, felszólítja annak megváltoztatására,
2. Kötelezheti, hogy gyermekét:
 - bölcsődében, óvodában, napközi otthoban kollégiumban helyezze el. Ilyen esetben a pedagógus kísérelje figyelemmel, hogy a szülő eleget tesz-e ezen kötelezettségének, illetve segítse elő, hogy igénybe vegye az intézményt.

Kötelezheti a szülőt arra, hogy keresse fel a nevelési tanácsadót és a gyermek nevelése során alkalmazza az ott kapott tanácsokat. Ezt természetesen csak akkor, ha a gyermek osztályfőnökének pedagógiai segítségnyújtása eredménytelen marad. Először ugyanis ezuton kell segítséget nyújtani a gyermekneveléshez.

Kötelezheti a gyámhatóság a szülőt arra is, hogy keresse fel a gyermek-ideggondozó intézetet.

Súlyosabb esetben: kezdeményezheti:

1. a szülői felügyelet megszüntetését,
2. a szülő büntetőjogi felelősségre vonását,
3. az alkoholelvonó kezelését.

Mivel a veszélyeztetettség komplex jelenség, ezért az elszámolása érdekében is gyakran komplexen kell intézkedést tenni, vagyis egyidejűleg több intézkedés is alkalmazható. Mi úgy mondjuk, mindig a veszélyhelyzet súlyosságának megfelelő védő óvó intézkedést kell tenni, mert ettől várható el a kívánt eredmény.

Az iskola feladata, hogy optimális hatásokkal segítse intézkedések megvalósulását.

Ennek pedagógiai vonatkozásai:

1. A patronálás és társadalmi ellenőrzés megszervezése, jelentése, információ a gyámhatóság részére.
2. A családdal, a gyerekkel elfogadtatni az intézkedést, arra előkészíteni őket, segíteni a megvalósulást a családban és a gyermek magatartásában.
3. Az intézkedés jó hatásfokának érdekében helyettesítő, pótló, vagy korrigáló nevelést végezni.

Ézen túl a pedagógusok sokat segíthetnek a gyámhatósági munka végzésében azzal, hogy résztvesznek a gyermek- és ifjúságvédelmi albizottságok munkájában. Ha ennek tagjaiként, vagy aktíváiként résztvállalnak a gyámhatósági felügyelet alatt állók rendszeres ellenőrzésében, környezettanulmányok készítésében.

Minden tantestületben arra kell törekedni, hogy olyan szemlélet alakuljon ki, hogy a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok végzése, ellátása nem egy-két ember, főleg ne csak a gyermekvédelmi felelős feladata, hanem minden pedagógus feladata, nemcsak iskolán belül, hanem lakókörzetében is.

Igyanis ma már elvárjuk minden állampolgártól, hogy jelezze a gyámhatóságnak, ha a környezetében veszélyeztető vagy arra utaló jelenségeket tapasztal.